

Tã ìgĩ-ìgĩ drĩ-káká Póólõ kâ Kõrínĩtõ lé 'bá yĩ drí 1 Kõrínĩtõ lé 'bá

Tã 'ẽ'á zĩlâ nĩlĩ sísí rĩ

Kõrínĩtõ rĩ'á jãrĩbã ángí 'ì 'bãdrĩ Gĩrĩkĩ kâ 'á, gõ'dá òjĩlã Yúdã yĩ kâ bê dũũ jãrĩbã rĩ 'dĩ 'á tólâ. Póólõ rĩ trá Kõrínĩtõ 'álâ ndrô ãlô cú ító 'â lâ bê. Nĩ â'dô tã gólâ rù 'ẽ 'bá tólâ rĩ úsú'á búkũ Tã 'È'ẽ kâ 'á kápĩtã lâ 18. Sõsóténĩ, gólâ wárãgã nô ìgĩ 'bá ìyĩ Póólõ bê rĩ ìyĩkâ rĩ'á drĩ-'bá Yúdã yĩ kâ ãlólâ tólâ gólâ tã lã 'bá trá tã Póólõ drí rĩ'á pëlâ kĩ, Yésũ ãâ'dô 'díyĩ pã 'bá 'ì rĩ 'á rĩ ì'dĩ. Úzĩ búkũ nô wárãgã drĩ-káká gólâ búkũ nô 'á Póólõ drí ìgĩlĩ kristõ 'bá gólĩyĩ Kõrínĩtõ 'álâ rĩ 'bá yĩ drí rĩ ì'dĩ. Gõ'dá Póólõ ìgĩ wárãgã ãzã trá sísí gólĩyĩ drí rĩ, gõ'dá wárãgã rĩ 'dĩ àvĩ trá.

Òjĩlã Gĩrĩkĩ kâ rĩ 'bá yĩ 'bã ìyĩ tã ìsũ ìyĩkâ kĩ, tã nĩnĩ ãâ'dô rĩ'á ngá gólâ tã lâ drí lãnjĩlĩ kôrô rĩ ì'dĩ. Gólĩyĩ rĩ rĩ'á òvãrĩ ãbãrãdãgõ ngĩngĩ ìnjĩlĩ ì'dĩ. Òvãrĩ 'dĩ 'bá yĩ rĩ'á ìyĩ cú pãrãndã ìyĩkâ bê ngĩngĩ ãlô-ãlô, òjĩlã 'dĩ 'bá yĩ drí rĩzõ rĩ'á ngá fẽfẽ félé òdrã 'ásĩ ngãtã ngá nyãnyã 'ásĩ òvãrĩ ìyĩkâ 'dĩ 'bá yĩ drí tĩ lâ ìyĩ sĩ. Òjĩlã 'dĩ 'bá yĩ rĩ ìyĩ kpá rĩ'á ngá fẽfẽ ìyĩkâ pãrãndã tĩ sĩ 'dĩ 'bá yĩ ùrúkã lâ yĩ nyãlẽ ãkpã pãrãndã tĩ nĩngã ìyĩ ãzĩ-ãzĩ ãzã 'bá yĩ bê. Gõ'dá òkó ãzã 'bá yĩ rĩ ìyĩkâ kpá rĩ'á rĩlĩ vò pãrãndã kâ 'dĩ 'bá yĩ lãgãtĩ sĩ, tãlã ãgõ òrĩ ró bê àyĩlĩ ìyĩ bê. Gõ'dá òjĩlã 'dĩ 'bá yĩ ãcã

bê ìyî krístō 'bá ró rî, rî'á âmbâ-âmbâ ró gólîyî drí lâ'bí ònjí ìyíkâ 'dî 'bá yî âyézó.

Tā āzā 'bá yî â'dô trá tólâ kâñisā 'á rōô, ì'dî Póólō drí drî-mbilí sōzó òjílā 'dî 'bá yî ìfî tã lâ sî. Tã rî 'dî 'bá yî rî'á òzō nōô 'bá yî kâtí, lâfálé cãcã ngúngî tũ tũ, gō'dá kpá lâwâ-lâwâ ìyî lâfálé sî, krístō 'bá āzā 'bá yî drí rîzó krístō 'bá āzî ājílí tã kî 'bá gólîyî tã Yésū kâ lê 'bá kô rî 'bá yî ândrá, āgô āzā drí âyízó ìyî átá rî òkó bê, gō'dá òjílā kâñisā kâ átá ìyî tã tã 'dî 'á kô, gō'dá āzā 'bá yî áádô ìyíkâ trá ìyî tã ìmbâ gólîyî ònjō ró rî 'bá yî sî.

Wárāgā nô 'á rî, Póólō rî kpá rî'á tã ìjî krístō 'bá āzā 'bá yî kâ jōlé gólâ drí rî tã-drî lâ yî lôgōlé. Tã ìjî 'dî 'bá yî rî'á tã ágó yî kâ òkó bê rî tāsî, gō'dá kpá ngá gólîyî fêlé ngá fêfê ró ôvârí lídí drí rî nyānyā lâ tāsî, gō'dá kpá rû âmû Yésū rî tã ìsūzó rî 'è'è lâ mbî rî 'á rî tāsî. Gólâ lôgō kpá tã-drî āzā 'bá yî trá mbârākâ ngúngî gólâ Líndrí Tândí drí rî'á fêlá rî 'bá yî tāsî. Gólâ gō â'dá kpá tã Yésū rî ngāngā kâ òdrā 'ásî rî ngbálí-ngbálí gólîyî drí, gō'dá kpá tã ngāngā krístō 'bá kâ òdrā 'ásî rî tã lâ bê.

1-2 Mâ Póólō tîbê Ôvârí drí njílí nî â'dólé lâjô'bá Yésū Krístō kâ ró rî, ìgî wárāgā nô nî ãní krístō 'bá rî 'bá Kōrínītō 'álâ rî yî drí. Âmâ, âmâ âdrúpî Sôsôténî bê, mã 'è nî-bê-yā ãní drí ndrî. Mã ìgî wárāgā nô ãní gólîyî tîbê Ôvârí drí njílí trá â'dólé òjílā ìyíkâ nyānyā lâ ró Yésū Krístō sî rî yî drí. Gō'dá kpá krístō 'bá vō 'ásî ndrî rî 'bá Yésū rî ìnjílí Kúmú ìyíkâ ró âmá bê rî yî drí ndrî.

3 Ôvârí ãmâ átá gō'dá Kúmú ãmákâ Yésũ Krístō bê õfê ãyî õrê ânî drí tã ã'dí bê.

Tã õrê Ôvârí drí âfêlé rî tãsí

4 Má rî zãâ ãwô-ítí 'élé Ôvârí drí ânî tãsí, tãlá gólâ fê õrê trá ânî drí rōô Yésũ Krístō sí.

5 Gō'dá nî â'dô bê trá ngá ãlô ró Yésũ Krístō bê rî, Ôvârí fê õrê tã nîñî kâ gō'dá mbârâkâ tã âtî-âtî tândí íyíkâ rî pẽ kâ tândí ró rî trá ânî drí rōô.

6 Ânî ndrî, nî lẽ tã trá tã Yésũ Krístō rî tãsí nô 'á pîpîsílí ãlô sí, ítí rî, tã nô índrîgó lâ fî trá ânî pîpîsílí 'á gágá.

7 Tã rî 'dí tãsí rî, Ôvârí fê õrê trá ânî drí rōô, dró gólâ 'é'á fêlá ânî drí rî drî, ânî drí rîrî ágô-ágô Yésũ kâ rî têlé ânîlí mbârâkâ íyíkâ â'dalé òjlã drí ndrî rî 'á.

8 Ôvârí â'dô ânî âtî'á gágá gō'dá kpá ânî 'bãlé rîlí tã lêlé bê pîpîsílí ãlô sí bũúú calé kâyî ãdũkũ ãngó nõ kâ 'á, tãlá nî âdrê ró Ôvârí ândrá òjlã tândí ró tã ònjí ãkó ânî rú kâyî Kúmú ãmákâ Yésũ Krístō drí 'ezó ágólé rî sí.

9 Mã nî trá kí, Ôvârí â'dô tã gólîyî gólâ drí tã lá 'bãlé trá 'élé rî 'é'á tã pãtî-pãtî ró. Gólâ ì'dî tîbê ânî nîjî 'bá ã'dô rô bê rîlí ngá ãlô ró íyî mvá Yésũ Krístō Kúmú ãmákâ ró rî bê rî.

Tã Póólô drí tã lôgōzó krístō 'bá yî drî kí gólîyî òrî ngá ãlô ró rî

10 Âmâ ândré rî mvá yî, má lô'bã rú'bá ânî rú drí-ãcê Yésũ Krístō kâ rî sí, nî âyê lâwã-lãwã ânî lâfálé 'ásí, nî câ ânî lâfâ rîzó ngîngî kô. Tã 'dí 'bá yî vò lá 'á rî, nî â'dô ngá lêlé ãlô bê ânî lâfálé

'ásĩ, nĩ ì'bĩ tã ãnĩ lãfálé 'ásĩ ãlô tã Ôvârí kã nõ tãsí.

11 Âmâ ândré rĩ mvá yĩ, má âtâ tã 'dĩ ìtĩ 'dĩ rĩ, tãlã òjílã ãzâ 'bá yĩ Kólówě drĩ 'bã lésĩ kĩ ìyĩ nĩ rĩ má drĩ rĩ, nĩ òrĩ lãwãlé ãnĩ lãfálé 'ásĩ.

12 Ænĩ ãlô-ãlô, nĩ 'bã tã trá rĩzó 'dělé òjílã ngĩngĩ vósĩ. Òjílã ãzâ 'bá yĩ ãnĩ lãfálé sĩ kĩ ìyĩkã, yĩ òlě tã Póólô kã ì'dĩ gô'dá ãzâ 'bá yĩ kĩ, yĩ òlě tã Æpólô kã ì'dĩ. Gô'dá ãzâ 'bá yĩ kĩ, ìyĩkã yĩ òlě tã Pétěrô kã ì'dĩ, gô'dá ãzâ 'bá yĩ kpá ãnĩ lãfálé sĩ kĩ yĩ òlě ìyĩkã cé tã Yésũ kã ì'dĩ.

13 Ænĩ drĩ yũ yã? Ócã gô'dá Yésũ Krístô rĩ lãfã trá ngĩngĩ yã? Òjílã gólã ìpálé fê lãlĩ-lãlĩ drĩ ãnĩ tãsí rĩ má Póólô ì'dĩ yã? Ó'è bãbãtízĩ ãnĩ drĩ má Póólô rĩ rú sĩ yã?

14 Gô'dá tãlã tã 'dĩ tãsí rĩ, má 'è ãwô-ìtĩ ãmbã Ôvârí drĩ, tãlã má rĩ gógó nyãányã lâ má 'è bãbãtízĩ trá cé òjílã dã drĩ ãnĩ lãfálé sĩ. Má 'è bãbãtízĩ trá cé Kĩrísĩpô yĩ drĩ Gáyô bê.

15 Æ'dô bê trá ìtĩ rĩ, òjílã ãzâ yũ'dawã 'è 'bã tã âtálé kĩ, má ò'è bãbãtízĩ ìyĩ drĩ ámã rú sĩ.

16 Æwô, tã vĩ trá má drĩ sĩ, má 'è bãbãtízĩ kpá Sītĩfãnásĩ yĩ drĩ òjílã gólãkã 'bã kã bê. 'Dĩ drĩ sĩ rĩ, má 'è bãbãtízĩ kô òjílã ãzãkã drĩ ãlólã.

17 Nĩ ndrê drê, Yésũ ãjô má ãnĩlĩ ãnĩ lãfálé lãjóbã ìyĩkã ró nõ, ã'dó kô cé rĩ'ã òjílã ìbãbãtízãlě ì'dĩ. Gólã ãjô má lãjóbã ìyĩkã ró nõ, ã'dô ró bê tã âtĩ-âtĩ tãndĩ ìyĩkã nõ pělě òjílã drĩ. Ìtĩ rĩ, gô'dá má rĩ tã ã'dô kã pělě ì'dĩ yã? Má rĩ gô'dá cé òdrã tã Yésũ Krístô kã rĩ pělě ì'dĩ mbãrãkã gólãkã òjílã pã kã rĩ tã lâ bê. Tĩ má òró rĩ nõ tã nĩnĩ òjílã mvã drĩgã sĩ rĩ tã lâ pělě

ĩ'dĩ rĩ, tí nĩ ícá ngá pāpā úsúlj kô, tãlã ngá pāpā úsú-úsú cé rĩ'á tã âti-âti Yésũ rĩ tãsi rĩ lělē lâ sĩ.

Tã tã nĩnĩ pãtĩĩ Ôvãrí ngá lésĩ rĩ tãsi

¹⁸ Rĩ'á tãndĩ ró má drĩ rĩzó tã âtalé tã nĩnĩ Ôvãrí ngá lésĩ rĩ tãsi. Ôjilã gólĩyĩ Ôvãrí drĩ 'ẽ'á pãlã kô rĩ, ícá kô tã âti-âti tãndĩ ôdrã Yésũ Krístõ kã rĩ tãsi nô tã árĩlĩ dódó, tãlã tã âti-âti tãndĩ rĩ 'dĩ rĩ iyĩ ndrêlã tã tãkó ró iyĩ lĩfĩ. Gõ'dá ãmã gólĩyĩ Ôvãrí drĩ rĩ'á pãlã nõ 'bá yĩ drĩ rĩ, tã âti-âti tãndĩ 'dĩ rĩ'á cú mbãrãkã Ôvãrí kã bê rõõ.

¹⁹ Rĩ'á nyé õzõ Ôvãrí drĩ âtalé trá búkũ iyĩkã 'á tí kĩ'á nĩ rĩ,

“Má â'dô tã nĩnĩ ôjilã gólĩyĩ ãngó nõ drĩ rĩ yĩ drĩgã sĩ rĩ ízã'á ndrĩ.

Má â'dô tã nĩnĩ gólĩyĩkã 'dĩ 'bá yĩ jã'á ndrĩ â'dolé ngá tãkó ró.”

Ísãyã 29.14

²⁰ Ôzõ ã'dô gõ'dá trá itĩ rĩ, gõ'dá ôjilã gólĩyĩ tã nĩ 'bá ró ãngó nõ drĩ rĩ â'dô iyĩ kĩ'á nĩ rĩ, tã nĩnĩ iyĩkã 'dĩ ãã'dô Ôvãrí rĩ tãsi yã? Lĩfĩ ící 'bá gólĩyĩ ãngó nõ drĩ rĩ yĩ â'dô iyĩ tã ã'dô kã ãmbã'á ĩ'dĩ ãnĩ drĩ Ôvãrí rĩ tãsi yã? Ôjilã gólĩyĩ rĩ 'bá iyĩ tã âtalé tãndĩ ró tã nĩnĩ iyĩkã sĩ 'dĩ 'bá yĩ ícá iyĩ kô tã mbĩ âtalé tã Ôvãrí kã rĩ tãsi. Ôvãrí 'bã tã nĩnĩ ôjilã kã tã ĩsũ gólĩyĩkã bê trá â'dolé ngá tãkó ró.

²¹ Nĩ ndrê drē, Ôvãrí 'bã trá ãmbã-ãmbã ró ôjilã ãngó nõ drĩ rĩ yĩ drĩ iyĩ nĩzó cé tã nĩnĩ gõ'dá tã ĩsũ-ĩsũ gólĩyĩkã sĩ. Ôvãrí lē nĩ ôjilã pãlé tã lělē gólĩyĩkã tã âti-âti gólã ãmã drĩ rĩ'á pëlã nõ 'á rĩ tãsi. Tã âti-âti gólã ôjilã ãngó nõ drĩ rĩ yĩ drĩ rĩ'á ndrêlã tã tãkó ró nõ.

22 Ōjílā Yúdā yí kâ rî ÿíykâ tâ lârâkô lônďălê ĩ'dĩ tâ â'dálé Ŀyĳĩ drĳĩ kĳĩ, tâ âť-âť âzákôlâ rĳ'á pĕlĕ 'dĳĩ ââ'dô pătĳĩ. Gō'dá ōjílā Ĝĳĩkĳĩ kâ lĕ Ŀyĳĩkâ tâ ĩmbâ ōjílā tâ nĳĩ 'bá kâ rĳĩ ĳĩ ĳ'đĩ Ŀyĳĩ drĳĩ gōzó tâ lĕlĕ tâ ĩmbâ rĳĩ 'đĩ 'á.

23 Gō'dá ĳĩ rĳĩ, âmákâ rĳĩ, mǎ rĳĩ âmákâ ōdrǎ tâ Yĕsũ Krĳĩtō kâ fĕ lălĳĩ-lălĳĩ drĳĩ rĳĩ tâ lâ pĕlĕ ĳ'đĩ. Ōdrǎ Yĕsũ Krĳĩtō kâ fĕ lălĳĩ-lălĳĩ drĳĩ 'đĩ 'bǎ ōjílā Yúdā yĳĩ kâ rĳĩ 'bá ĳĩ Yĕsũ rĳĩ gǎlĕ dó 'đĳĩ pǎ 'bá Ōvǎrĳĩ drĳĩ âjólĕ rĳĩ ró. Gō'dá ōjílā âzâ 'bá ĳĩ â'dó 'bá ōjílā Yúdā yĳĩ kâ ró kô rĳĩ ĳĩ kĳĩ Ŀyĳĩkâ, tâ 'đĩ â'dô tâ tǎkó ró.

24 Gō'dá ōjílā gólĳĩyĳĩ Ōvǎrĳĩ drĳĩ nĳĩlĳĩ trǎ 'ĕ'á pǎlâ ōjílā Yúdā yĳĩ kâ lǎfálĕ sĳĩ gō'dá kpá Ĝĳĩkĳĩ kâ lǎfálĕ sĳĩ rĳĩ ĳĩ drĳĩ rĳĩ, tâ Yĕsũ Krĳĩtō rĳĩ tǎsĳĩ rĳĩ â'dâ tâ kĳĩ, Ōvǎrĳĩ ââ'dô mbârâkâ âmǎbâ bĕ ōjílā pǎzó, gō'dá Ōvǎrĳĩ ââ'dô kpá cú tâ nĳĩnĳĩ bĕ ĝǎřǎ.

25 Nĳĩ ndrĕ, tâ gólâ Ōvǎrĳĩ drĳĩ 'ĕlĕ 'đĩ trǎ, ōjílā gólĳĩyĳĩ ângó nō drĳĩ nō ĳĩ ndrĕ tâ 'đĩ Ŀyĳĩ lĳĩfĳĩ tâ tǎkó ró, gō'dá tâ rĳĩ 'đĩ rĳĩ â'dálĕ kĳĩ, tâ nĳĩnĳĩ Ōvǎrĳĩ drĳĩgǎ sĳĩ rĳĩ lǎvũ ĝǎřǎ tâ nĳĩnĳĩ ōjílā ângó nō drĳĩ nō 'bá ĳĩ drĳĩgǎ sĳĩ rĳĩ drĳĩ sĳĩ. Ōjílā âzâ yũ'dǎwǎ ǎlôlâ tâ nĳĩnĳĩ lâ drĳĩ cǎlĕ tâ nĳĩnĳĩ Ōvǎrĳĩ kâ rĳĩ bĕ. Gō'dá ōjílā ângó nō drĳĩ rĳĩ ndrĕ Ŀyĳĩ tâ 'đĩ tâ tǎkó ró mbârâkâ âkó, gō'dá tâ 'đĩ mbârâkâ lâ lǎvũ ĝǎřǎ mbârâkâ ōjílā mvá kâ rĳĩ drĳĩ sĳĩ.

26 Âmâ ândrĕ rĳĩ mvá ĳĩ, nĳĩ ĳĩsũ drĕ ânĳĩ tâ drĕ âkpǎkǎ'dǎ Ōvǎrĳĩ drĳĩ ânĳĩ âzĳĩ âkó â'dólĕ ĳĩyĳĩ mvá ĳĩ ró rĳĩ, ânĳĩ ângó tĳĩ ró.

27 Ōvǎrĳĩ lĕ tâ-drĳĩ tĕ ōjílā gólĳĩyĳĩ tâ nĳĩ 'bá kô rĳĩ 'bá ĳĩ nĳĩzó 'đĩ, â'dô ró bĕ tâ â'dálĕ kĳĩ, ōjílā gólĳĩyĳĩ tâ

nĩ 'bá 'dĩ 'bá yí ngá tākó 'ĩ tã nĩnĩ ãyíkã 'dĩ 'bá yí bê. Gõ'dá Ôvârí nĩ òjílã gólĩyĩ mbâràkã ãkó 'dĩ 'bá yí kpá té ã'dĩ, ã'dô ró bê tã ã'dálé kĩ, mbâràkã òjílã mvá kã rĩ rĩ'á ngá tākó 'ĩ.

²⁸ Gólã nĩ té òjílã gólĩyĩ òjílã ãngó nõ drĩ rĩ drĩ rĩ'á ãyĩ ndrêlé ngá tākó ró rĩ yí ã'dĩ, ã'dô ró bê tã ã'dálé kĩ, ngá tãbê òjílã ãngó nõ drĩ rĩ drĩ rĩ'á ndrêlá ãfĩ ró ãngó nõ 'á nõ ã'dô rú ãzã'á ndrĩ.

²⁹ Gólã 'ê tã 'dĩ ãtĩ 'dĩ rĩ, tãlã mã òzó kô rĩ lómbé-lómbéwá 'êlé Ôvârí rĩ ãfĩ drĩ 'á kĩ, Ôvârí nĩ ãmã nõ rĩ, tãlã ãmã òjílã tã lâ drĩ lâzélé gãrã ãzĩ-ãzĩ drĩ sĩ rĩ ã'dĩ rĩ drĩ.

³⁰ Ôvârí ã'dĩ ãnĩ 'bã 'bá ã'dólé ngá ãlô ró Yésũ Krístô bê rĩ. Gõ'dá Ôvârí ãyê tã ònjĩ ãnĩkã rĩ 'bá yí trá ndrĩ, tãlã Yésũ drã trá ãnĩ vó 'á. ãtĩ rĩ, gõ'dá òlô'bãã tã ãmã rú Ôvârí ãndrá kô. Yésũ ã'dĩ tãbê ãmã ãnjĩ 'bá ã'dólé drĩ-bãlãyĩ ró tã ònjĩ 'ãsĩ rĩ.

³¹ ãtĩ rĩ, gõ'dá mã rĩ tã 'êlé, nyé òzô tã ãgĩ Ôvârí kã drĩ ãtálé trá rĩ kãtĩ kĩ,
 “Ôjílã gólĩyĩ lã 'bá lómbé-lómbéwá 'êlé rĩ,
 gólĩyĩ òlômbê ãyĩ tã gólã Ôvârí drĩ 'êlé trá
 gólĩyĩ drĩ rĩ tãsĩ ã'dĩ.”

Yērēmíyã 9.24

2

¹ ãmã ãndré rĩ mvá yĩ, kãyĩ má drĩ cãzó ãnĩ ngálã tã ãtĩ-ãtĩ Ôvârí kã pãlé rĩ, má pãé tã ãtĩ-ãtĩ rĩ 'dĩ ãnĩ drĩ úlĩ ãnĩ-ãnĩ sĩ kô ã'dô ró bê ãnĩ drĩ tã lãzó.

² Mã 'bã tã ãmãkã trá cé Yésũ Krístô rĩ òdrã tã pãzó ã'dĩ ãnĩ drĩ, tã gólã rĩ ãpázó fê ãlã-ãlã drĩ, ã'dô ró ãnĩ pãlé tã ònjĩ ãnĩkã 'ãsĩ rĩ bê.

³ Má drí â'dózó drē bê ânî lâfálé tólâ tâ pē'á rî, má âcâ trá ôzō ôjílâ tâkó mbârâkâ âkó rî kâtí, gō'dá ũrĭ fĭ trá má 'á rōô būúũ âmâ 'bálé lēlé rōô.

⁴ Gō'dá má drí rĭzó tâ âtĭ-âtĭ Ôvârĭ kâ nō pēlé ânî drĭ rĭ, má rĭ kô pēlá ânĭ drĭ tâ nĭnĭ ôjílâ mvá drĭgá sĭ rĭ sĭ. Nĭ lē tâ tâ âtĭ-âtĭ 'dĭ 'á, â'dó kô kĭ, tâlá má rĭ tâ âtĭ-âtĭ rĭ 'dĭ pēlé tâ nĭnĭ ôjílâ ângó nō kâ drĭgá sĭ rĭ sĭ rĭ drĭ. Gō'dá Ôvârĭ â'dâ úlĭ má drĭ rĭ'á pēlá 'dĭ trá ânĭ drĭ mbârâkâ Líndrĭ Tândĭ íyĭkâ rĭ kâ sĭ.

⁵ Má 'è tâ 'dĭ ĭtĭ 'dĭ rĭ, tâlá nĭ ôlē ró tâ Yésũ rĭ tāsĭ mbârâkâ Ôvârĭ kâ sĭ, â'dó tâ nĭnĭ ôjílâ mvá drĭgá sĭ rĭ sĭ kô.

⁶ Úlĭ gólĭyĭ âmâ drĭ rĭ'á pēlá krĭstō 'bá gólĭyĭ tâ lē 'bá trá tâ Ôvârĭ kâ 'á pĭpĭsĭlĭ âlô sĭ rĭ yĭ drĭ rĭ, rĭ'á úlĭ tâ nĭnĭ Ôvârĭ kâ bê rĭ ĭ'dĭ. Gō'dá tâ nĭnĭ rĭ gógó 'dĭ â'dó tâ nĭnĭ ôjílâ mvá drĭgá sĭ rĭ ĭ'dĭ kô. Tâ nĭnĭ rĭ 'dĭ â'dó kô drĭ-'bá ângó nō kâ rĭ 'bá yĭ ngá lésĭ, tâlá tâ nĭnĭ drĭ-'bá gólĭyĭ ângó nō kâ nō 'bá yĭ ngá lésĭ rĭ â'dô rŭ ndĕ'á ndĕ 'dŭwă gólĭyĭ bê.

⁷ Gō'dá tâ nĭnĭ gólâ âmâ drĭ rĭzó tâ âtálé ĭ'dĭ sĭ lâ nō rĭ'á tâ nĭnĭ ngĭĭ 'ĭ. 'Dĭĭ tâ nĭnĭ gólâ Ôvârĭ drĭ lâpĭlĭ trá đĭ ôjílâ drĭ rĭ ĭ'dĭ. Drē âkpākâ'dâ gólâ 'băă drē ângó nō kô rĭ, âkŭ ró, gólâ 'bă tâ nĭnĭ rĭ 'dĭ tâ lâ trá âmâ drĭ.

⁸ Gō'dá ôjílâ gólĭyĭ â'dó 'bá drĭ-'bá ângó nō kâ ró nō 'bá yĭ tâ nĭnĭ lârákô ĭtĭ 'dĭ, tâ lâ fĭ gólĭyĭ drĭĭ kô. Tĭ tâ nĭnĭ rĭ 'dĭ tâ lâ ôró fĭĭ trá gólĭyĭ drĭĭ rĭ, tĭ gólĭyĭ ícá kô Kúmú Yésũ rĭ ĭpálé fĕ lâlĭ-lâlĭ drĭĭ.

⁹ Gõ'dá tã rî gógó 'dĩ â'dô trá nyé òzō Ôvârí drí âtalé trá búkũ íyíkâ rî 'á rî kâtí kî,

“Ngá gólīyî Ôvârí drí êdéle trá 'ě'á 'ělâ âmâ òjílâ íyíkâ gólâ rî lě 'bá trá rî yî drí rî rĩ'á ngĩ lãnjã ró tákányĩ.

Òjílâ ícá kô ngá lãnjã rî gógó 'dĩ ndrêlé ãyî ãfĩ sî ngátá tã lâ ârílî ãyî bí-'bálé sî.”

Ìsáyã 64.4

¹⁰ Gõ'dá Ôvârí â'dâ tã íyíkâ lậậ-lậậ ró 'dĩ trá cé âmâ gólīyî krístô 'bá ró rî yî drí Líndrí Tãndí íyíkâ sî. Líndrí Tãndí gólâkâ 'dĩ rî tã ndrĩ gólâ drí rĩ'á 'ělâ rî 'bá yî nĩlĩ, ã'dô tã lậậậ-lậậậ gólâ drí rĩ'á ãsũlâ rî 'bá yî ã'dĩ rî.

¹¹ Ngá gólâ rĩ 'bá tã ãsũ-ãsũ òjílâ kâ nĩlĩ rî cé òjílâ rî 'dĩ ã'dĩ. Kpá ãtĩ, Líndrí Ôvârí kâ rî cé nĩ tã ãsũ-ãsũ pậậậ-pậậậ gólâkâ rî nĩlĩ ndrĩ.

¹² Mĩ ndrê drê, Líndrí gólâ tĩbê âmâ gólīyî tã lě 'bá trá rî yî drí â'dózó ã'dĩ bê lâ nō rî, â'dó kô líndrí ãngó nō kâ ã'dĩ. Ôvârí âjô Líndrí ãyî nyãányã kâ trá rĩlĩ âmâ 'á, tãlâ mã ãnĩ ró tã tãndí ndrĩ gólâ Ôvârí drí âfêlé trá âmâ drí tãkó nō 'bá yî bê.

¹³ Gõ'dá â'dô bê trá ãtĩ rî, mã rí úlĩ tã ãsũ âmâ nyãányã kâ âtalé ã'dĩ kô. Líndrí Tãndí Ôvârí kâ rî nĩ rĩ'á âmâ ãmbálé úlĩ ícá 'bá ãyî âmâ drí 'ě'á ãmbálâ âmâ ãzĩ-ãzĩ gólīyî â'dó 'bá kpá cú Líndrí Tãndí Ôvârí kâ bê ãyî 'á rî yî drí rî sî.

¹⁴ Gõ'dá òjílâ gólīyî Líndrí Tãndí Ôvârí kâ ãkó ãyî 'á rî yî, gã ãyî tã Ôvârí kâ nō dó. Tã 'dĩ ícá fílĩ òjílâ 'dĩ 'bá yî drĩ kô, tãlâ 'dĩ tã gólīyî Líndrí Tãndí Ôvârí kâ drí 'ě'á â'dálâ cé nĩ gólīyî drí rî

ĩ'dĩ, ĩtĩ rĩ, gō'dá gólĩyĩ ndrê ĩyíkâ tâ rĩ 'dĩ ĩyĩ ľĩfĩ
'á tâ tãkó ró.

¹⁵ Ōjĩlã gólã 'bã 'bá bê cú Líndrĩ Ôvârí kâ bê yĩ
'á rĩ, â'dô ícá'á cú tâ ífĩ tâ lãnĵĩ-lãnĵĩ 'dĩ kâ nĩlĩ
ndrĩ. Gō'dá ícá kô ōjĩlã gólã Líndrĩ Ôvârí kâ ãkó
rĩ drĩ nĩzó lâ,

¹⁶ nyé òzō búkũ Ôvârí kâ drĩ âtálé trá rĩ kâtĩ
kĩ,

“Ă'dĩ â'dô ícá'á kó tâ ĩsũ-ĩsũ Ôvârí kâ nĩlĩ nĩ yã?

Ōjĩlã kó yũ.

Ă'dĩ â'dô ícá'á nĩ tâ lógōlé Ôvârí drĩ yã?

Ōjĩlã ãzãkã kó yũ.”

Īsáyã 40.13

Gō'dá cé âmã nyãányã gólĩyĩ ngá ãlô ró Yésũ
Krístô bê rĩ, mã nĩ tâ ĩsũ gólâkâ rĩ 'bá yĩ cé nĩ,
tãlã Líndrĩ Tãndĩ Ôvârí kâ â'dâ nĩ âmã drĩ.

3

*Tã Póõlõ yĩ Āpólõ yĩ bê drĩ 'â âmúzó kpãkã ãlô
lôsĩ 'êzô ľãjõ'bá Ôvârí kâ ró rĩ*

¹ Âmã ândré rĩ mvá yĩ, kâyĩ má drĩ 'bãzó ãnĩ
bê rĩ sĩ rĩ, má rĩ tâ âtálé ãnĩ drĩ òzō krístô 'bá
gólĩyĩ tâ ľẽ 'bá trá Ôvârí 'á pĩpĩsĩlĩ ãlô sĩ rĩ kâtĩ
kô. Má rĩ trá rĩ'á tâ âtálé ãnĩ drĩ òzō rĩrĩ tâ âtálé
ōjĩlã gólĩyĩ rĩ 'bá ĩyíkâ cé tâ lówó tâ ãngó nõ kâ rĩ
kâ bê drĩ rĩ kâtĩ. Ānĩ drẽ cé 'dĩymvá òdé kâtĩ tâ
lẽlẽ ãnĩkã Yésũ Krístô 'á rĩ 'á.

² ĩtĩ rĩ, nĩ ícã ãnĩkã drẽ cé bã ndrōlé ĩ'dĩ. Nĩ
ícã drẽ nyãsã âmbã-âmbã nyãlé tẽlẽ kô.

³ Nĩ ícã kô, tãlã nĩ rĩ ãnĩkã drẽ zãã rĩ'á ngá
gólĩyĩ ãngó nõ 'bá yĩ kâ rĩ yĩ 'ëlẽ ĩ'dĩ. Ānĩ drẽ zãã

p̄p̄s̄l̄l̄ 'bā'bā bê ānī āzī-āzī yī rú, gō'dá ānī drē kpá zāā rī'á lâwā'á ānī lâfálé 'ásī.

⁴ Gō'dá ānī drī ānī lâfálé cāzó nḡíngí, nyé ōzō ōjílā gólīyī āngó nō kâ tībē tā lē 'bá īyī Yēsū Krístō 'á kō rī 'bá yī kâtí. Āzā 'bá yī kī, yī ōlē īyíkā Póólō ī'dī gō'dá āzā 'bá yī kī, yī ōlē īyíkā Āpólō ī'dī.

⁵ Ānī lâfā cācā ítí 'dī rī'á tā tākó 'í. Āpólō íyíkā ā'dī ī'dī yā? Gō'dá mā Póólō íyíkā ā'dī ī'dī yā? Āmā āmákā cé lâjō'bá Ôvârí kâ tībē rī 'bá tā tā lēlē kâ Yēsū 'á nō á'dalé ānī drī rī yī ī'dī. Āmā ālô-ālô mā rī āmákā nō cé lōsī gólā Ôvârí drī á'dalé āmā drī 'elē rī 'elē ī'dī.

⁶ Mā ámákā ī'dī úlī Ôvârí kâ nō î'dí 'bá lâ 'í ānī 'á. Gō'dá Āpólō íyíkā ī'dī úlī Ôvârí kâ má drī î'dílī trá ānī 'á gō'dá āfō 'bá trá 'dī 'â lâ lūkū 'bá 'í. Gō'dá Ôvârí rī íyîngá úlī rī gógó āmā drī rī'á lōsī lâ 'elē 'dī 'bālē nī rī'á mbālē ānī p̄p̄s̄l̄l̄ 'á, gō'dá ānī drī gōzó tā gólākā lēlē.

⁷ Gō'dá lōsī āmákā kp̄r̄t̄í ngá î'dí 'bá gō'dá 'â lâ lūkū 'bá bê rī, á'dó kō lōsī ąngí 'í. Lōsī Ôvârí kâ gólā tībē rī 'bá ngá āmā drī lōsī lâ 'elē 'dī 'bá yī 'bālē mbālē rī, ī'dī rī'á lōsī ąngí 'í.

⁸ Ítí rī, gō'dá Ôvârí rī ōjílā ngá î'dí 'bá ró gō'dá 'â lâ lūkū 'bá ró 'dī 'bá yī ndrēlé yī l̄f̄f̄ ndrī 'dó ngá ālô ró. Ítí rī, Ôvârí á'dô 'ē'á drī-'â gólīyíkā fēlé á'dô lōsī gólīyī drī 'elē rī vó ró.

⁹ Má âtā tā 'dī ítí 'dī rī, tālā āmā kp̄r̄t̄í Āpólō bê lōsī-'ē-āzīyā 'í, mā rī 'dó lōsī Ôvârí kâ 'elē ī'dī kpākā ālô gólā bê. Gō'dá ānī trá ōzō ąmvú Ôvârí kâ gólā āmā drī rīzó lōsī 'elē nī 'á lâ rī kâtí.

Ānī gō'dá kpá trá ǒzō jó Ôvârí kâ kâtí.

10 Mbârākā gō'dá tā nīnī bê gólâ Ôvârí drí fêlé trá má drí rí sī rí, má 'ê lôsī jó 'dī 'dī' dī lâ kâ trá. Gō'dá má ítō trá jó rí 'dī 'dīlī ǒzō jó 'dī 'bá tândí tā nīnī jó 'dī kâ bê rí kâtí. Nīngá sī rí, gō'dá ǒjílâ āzâ 'bá yī ânī trá jó 'dī ǎmbúkū lâ 'dīlī ndêlé. Gō'dá â'dô bê trá ítí rí, ǒjílâ gólīyī 'ê 'bá lôsī ǎmbúkū 'dī 'êlé 'dī 'bá yī, ǒ'ê iyī lôsī 'dī dódó.

11 Tālâ Ôvârí 'bā Yésū Krístō trá â'dolé ĩ'dī jó 'dī ítō-ítō lâ ró. Jó 'dī ítō-ítō lâ tândí āzâ ǒzō Yésū tí rí yū.

12 ǒjílâ āzâ 'bá yī ùjū trá jó Ôvârí kâ 'dīlī ngá gólīyī 'ê 'bá rú ízâlê 'wāâ kô rí sī, gólīyī ítō 'dīlâ lâré âmbá 'bá âmbâ rí yī sī, jó-drī âmbá 'bá âmbâ rí yī bê gō'dá kpá ǒmā tândí bê, gō'dá āzâ 'bá yī 'dī iyíkâ trá fê âmbá 'bá dódó kô rí 'bá yī sī ǒmā rī 'bá nǎlé 'wāâ rí bê 'dī 'bá yī iyíkâ ngá tībê 'ê 'bá rú ízâlê 'wāâ rí yī ĩ'dī.

13 ǒzō Yésū Krístō ǒtírī âgōô ângó nō 'á nōngá rí, gólâ â'dô lôsī krístō 'bá yī kâ ùjū'á âlô-âlô ndrī. Kâyī lâ 'dī tú rí, Ôvârí â'dô 'ê'á âgólê ǒzō kǎgūmǎǎ kâtí lôsī ǒjílâ gólīyī jó 'dī 'bá yī kâ kâ ùjūlī âlô-âlô ngátá gólīyī 'dī jó Ôvârí kâ 'dī ngá tândí sī yā rí.

14 ǒzō kǎgūmǎǎ rí 'dī āâcâ trá rí, ǒzō gō'dá jó áníkâ 'dīlī 'dī ǒ'dê kô rí, Ôvârí â'dô drī-'â fē'á ní drí lôsī ní drí 'êlé 'dī tāsī.

15 Gō'dá ǒzō kǎgūmǎǎ ǒzê jó áníkâ 'dīlī rí trá vūdrī rí, ní â'dô ngá pǎ'á, gō'dá lôsī rí 'dī trá ǒnjí ró, 'dīlī rí, ní úsú gō'dá drī-'â lôsī áníkâ 'dī kâ kô, ní â'dô áníkâ fō'á lôsī vō 'dī 'ásī drī-drīlī ró, ǒzō

ōjílā gólâ jó gólâkâ drí vélé nyé ngá gólâkâ jó kâ bê ndrĩ 'á lâ gō'dá drílâ íyíkâ âkpózó jó rĩ 'dĩ 'ásĩ drĩ-drĩ ró rĩ kâtí.

16 Nĩ nĩ kô kī, ānĩ ndrĩ 'dó jó Ôvârí kâ ĩ'dĩ yā? Gō'dá Líndrĩ gólâkâ rĩ rĩlí ānĩ 'á yā?

17 Ōzō ōjílā āzā ūzā ānĩ trá tā ĩmbâ ányâ sĩ rĩ, Ôvârí â'dô kpá ōjílā rĩ 'dĩ ĩzā'á, tálā ānĩ rĩ'á jó Ôvârí kâ ĩ'dĩ, gō'dá gólâ 'bā ānĩ kpá trá â'dólé ōjílā íyĩ nyānyā kâ ró.

18 Nĩ âdô ānĩ ífífí kô. Ōzō ōjílā gólâ āngó nō drĩ rĩ ĩsũ tā trá kī, yĩ rĩ gógó āzákôlâ 'dĩ ũnĩ tā trá rōō rĩ, nĩ rĩ gógó āzákôlâ 'dĩ ní nĩ tándí ró kī, nĩ rĩ'á tā nĩnĩ ākó, ní drí tā nĩnĩ Ôvârí ngá lésĩ pātĩ rĩ ĩsũzó.

19 Má âtâ tā 'dĩ ānĩ drí ĩtí 'dĩ rĩ, tálā ngá gólĩyĩ ōjílā āngó nō drĩ drí ndrélé íyĩ ĩfĩ tā nĩnĩ ró 'dĩ 'bá yĩ, Ôvârí ndrê íyíkâ yĩ ĩfĩ ngá tākó ró. ĩtí rĩ, tā ĩgĩ Ôvârí kâ âtâ kī,

“Ôvârí rĩ âkpākā'dā tā nĩnĩ ōjílā gólĩyĩ íyĩ 'bā 'bá tā nĩ 'bá ró 'dĩ 'bá yĩ kâ jálé ĩ'dĩ gólĩyĩ 'bālé â'dólé ngá tākó ró.”

Yóbō 5.13

20 Gō'dá Ôvârí âtâ kpá búkũ íyíkâ 'á kī,

“Ôvârí nĩ trá kī, tā ĩsũ-ĩsũ tā nĩ 'bá āngó nō kâ rĩ kâ rĩ'á ngá tākó 'í.”

Lôngó 94.11

21-22 Gō'dá â'dô bê trá ĩtí rĩ, nĩ rĩ ānĩ lōmbélé kô tótó ōjílā mvá tāsĩ. Āmâ ndrĩ, āmâ Póólō Āpólō gō'dá kpá Pétērō rĩ'á 'dó āníkâ ĩ'dĩ. Ngá āmbá nō 'bá yĩ rĩ'á 'dó āníkâ ĩ'dĩ, āngó nō, rĩrĩ lédrē-lédrē

ró, gō'dá kpá òdrā bē, gō'dá kạyị gólá ãndrō rí gō'dá kpá gólá ịdrú rí bē.

²³ Gō'dá ãnị trá ndrị Yésū Krístō ká tã góláká rí 'bá yí 'èlé ị'dí, gō'dá Yésū Krístō íyíká kpá trá Ôvârí ká ị'dí gō'dá tã Ôvârí ká rí 'bá yí 'èlé ị'dí.

4

Tã tã lājó'bá Yésū Krístō ká drí â'dózó rú ị'bũ 'bá ró rí tāsí

¹ Nị ndrē drē, ãmā Āpólō yí bē, ãmā ãmáká cé rú ị'bũ 'bá Yésū Krístō ká tíbē Ôvârí drí lôsị fězó drịgá lâ, mã òpě ró tã íyíká lậpịlậpị ró rí òjílá drí rí kátí.

² Òjílá gólịyị tíbē rí 'bá lôsị ãmbá ịtí 'dị 'èlé 'dị 'bá yí, ólẹ drịlịyị â'dólé tã ịsụ ãlô bē 'èrẹ lâ 'á Ôvârí drí.

³ Āmáká rí, òzō òjílá gólịyị ãngó nō ká nō 'bá yí òlẹ íyị tã-vó ãmáká kílí â'dô tã nịnị òjílá ãngó nō ká drịgá sị rí vó ró rí, tã lâ lázé má rú kô. Òjílá gólá 'è 'bá tã ãmáká kílí nōngá rí ã'dí ị'dí yã? Òjílá kó yú'dáwá, cé gólá tíbē ãmā ájọ 'bá lôsị íyíká 'èlé rí ị'dí.

⁴ Má ndrē tã ònjí má drí 'èlé lôsị gólá má drí rí'á 'èlá nō 'á kô. Gō'dá 'dị ã'dó kô kị, mã cú ịtí tã ònjí ãkó rí. Kúmú ãmáká Yésū Krístō ã'dô tã-vó ãmáká kị'á nị mbị.

⁵ Ā'dô gō'dá trá ịtí rí, ã'dó kô tãndí ró ãnị drí tã-vó ãnị ãzị-ãzị yí ká kịzó, nị tẹ kạyị gólá ícá 'bá 'èzó tã-vó kílí rí, rí'á kạyị Kúmú ãmáká Yésū Krístō drí 'èzó ãgōlé ãngó nō 'á rí ị'dí. Kạyị rí 'dị tú rí, gólá ã'dô tã gólịyị lậpị-lậpị ró òjílá pịpịsịlị 'á rí lỏfỏ'á ndrị, ã'dô ró bē tã lâ kílí. Gō'dá Ôvârí

drí drị-â gólīyikâ fězó gólīyī drí â'dô ngá gólīyī
drí 'élé rī vó ró. Ítí rī, gō'dá nī kī tā-vó lājó'bá
Yēsū kâ rī kâ kô drē âkpākā'dā Yēsū drí âgō âkô.

⁶ Nōngá rī, âmâ rī'á âmâ 'bā'á Āpólō bê â'dólé
tā â'dâ ró tā lājó'bá Ôvârí kâ rī kâ tāsī, tālâ nī ìlì
ró tā âmâ drí rī'á 'élâ nō ì'dī. Nī 'ê tā kô lậvũlị tá
gólâ tá 'bā'bā Ôvârí kâ 'á rī drị sī. Á'dó kô ânì
drí kī'á nī rī, lịfị ícì 'bá âzâ rī òlậvũ íyikâ âzâ drị
sī rī.

⁷ Á'dī 'bā íyikâ ânì nī â'dólé gặặ ânì ázì-ázì yì
drị sī rī yā? Tā nịnị âníkâ 'dī, Ôvârí fěé nī ânì
drí tākó kô yā? Ôzō gō'dá tá nịnị gólīyī ânì drí
rızó tá ndrī 'élé ì'dī sī lâ, 'dīi 'bá yì Ôvârí òfē nī
ânì drí tākó rī, gō'dá nī rī âníkâ ânì lômbéle tá
lâ sī 'dī â'dô drí yā?

⁸ Nī nị tá gō'dá trá rōô yā? Nī ùsù gō'dá ngá
ânì drí lélé rī 'bá yì trá ndrī yā? Nī ndrē gō'dá
âníkâ ânì kúmú ạngí ró òjílâ ázì drị sī yā? Rī'á
dó òzō ânì drí kúmũ âmārē trá ânì nyāányâ drí
'dī kátí rī. Mā âtâ ânì drí â'dólé kúmú ró, tālâ
mā â'dô ró bê ânì bê drị-âcê bê.

⁹ Mā lē tá rī 'dī ìtí 'dī, tālâ Ôvârí 'bā âmâ,
lājó'bá íyikâ ró rī trá pặặ â'dólé âmâ lөгôlé
vũdrị 'álâ òjílâ drí ndrī, òzō òjílâ gólīyī úfúlì ò'bí
'á òjílâ dũu ândrá rī 'bá yì kátí, tālâ òjílâ ângó
nō drị rī 'bá yì ndrī, mālâyikâ úrú 'álâ rī 'bá yì
bê òndrē ró ìyì bê.

¹⁰ Ôjílâ ndrī rī ìyì trá âmâ ndrēlé òzō ngá tākó
kátí, tālâ mā rī tá Yēsū kâ pélé ì'dī rī drí. Gō'dá
âníkâ rī, nī 'bā âníkâ ânì nyāányâ sịsị 'álâ tá nị
'bá ró lậậ gólâ Yēsū rī vó lôbē kâ nō 'á. Âmâ

ãmákâ cú ĩtí mbârâkâ ãkó, gō'dá nĩ 'bã ãníkã ãní nyãányã sísí 'alã mbârâkã 'bá ró. Gō'dá òjílã rĩ ĩyíkã ãmã ndrêlé ngá tãkó ró rĩzó 'dásí 'èlé ãmã rú, gō'dá rĩ ĩyíkã bê-rĩ ãní ĩnjĩzó ĩ'dĩ.

11 ĩtí rĩ, bũũũ âcálé ãndrõ nô ãmã gólĩyĩ rú ĩ'bũ 'bá Yésũ Krístõ kã yĩ ró rĩ yĩ, mã rĩ rĩlí kãyĩ ãzã 'bá yĩ sĩ lõfó sĩ lũmvũ lõvó bê gō'dá rĩ'á lãmúlĩ ítã líríkũ bê. Órĩ ãmã cãlé. Gō'dá ãmã drĩ rĩzó lãmú bê 'bã tãndĩ ãmákã ãkó.

12 ĩtí rĩ, ãmã drĩ rĩzó lõsĩ 'èlé rõõ ãmã drĩ sĩ, ã'dô ró bê ngá nyãnyã ùsúzó. Gō'dá òzõ òjílã ò'dã ãmã trá rĩ, mã rĩ ãmákã úlí tãndĩ átálé ĩ'dĩ gólĩyĩ drĩ gō'dá kpá Ôvãrí rĩ ĩjílĩ bê rĩ ĩ'dĩ òrẽ fêlé gólĩyĩ drĩ. Òzõ òjílã òfẽ lãṅõ ãmã drĩ rĩ, mã rĩ fĩĩ àtũlí.

13 Gō'dá òzõ òjílã ògã ònjõ ãmã rú rĩ, mã rĩ ãmákã gō'dá úlí ãsõ-ãsõ átálé ĩ'dĩ gólĩyĩ drĩ. Òjílã ãngó nõ drĩĩ nõ yĩ ndrê ĩyíkã ãmã ngá tãkó ró ãtõlé kó kãyĩ gólã ãmã drĩ lõsĩ ãtõzó tólã nã sĩ âcálé bũũũ ãndrõ nô.

14 ãmã mvã yĩ tĩbê mã drĩ lèlé rõõ nõ 'bã yĩ, mã rĩ tã ndrĩ rĩ 'bã ãmã 'èlé 'dĩ 'bã yĩ ĩgĩlí ãní drĩ, 'dĩĩ à'dó kó kĩ, ãnyĩ ò'è ró ãní bê. Mã ĩgĩ tã 'dĩ 'bã yĩ ãní drĩ, 'dĩ rĩ ĩmbã ró ãní bê lãṭĩ ãmbã-ãmbã gólã rú ĩ'bũ 'bã pãṭĩ-pãṭĩ Yésũ kã drĩ rĩ'á trõlã rĩ à'dálé ãní drĩ, tãlã mã lè ãní trá rõõ rĩ drĩ.

15 Òzõ gbõ lé ãní ã'dô lífĩ ící 'bã bê dũũ tĩbê rĩ 'bã ãní ĩmbálé lãṭĩ gólã Ôvãrí kã nõ 'á rĩ, gō'dã mã ãmákã ĩ'dĩ òzõ ãní átã kãtĩ, tãlã mã ĩmbã ãní trá sísí ãní 'bãlé tã lèlé tã Yésũ kã 'á, ĩ'dĩ ãndrõ ãní drĩ à'dózó krístõ 'bã ró 'dĩ.

16 Â'dô gō'dá bê trá ítí rî, 'dōvó nĩ rî nyé òzō áamá kátí.

17 Tã rî 'dĩ tãsí rî, mã trá Tĩmátĩyã rî jō'á ãnĩ pãlé â'dólé nyé òzō má tí. Gólã nyé òzō áamá mvã má drí lélé rōô rî kátí, tãlã mã âcã trá gólã bê ngã ãlô ró Yésũ Kristō 'á. Má nĩ trá tãndí ró kĩ, gólã â'dô ngã má drí lélé gólã drí 'èlé rî 'è'á. Má jô gólã trá ãnĩ ngálã, tãlã úlí gólã drí 'è'á ìmbálã ãnĩ drí rî ò'bã ró ãnĩ bê lãtĩ gólã má drí rĩzó òzō krístō 'bá kátí, gō'dá kpá tã gólĩyĩ má drí rĩ'á ìmbálã kãnisã 'á vō 'ásĩ ngĩngĩ rî 'bá yĩ ìsũlí.

18 Gō'dá òjílã ãzã 'bá yĩ ãnĩ lãfálé sĩ ìsũ ìyĩkã bê-rĩ kĩ, má ìncã gō'dá gólé kpá ó'dí ãnĩ ndrèlé tólã kô, ì'dĩ gólĩyĩ drí rĩzó ìyĩ lòmbélé 'dĩ.

19 Ítí rî, gō'dá Ôvãrí òlôpê mã trá rî, mã â'dô cã'á ãnĩ ndrèlé ngbãangbãnõ. Mã rî gógó nyãanyã lâ, mã gō ró ndrèlá ngátã òjílã gólĩyĩ rĩ 'bá ìyĩ lòmbélé 'dĩ 'bá yĩ mbãrãkã gólĩyĩkã lãvũ gãrã, òzō gólĩyĩ drí átálé ìyĩ tĩ sĩ 'dĩ tí yã rî.

20 Nĩ nĩ tãndí ró kĩ, lãtĩ gólã tìbê Ôvãrí drí rĩzó òjílã 'bãlé â'dólé òjílã ìyĩkã ró rî â'dó kô cé úlí tĩ kã 'dĩ ì'dĩ. Rĩ'á tã mbãrãkã Ôvãrí kã kã ì'dĩ.

21 Ítí rî, nĩ lã mã ããnĩ ãnĩ ngálã lãtĩ ángô rî 'ásĩ yã? Nĩ lã mã ããnĩ ãnĩ cãlé ònjóró'bĩ sĩ, ngátã nĩ lã mã ããnĩ ãnĩ ngálã ngã lélé sĩ tã átálé ãnĩ drí mãnísĩ yã?

5

Tã tã gólã krístō 'bá ãzã gólĩyĩ lãfálé rî drí tã ònjĩ tètē 'èzó rĩ tãsí rî

1 Má ârĩ tã ókĩ nĩ rî, òjílã ãzã ãnĩ lãfálé sĩ ò'è tã ònjĩ tètē ãnyĩ kã trá. Ágô ãzã òrĩ âyĩlí átã lâ rî

ōkó bê. Tã ònjí rí gógó 'dĩ lậvũ gặặ tã ònjí òjílã góllyí Ôvârí rí nị 'bá kô rí drí rĩ'á 'èlã rí 'bá yí drĩ sĩ.

² Ầ'dô gồ'dá trá ítí rí, nĩ gồ nĩ rí ãníkã ãní lômbéle rĩrĩ ãníkã krístô 'bá ró rí tāsĩ 'dĩ ã'dô drí yã? Tí vồ lã 'á rí, tã ònjí góllyí ítí 'dĩ 'bá yí ã'dô ãní 'bã'á ã'dóle tá ãsũ ró. Nĩ drô ãgô 'dĩ vóle ãní lãfále sĩ.

³⁻⁴ Gbồ lé má ã'dó bê kô ngbãangbãno ãní lãfále tólã rí, tá ãsũ ámakã bê ãní bê tólã. Gồ'dá mã rí gógó nyãnyã lã drĩ-ãcê Yésũ Krístô kã sĩ ãtã tá trá kĩ, rĩ'á tãndĩ ró tã-vồ ãgô 'dĩ kã kizó. Nĩ ê'bê rũ vồ ãlô 'á Ôvârí rí íratãle, nĩ nị tãndĩ ró kĩ, nõngã rí, mã ã'dô rãtãã 'ẽ'á Ôvârí drí ãní pãzó, gồ'dá drĩ-ãcê Yésũ Krístô kã rí ã'dô 'bã'á ãní bê tólã.

⁵ Nĩ drô ãgô rí gógó 'dĩ vóle ãní lãfále sĩ, gồ'dá nĩ ãyê gólã Sãtãnã drĩgã, Sãtãnã iĩzã ró gólã rí rũ'bã 'dĩ vóle ngã lãzé sĩ. Áã'dô lậvồ 'dĩ fẽ'á gólã drí ítí, tãlã gólã ããdĩ ró drĩ bê tã ònjí íyíkã 'dĩ 'ásĩ, tá mbị rí 'èlé ã'dĩ, gồ'dá Yésũ Krístô òpã ró gólã bê kậỵ drĩlã 'èzó ãgôle tã-vồ òjílã kã kĩlĩ rí tú.

⁶ Rĩ'á ònjí ró ãní drí ãgô ònjí 'dĩ ãyézó zãã rĩlĩ ãní lãfále, gồ'dá ãní drí kpã rĩzó ãní lômbéle kĩ, ãyĩ ãã'dô krístô 'bá 'ĩ. Nĩ nị úlĩ mãnĩgồ gólã ãtãle nõ kĩ, “Ákú lõngã fínyáwã rí ã'dô òdrã mõrá 'á dũũ rí 'bã'á ãngále gồ'dá gĩlĩ kpã gãlãhã.”* Kpã ítí, tã ònjí òjílã ãlô kã ã'dô lậ'bũ'á krístô 'bã ãzí

* **5:6** 5.6 Ákú Ákú 'dĩ rĩ'á úlĩ mãnĩgồ 'ĩ. Ầbãtã gólã ãkú ãkó rĩ'á nyã'á kãrãmã lậvồ-lậvồ kòrô kã rí 'á 'dĩ rĩ'á tá ã'dã 'ĩ kĩ, òjílã Ôvârí kã drí rĩlĩ tá ònjí ãkó.

izälé ndrĩ.

⁷ Á'dô bê trá ítí rĩ, gō'dá nĩ drô tã ònjí 'bá 'dĩ vólé ãní lãfálé sĩ, tãlá nĩ â'dô ró bê ngbángbá tã ònjí ãkó, nyé òzō ãmã Yúdạ yí drí lófōrè lâ ãmã lãfálé sĩ ãmbãtã ãkú ãkó rĩ 'bê'bê lâ sĩ kãrãmã lãvũ-lãvũ kôrô kã 'á rĩ tí. Nĩ ndrê, úfũ Yésũ Krístô trá ì'dĩ kãbĩlĩkĩ kãrãmã lãvũ-lãvũ kôrô kã ró, tãlá gólã òpã ró ãmã bê tã ònjí ãmãkã 'ásĩ.

⁸ Ítí rĩ, mã 'ê kãrãmã lãvũ-lãvũ kôrô kã 'dĩ tãndí ró. Mã njú kô zãã ãmbãtã ãmãkã ãkú bê tĩbê â'dó 'bá ì'dĩ tã 'è'è ònjí ãmãkã rĩ rú â'dólé ì'dĩ ngã nyãnyã kãrãmã rĩ 'dĩ kã ró. Bê-rĩ, mã trô ãmbãtã gólã ãkú ãkó rĩ ì'dĩ, gólã â'dó 'bá tã 'è'è ònjí ãmãkã ãkó rĩ. ãmbãtã gólã â'dó 'bá ãkú ãkó 'dĩ rĩ, rĩ'á rĩrĩ tãndí ãmãkã gō'dá tã lëzó ì'dĩ tã pãtĩ Òvãrí kã nō 'á rĩ ì'dĩ.

⁹ Wãrãgã mã drí ìgĩlí sĩsĩ ãní drí nã 'á rĩ, mã kĩ ãní drí rĩ, nĩ òrĩ kô kpãkã ãlô òjĩlã gólĩyĩ ãvê 'bá ró 'dĩ 'bá yí bê.

¹⁰ Tã gólã mã drí ìgĩlí ãní drí 'dĩ, tã ífĩ lâ â'dó kô kĩ, òjĩlã tĩbê â'dó 'bá ìyĩ krístô 'bá ró kô rĩ yí ì'dĩ. Òzō nĩ òlê ãní lãfálé cãlé tã ònjí 'bá gólĩyĩ Òvãrí rĩ nĩ 'bá kô, rĩ 'bá ìyĩ tã ònjí gólĩyĩ nō 'bá yí 'èlê rĩ yí, ãyĩlĩ òkó bê ngãtã ãgô bê ìyĩ òkó yí ngãtã ágó yí bê drĩlĩ sĩ, ãvê 'bá, 'dó-mã-drí 'bá, ùgú, òvãrí ãbãrãdãgô ìrátã 'bá yí rú sĩ rĩ, ìcã kô, té nĩ â'dô ãngó tã ònjí kã nō ãyê'á ì'dĩ vólé.

¹¹ Tã ònjí 'bá mã drí tã lâ ìgĩlí ãní drí kĩ'á nĩ rĩ, nĩ òcã ãní lãfálé gólĩyĩ rú sĩ 'dĩ 'bá yí, ãkpã ãní ãzĩ-ãzĩ yí gólĩyĩ ìyĩ zĩ 'bá krístô 'bá ró gō'dá kpã zãã rĩ'á ìyĩ tã ònjí 'è'á 'dĩ 'bá yí ì'dĩ. Òzō krístô 'bá ãzã ã'dô ãní lãfálé sĩ òrĩ zãã rĩ'á ãyĩlĩ òkó bê

ngātá āgô bê íyî ágó ngātá ōkó drīlī sī, ā'dô āvē 'bá 'î, ā'dô 'dó-má-drī 'bá 'î, ōrī ōvârí ābārādāgō írátalé ĩ'dî, ōrī úlī ōnjî-ōnjî átálé ōjílā āzī rú, ōrī ōdrá mvūlī ōdrá drī rīzó gólâ rī cīlī rōō, gō'dá ā'dô ūgú 'î rī, 'dī ōjílā gólīyî má drī tã lâ ĩgīlī ānī drī kī'á nī rī, nī ōcâ ānī lâfâ gólīyî rú sī rī 'bá yī ĩ'dî. Gō'dá nī nyâ ngá kpá kô gólīyí bê vō ālô 'á.

12-13 Má âtâ úlī 'dī ĩtí 'dī rī, tãlâ ōjílā gólīyî â'dó 'bá kô krístō 'bá yī ró 'dī rī, tã gólīyíkâ rī â'dó kô tã ámakâ rī ĩ'dî. Ôvârí â'dô tã-vó gólīyíkâ kī'á nī. Gō'dá ānīkâ rī rī'á tãndí ró ānī drī krístō 'bá 'dī 'bá yī rīrī gólīyíkâ vó lâ ârīlī. Nī 'ê tã gólâ búkū Ôvârí kâ drī átálé rī ĩ'dî nyé ōzō āgô gólâ âyī 'bá íyî átá rī ōkó bê 'dī kâtí 'dī kī'á nī rī, "Nī drō ōjílā gólīyî rī 'bá zãâ tã ōnjī 'êlé ānī lâfálé rī 'bá yī ānī lâfálé sī volé."

Tã 'Bã'bã Ândâ 17.7

6

Tã tã gólâ krístō 'bá yī drī rīzó ĩyî āzī-āzī yī âjílī tã kī 'bá

ândrá rī tãsī

¹ Ókī nī rī, krístō 'bá āzâ 'bá yī rī ĩyî āzī-āzī yī âjílī tã kī 'bá gólīyî Ôvârí rī nī 'bá kô 'dī 'bá yī ândrá. Ángô tí ró yã? Ôjílā Ôvârí kâ rī 'bá yī rī ĩyī tã ĩyíkâ vó lâ êdélé âkpã ĩyī lâfálé 'ásī.

² Nī nījī kô kī, ōjílā Ôvârí kâ rī 'bá yī â'dô 'bã'á ĩyī āgō-āgō Yésū kâ āngó 'á nōngá rī vósī tã-vó kī 'bá ró ōjílā āngó nō kâ drī yã? Ôzō ā'dô gō'dá

trá ítí rî, nî ícá kô tâ gólīyî fínyáwá-fínyâwá ãnî lãfálé 'dĩ 'bá yî ndélé yã?

³ Nî nñí kô kî, ãmâ gólīyî òjílã Ôvârí kâ ró nō 'bá yî â'dô tâ-vó mālāyíkã kâ kî'á yã? ã'dô trá ítí rî, mã â'dô ícá'á cú tâ-vó ãngó nō kâ kílí.

⁴ Ítí rî, â'dó kô mbî, òzō tâ ányâ ã'dô bê krístō 'bá lãfálé rî, ãnî drí trözó lâ âjílí tâ kî 'bá gólīyî Ôvârí rî nñí 'bá kô gō'dá kpá lōsî ãkó kãñisã 'á rî 'bá yî ândrá.

⁵ 'Dĩ nî 'è 'dĩ tâ ányâ 'î. Òjílã ãnî krístō 'bá lãfálé sî 'è 'bá tâ-vó kílí rî 'bá yî yû'dáwá yã?

⁶ Gō'dá nî rî krístō 'bá ãzî âjílí tâ kî 'bá gólīyî â'dó 'bá kô krístō 'bá ró rî yî ândrá, òjílã gólīyî Ôvârí nñí 'bá kô rî yî drí rīzō tâ gólīyíkã árílí.

⁷ Tã gólã ãnî drí rĩ'á 'èlã ítí 'dĩ rî â'dálã kî, tâ rî 'dĩ pē ãnî trá lē. Rĩ'á tãndí ró ãnî drí rīzō vüdrí ãnî vō 'ásî krístō 'bá yî ró tâ â'dó 'bá bê ãnî lãfálé 'ásî rî êdélé, â'dó kô âjízó lâ bê-rî ã'dî òjílã gólã Ôvârí rî nñí 'bá kô rî ândrá. ã'dô 'bã'á tí tãndí ró, òzō ãnî ãzî-ãzî krístō 'bá ró rî yî ò'è tâ ònjí ãnî drí rî, ãnî drí áyézó lâ tâ 'dî vō lâ lôgō ãkó.

⁸ Tã gólã 'dĩ 'bá yî vō lâ 'á rî, gō'dá ãnî ãzã 'bá yî rî gō'dá kpá rĩ'á tâ ònjí 'èlé ãyî ãzî-ãzî yî gólīyî krístō 'bá ró rî yî rú. ãnî ãzã 'bá yî, nî rî gō'dá kpá ãkpã ngá ãnî ãzî-ãzî yî krístō 'bá ró rî yî kã ûgũlí.

Tã Póòlō drí tâ ífí gólã kīzō nî rî âyî-âyî 'dãzî rî òkó ngãtã

ágó bê rî rĩ'á ònjí ró rî â'dázó rî

9-10 Nĩ nǎi kô kǐ, òjílǎ gólǐyí rĩ 'bá tǎ ònjí 'èlé rĩ ícá ìyí kô pǎtí-pǎtí ró filí vò 'bũũ 'álá rĩ 'á. Nĩ ádô ãní nyǎányá kô. Òzô nĩ ã'dô drē zǎá àyí'á 'dǎzí rĩ òkó bē ngátá 'dǎzí rĩ ágó bē rĩ, òzô nĩ ã'dô drē zǎá àyí'á àgô ãzí ngátá òkó ãzí bē rĩ, òzô nĩ ã'dô drē zǎá òvǎrí àbǎrǎdǎgô írátǎ'á ì'dí, òzô nĩ ã'dô drē zǎá rĩ'á ngá ãní ãzí-ãzí yí ká ùgũ'á rĩ, òzô nĩ ã'dô drē zǎá àrô-àrô bē, òzô nĩ òrĩ drē zǎá rĩ'á òdrá mvũlĩ rĩ'á ãní cǐlí gô'dá kpá rǐzó ãzí-ãzí lò'dalé ì'dí sǐ lá rĩ, gô'dá òzô ãní ã'dô drē zǎá rĩ'á tǎ ònjí 'dĩ 'bá yí àkípálá yí 'è'á rĩ, nĩ ícá kô filí vò 'bũũ 'álá nǎ 'á.

11 Sísí rĩ, òjílǎ àzǎ 'bá yí ãní lǎfálé sǐ rĩ trá rĩ'á tǎ ònjí 'dĩ 'bá yí 'èlé. Gô'dá ngbǎangbânô rĩ, Òvǎrí jĩ gólǐyí trá ngbángbá tǎ ònjí gólǐyíká 'dĩ 'bá yí 'ásí. Ítí rĩ, gô'dá ngbǎangbânô rĩ, nĩ àyê tǎ ònjí 'dĩ 'bá yí trá tǎlǎ ãní trá òjílǎ Òvǎrí ká ì'dí. Gólá 'bǎ ãní trá à'dolé òjílǎ tǎ mbì 'bá ró drĩ-àcê Kúmú àmáká Yésũ Krístô ká rĩ sǐ gô'dá Líndrí Tǎndí Òvǎrí ká rĩ sǐ.

12 Òjílǎ àzǎ òkĩ yí ã'dô cú drĩ-bǎláyí bē ngá ndrĩ 'èzó rĩ, gô'dá má à'dô tǎ-drĩ lògô'á òjílǎ rĩ 'dĩ drĩ nôtí, à'dó kô tǎ pǎtí ró kǐ, ngá ndrĩ ní drĩ 'èlé rĩ à'dô ání pǎ'á. Nĩ àyê ngá ndrĩ ãní drĩ rĩ'á 'èlǎ rĩ 'bá yí kô ãní 'bǎlé rǎgĩ ìyíká ró.

13 Ítí rĩ, òjílǎ àzǎ 'bá yí à'dô kǐ'á nĩ rĩ, ó'bǎ 'à ìyíká kó ngá nyázó 'á lá, gô'dá má à'dô lògô'á lá òjílǎ rĩ 'dĩ drĩ nôtí, úlí 'dĩ 'bá yí ìyíká rĩ'á mbì, gô'dá ìzátú rĩ, àmá 'à 'dĩ à'dô 'è'á rù ndélé kpǎrǎtí ngá nyǎnyá 'dĩ bē. Úlĩ mǎnīgô 'dĩ, tǎ ífí lá kǐ, Òvǎrí 'bǎá ãní rú'bá 'dĩ kô ãní drĩ tótó àvê 'èzó

ĩ'dĩ sĩ lâ. Ôvârí 'bã ävē nĩ, gō'dá â'dó kô tãndĩ ró âyízó òkó bê ngátá ägô bê òzō ní drí lélé rĩ tí. Ôvârí 'bã ãnĩ rú'bạ 'dĩ ã'dô ró bê ãnĩ drí íyĩ ìnjĩzó ĩ'dĩ sĩ lâ. Gõ'dá Ôvârí rĩ gógó bê njãã ãnĩ pãlé ngá ãnĩ rú'bạ drí lélé rĩ yĩ sĩ.

¹⁴ Nĩ ndrê drê, Ôvârí ìngâ Kúmú ãmákâ Yésũ Krístõ rĩ rú'bạ òdrã 'ásĩ. Gõ'dá gólã â'dô ãmã rú'bạ yĩ ìngá'á kpá ĩtĩ òdrã 'ásĩ mbârãkã íyĩkã 'dĩ sĩ.

¹⁵ Nĩ nĩjĩ kô kĩ, gõ'dá ãnĩ rú'bạ 'dĩ trá Yésũ Krístõ rĩ rú'bạ 'ĩ yã? ĩtĩ rĩ, rĩ'á tãndĩ ró ãnĩ drí gōzó Yésũ Krístõ rĩ rú'bạ 'bãlé â'dólé rú'bạ ävē 'bá kã ró yã? 'Dĩĩ sú kô.

¹⁶ Òzō òjĩlã äzã äyĩ trá òkó ävē 'bá ró 'dĩ 'bá yĩ bê ngátá ägô ävē 'bá ró 'dĩ 'bá yĩ bê yã rĩ, 'dĩĩ gólĩyĩ ãcã trá ngá ãlô ró òkó ngátá ägô ävē 'bá ró 'dĩ bê, tãlã tã ĩgĩ Ôvârí kã äzã âtã tã trá kĩ,

“Ágó yĩ òkó lâ bê ãmũ rũ ĩyĩ ãcãlé òjĩlã ãlô ró.”

Tã Ómvó Ngá 2.24

¹⁷ Gõ'dá má âtã ãnĩ drí, òjĩlã gólã íyĩ ãmũ 'bã ãlô Kúmú ãmákâ Yésũ Krístõ bê rĩ, gólĩyĩ ãcã trá ngá ãlô ró Yésũ Krístõ bê.

¹⁸ ĩtĩ rĩ, gõ'dá nĩ â'dó kô òjĩlã ävē 'bá ró ãlõlã. Òjĩlã gólã tã ònjĩ ĩtĩ 'dĩ 'ë 'bã rĩ, gólã ìzã trá cú íyĩ rú'bạ 'ĩ. Tã ònjĩ äzã 'bã yĩ òjĩlã drí rĩ'á 'ëlã rĩ 'bã yĩ, ìzãã ĩyĩ gólã rĩ rú'bạ kô.

¹⁹ Nĩ nĩjĩ kô kĩ, ãnĩ rú'bạ 'dĩ jó Líndrĩ Tãndĩ Ôvârí kã kã ĩ'dĩ yã? Ôvârí rĩ rĩ'á Líndrĩ Tãndĩ íyĩkã äjólé rĩlĩ ãnĩ 'á. Nĩ â'dó kô ãnĩ nyãányã kã ĩ'dĩ rĩ'á tã 'ëlé ãnĩ drĩĩ sĩ. ãnĩ òjĩlã Ôvârí kã ĩ'dĩ.

20 Nĩ ndrê trá, gólâ gi ãnĩ trá lâgĩ ãmbá sĩ. Ítĩ rĩ, nĩ 'ê gō'dá tá gólĩyĩ rĩzó gólâ rĩ ñnjĩlĩ rĩ ã'dĩ ãnĩ rú'bá 'dĩ sĩ.

7

Tã rĩrĩ tãndĩ ágó kã gō'dá òkó bê rĩ tãĩ

1 Tã gólâ tĩbê ãnĩ drĩ ñjĩlĩ má tĩ 'dĩ 'á rĩ, má â'dô tã-drĩ lâ lôgō'á ãnĩ drĩ nōtĩ, má â'dô kĩ'á nĩ rĩ, ãwô, òzō òjĩlã ãzã ñĩcã cú rĩlĩ tãkó òkó gĩ ãkó, gō'dá òkó lôvó 'ê gólâ kpá kô rĩ, rĩ'á tãndĩ ró.

2 Gō'dá kpálé ãtĩ rĩ, má nĩ trá tãndĩ ró kĩ, ãvê 'ê òjĩlã rōô. Gō'dá â'dô bê trá ãtĩ ró rĩ, rĩ'á tãndĩ ró òjĩlã drĩ òkó ngãtã ágó trōzó kó ãlô gōzó ñĩfĩ 'bãlê cé ãyĩkã òkó ngãtã ágó rĩ 'dĩ drĩ ã'dĩ.

3 Ítĩ rĩ, gō'dá ágó òfê ãyĩ nyãányã ãyĩzó òkó lâ bê dódó, gō'dá òkó òfê ãyĩ nyãányã kpá ãyĩzó ágó lâ bê dódó cú ãtĩ ãyĩ rú'bá lôgã ãkó ãyĩ ágó ngãtã òkó drĩ, òzō lôvó lâ ò'ê gólâ rĩ ágó ngãtã òkó trá rĩ.

4 Òkó mbãrãkã ãkó ãyĩ rú'bá drĩ, gō'dá ágó lâ ã'dĩ mbãrãkã bê drĩ lâ. Kpã ãtĩ, ágó lâ mbãrãkã ãkó ãyĩ rú'bá drĩ, gō'dá òkó ã'dĩ mbãrãkã bê drĩ lâ.

5 ãgô ngãtã òkó ã'dĩ yã rĩ, òlôgã yĩ kô ãyĩlĩ ãyĩ òkó bê ngã ágó bê tãkó ãtĩ. Òzō nĩ òlê rĩlĩ ngĩngĩ ã'dô ró bê rãtãã 'ézó Ôvãrĩ drĩ rĩ, 'dĩ rĩ'á tãndĩ ró, gō'dá ãâ'dô cé kãyĩ dã sĩ. Kãyĩ rĩ 'dĩ vósĩ, nĩ ãgô kpã ó'dĩ ãyĩlĩ vō ãlô 'á ágó ró òkó ró, òzō ãnĩ drĩ rĩ'á 'elã sĩsĩ rĩ kãtĩ, tãlã Sãtãnã òzó kô ãnĩ ádó ãyĩlĩ òjĩlã 'dãzĩ rĩ òkó ró ngãtã ágó ró rĩ bê ãnĩ òkó ngãtã ágó drĩlĩ sĩ.

6 Gõ'dá úlí ámakâ má drí âtalé ãnî drí òkó trōtrō kâ ngátá ágó trō kâ nõ â'dó kô tâ 'bã'bã ró ãnî drí.

7 Gõ'dá tâ ìsũ ámakâ 'á rî, rĩ'á tãndí ró ãnî drí rĩlí òkó ãkó òzō áamá kâtí. Gõ'dá má nĩ trá kĩ, Ôvârí fê mbârâkâ òjílã drí ngĩngĩ ãlô-ãlô ndrĩ ngá ngĩngĩ 'êzó. Ôvârí fê mbârâkâ trá òjílã ãzâ 'bá yĩ drí rĩzó òkó bê tãndí ró, gõ'dá gólã fê mbârâkâ kpá trá ãzâ 'bá yĩ drí rĩzó tãndí ró òkó ngátá ágó ãkó.

8 Má lē tâ âtalé ãnî gólĩyĩ ãnjúlí ró rî 'bá yĩ drí, gõ'dá kpá ãnî gólĩyĩ ágó ngátá òkó lâ yĩ drí òdrálé trá rî 'bá yĩ drí. Rĩ'á tãndí ró ãnî drí rĩzó cú ìtí ágó ngátá òkó ãkó, òzō má drí rĩrĩ nõ kâtí.

9 Gõ'dá òzō ní ã'dô cú ìtí mbârâkâ ãkó ãnî vó ndrêlé rĩlí òkó ngátá ágó ãkó rî, 'dõvó nĩ trō òkó ngátá ágó cé ãlô. Â'dólé òkó bê ngátá ágó bê ãlô rî sũ nĩ gólã ãnî drí â'dózó òkó ngátá ágó ãkó gõ'dá ãvē drí rĩzó ãnî fũlí rî drĩ sĩ.

10 Mâ kpá úlí ãzâ bê âtalé ãnî krístõ 'bá gólĩyĩ â'dó 'bá òkó bê ngátá ágó bê rî yĩ drí, úlí rî gógó 'dĩ â'dó kô áamá nyãányã kâ ì'dĩ, rĩ'á úlí Yésũ Krístõ kâ ì'dĩ. Òkó òngã ágó lâ drĩgá sĩ kô.

11 Òzō òkó rî 'dĩ òngã trá ágó lâ drĩgá sĩ rî, òkó rî 'dĩ òtrō gõ'dá ágó ãzâ kó kô. Òzō ìĩcã ìcã rî, gólĩyĩ êêê ìyĩ lâfálé ágó lâ âyéle 'dĩ bê, gõ'dá gólã ògõ ró té ágó lâ drĩgá. Gõ'dá krístõ 'bá gólĩyĩ ãgõ ró òkó bê rî 'bá yĩ drí kpá ìtí, gólĩyĩ ìĩngã ìyĩ òkó yĩ kpá kô.

12-13 Ìtí rî, gõ'dá má lē kpá tâ ãzâ âtalé ãnî drí, tâ rî 'dĩ â'dó kô tâ 'bã'bã Kúmú ámakâ Yésũ Krístõ kâ ì'dĩ. Òzō krístõ 'bá ã'dô rĩ-ãzí bê gõ'dá

rĩ-ãzí 'dĩ â'dô krístō 'bá 'î kô rî, òzō ngátá rĩ-ãzí 'dĩ gólâ tâ lě 'bá kô Yésũ Krístō 'á 'dĩ òlě tâ-drĩ trá rĩzó kpākã ãlô ágó lâ ngátá òkó tâ lě 'bá ró 'dĩ bê rî, rĩ'á tãndí ró ágó ngátá òkó krístō 'bá ró 'dĩ ãngã rĩ-ãzí íyíkã 'dĩ kô, gólĩyî òrĩ ì'dí bê lâ ngá ãlô ró.

14 Má âtâ tâ 'dĩ ãtĩ 'dĩ rî, tâlâ Ôvârí â'dô ìcá'á òrě fêlě rĩ-ãzí 'dĩ gólâ krístō 'bá ró kô rî drĩ, tâ lělě ágó gō'dá òkó krístō 'bá ró rî kã sî. Tí òró 'bãã ãtĩ kô rî, Ôvârí â'dô 'dĩyĩmvá gólĩyî drĩ tĩlĩ rî yî ndrě'á òjílã gólĩyî Ôvârí rî nĩ 'bá kô rî yî ró. Gō'dá tâ pãtĩĩ ró, Ôvârí ndrě 'dĩyĩmvá 'dĩ 'bá yî kpá òjílã íyíkã ró.

15 Gō'dá òzō òjílã gólâ tíbê tâ lě 'bá kô 'dĩ òlě trá íyî rĩ-ãzí tâ lě 'bá ró 'dĩ âyélé rî, rĩ-ãzí 'dĩ ââyê gólâ 'ëlâ ãtĩ. Ícã gō'dá kô ãnĩ drĩ rĩzó zãã rĩ-ãzíyã ró, tâlâ Ôvârí lě ãnĩ drĩ rĩlĩ tâ ã'dĩ sî ãnĩ lâfálé 'ásĩ.

16 ãnĩ gólĩyî tíbê krístō 'bá òkó ró rî 'bá yî, nĩ âyê ãnĩ ágó gólĩyî tíbê â'dó 'bá kô krístō 'bá ró rî yî kô. Nĩ rî kpākã ãlô gólĩyĩ bê, Ôvârí nĩ tâ tãndí 'ě 'bá â'dólé ãnĩ ágó 'dĩ 'bá yî drĩ rî trá ndrĩ. Únĩĩ kô, nĩ â'dô gólĩyî jã'á ãzátú â'dólé òjílã tãndí Yésũ Krístō kã ró. Gō'dá ãnĩ krístō 'bá gólĩyî ãgô ró rî yî drĩ kpá ãtĩ.

17 ãnĩ ndrĩ ò'ê ãyî tâ ãyíkã nyé òzō Ôvârí drĩ 'bãlě trá gólĩyî drĩ 'ëlé rî kãtĩ. Gólĩyî òrĩ zãã lôsĩ tíbê gólĩyî drĩ rĩ'á 'ëlâ Ôvârí drĩ gólĩyî âzízó 'álã sî â'dólé òjílã íyíkã ró rî 'ëlé. 'Dĩĩ tâ gólĩyî má drĩ rĩ'á ãmbálã kãñísã ndrĩ má drĩ rĩzó lâmúlĩ 'álã sî rî 'bá yî 'ásĩ rî yî ì'dĩ.

18 Òzō Ôvârí ùzî òjílã gólâ 'dê 'bá bãsã 'á rî ì'dí â'dólé òjílã íyíkâ ró rî, òjílã rî 'dĩ 'é ngá ãzâ kô ã'dô ró bê ãlĩbí gólâ yí drí 'dêzô trá bãsã 'á 'dĩ jãlé volé yí rú sî. Kpá ìtí, òzō Ôvârí ùzî òjílã gólâ 'dê 'bá kô bãsã 'á rî ì'dí â'dólé òjílã íyíkâ ró rî, òjílã rî 'dĩ ãnĩ gô'dá kô 'dêlé bãsã 'á, tãlá yí ã'dô ró bê òjílã Ôvârí kâ ró.

19 Má âtã tã 'dĩ ìtí 'dĩ rî, tãlá 'dê'dê bãsã 'á 'dĩ rî'á ngá tãkó 'ì Ôvârí rî lĩfĩ drĩ 'á. Ngá gólâ tã lá drí lãvũlĩ gãrã Ôvârí rî lĩfĩ drĩ 'á rî, rî'á tã 'bã'bã gólãkã rî ìnjĩ-ìnjĩ lá ì'dí.

20 ãnì ãlô-ãlô òrì íyíkâ fí nyé òzō yí drí 'bãrê tí.

21 Kpá ìtí, òzō nì ãzâ ã'dô rãgĩ òjílã ãzã kã, gô'dá Ôvârí drí ãnì âzízó â'dólé òjílã íyíkâ ró rî, ní ìsũ tã kô tã lá tãsî. Gô'dá òzō ãnì lĩpì 'dĩ òlê trá ãnì âyéle nĩlĩ drĩ-báláyì ró rî, 'dĩ rî'á tãndí ró.

22 Má âtã kî, ãnì krístô 'bá gólĩyì rãgĩ ró rî yí ò'ê ùrĩ kô 'dĩ rî, tãlá Ôvârí òtírì ãnì âzì òjílã íyíkâ ró rî, Ôvârí 'bã ãnì trá â'dólé drĩ-báláyì ró rãgĩ tã ònjí kã 'ásî. Ìtí rî, gô'dá ãnì krístô 'bá gólĩyì tìbê â'dó 'bá kô rãgĩ ró Ôvârí drí zìlì trá â'dólé òjílã íyíkâ ró 'dĩ 'bá yì, ãnì kpá trá rî'á rãgĩ Yésũ Krístô kã ì'dí.

23 Ôvârí ì'dí rî'á ãnì lĩpì 'ì. Gólâ gî ãnì trá lãgì ãmbá sî. Gô'dá ã'dô bê trá ìtí rî, nĩ 'bã gô'dá ãnì kô òjílã ãzã drí ãnì drĩ ìzãlé.

24 Ìtí rî, ámã ândré rî mvá yì, nĩ rî nyé òzō Ôvârí drí ãnì 'bãrê kãtí, tãlá nĩ rî ró bê gólâ bê.

25 Gô'dá tã gólã ãnì drí ìgĩlì má drí òjílã gólĩyì ãnjúlì ró 'dĩ 'bá yì tãsî rî, tã 'bã'bã Ôvârí kã 'bãlé tã 'dĩ 'á rî yú. Ìtí rî, má lã gô'dá tã ìsũ ámakã tã

'dī 'á rī â'dalé ĩ'dī ânī drí, òzō òjílã gólâ tâ nĩ 'bá kī yí rī zãã tâ pătĩĩ âtalé ĩ'dī mbârâkâ Ôvârí kâ sī rī kâtí.

²⁶ Ítí rí, gō'dá lâṅō gólâ rĩ 'bá âm̄bá òjílã Ôvârí kâ 'êlé nō tãĩ rí, má ĩsũ bê rí, rĩ'á tãndí ró òjílã drí rĩzó ạnjúlí ró.

²⁷ Òzō gō'dá ânī ã'dô cú òkó bê rí, nĩ drô kô vólé. Òzō gō'dá ânī ã'dô kpá òkó ãkó rí, nĩ rí ĩtí òkó ãkó.

²⁸ Gō'dá òzō nĩ ĩsũ tâ trá 'êzó òkó ngátá ágó trólé rí, 'dĩ rí â'dó kô tâ ònjí 'í. Òzō òkó mvá gólâ tâ ãgô kâ nĩ 'bá kô rí òlẽ ágó trólé rí, 'dĩ â'dó kô tâ ònjí 'í. Gbõ lé â'dó kô tâ ònjí 'í òkó ngátá ágó trözó rí, gō'dá òjílã gólâ òkó ngátá ágó trô 'bá trá rí, ã'dô lâṅō úsú'á rōō ãngó nō 'á. Gō'dá òjílã gólâ rĩ 'bá ạnjúlí ró rí pã ngá trá lâṅō 'dĩ 'ásĩ.

²⁹ Âm̄â ândré rí mvá yí, ngá gólĩyĩ ndrĩ ãngó nō 'á nō 'bá yí â'dô rú ndě'á 'wãã. Ítí rí, ngátá ânī gólĩyĩ òkó bê ngátá ágó bê rí 'bá yí ngã òjílã gólĩyĩ 'bã 'bá ạnjúlí ró rí yí ĩ'dĩ yã rí, ò'ê ĩyĩ lôsĩ Ôvârí kâ pĩpĩsílí ãlô sĩ.

³⁰ Ítí rí, ngátá ânī gólĩyĩ ãwó vō 'á rí yí, ngã ânī gólĩyĩ â'dó 'bá ãyĩkō ró rí yí ĩ'dĩ yã rí, ò'ê ĩyĩ lôsĩ Ôvârí kâ pĩpĩsílí ãlô sĩ. Gō'dá ngátá ânī â'dó 'bá cú ngá bê dũũ rí, ngã ngá ãkó yã rí, ò'ê ĩyĩ lôsĩ Ôvârí kâ pĩpĩsílí ãlô sĩ.

³¹ Nĩ âyê ngá ãngó nō kâ 'dĩ 'bá yí, nĩ 'ê ró lôsĩ Ôvârí kâ ĩ'dĩ. Má âtã tâ 'dĩ ĩtí 'dĩ rí, tãlã ngá ndrĩ ãngó nō 'á nō 'bá yí â'dô rú ndě'á ndě.

³² Má lẽ ânī drí â'dólé cú ĩtí ngá lạnjĩ-lạnjĩ ũrĩ

ngá ãngó nǒ 'bá yí kâ tāsī rí kâ ãkó. Ōjílā gólīyí ạnjúlí ró rí â'dô ícá'á cú lōsī Ôvârí kâ 'êlé pǐpǐsílí ãlô sī, tãlã gólīyí ãyíngá tã ãsũ-ãsũ ãkó rōô. Gólīyí lē kpá Ôvârí rí 'bãlé â'dólé ãyĩkō ró.

³³ Gbõ lé ítí rí, gō'dá ōjílā gólã â'dó 'bá cú ôkó bê ngátá ágó bê rí, rí íyíkã ãtú vósí cé zãã ãrĩ ró ngá gólīyí ãngó nǒ 'bá yí kâ nǒ 'bá yí tāsī, tãlã gólã lē kpá íyí ôkó rí 'bãlé â'dólé ãyĩkō ró.

³⁴ Ítí rí, tã ãsũ-ãsũ ōjílã 'dĩ 'bá yí kâ rĩ'á rĩ, ãlô 'bã ãyíkã tāsī, gō'dá rĩ lã kpá tã Ôvârí kâ tāsī. Nĩ ndrê, ôkó gólã ágó ãkó rí fê íyíkã íyí nyãányã nyé lōsī Ôvârí kâ 'êlé ã'dĩ, â'dólé Ôvârí drí lōsī íyíkã bê ndrĩ. Gō'dá ôkó gólã ágó bê rí kâ rí, gólã lē kpá tã ãsũlĩ tã ãngó nǒ 'bá yí kâ rí tāsī. Gólã lē kpá íyí ágó rí 'bãlé â'dólé ãyĩkō ró.

³⁵ Má âtã úlĩ 'dĩ ítí 'dĩ rí, ã'dô ró bê tã ãsũ ãníkã êdéle, nĩ ã'dô ró bê tã ã'dĩ bê ãní pǐpǐsílí 'á. Má lē ãní drí tã mbĩ rí 'êlé ã'dĩ, gō'dá kpá tã Ôvârí kâ 'êlé pǐpǐsílí ãlô sī.

³⁶ Gbõ lé ítí rí, òzõ ãgô ãbĩ tã trá ôkó bê rú trõzó gō'dá tã lã êdé rú drê 'wãã kô, gō'dá ãvê ã'dô trá ãgô rí 'dĩ bê rōô rí, gólã òtrõ ôkó 'dĩ. 'Dĩ ã'dó kô ònjí ró. Gō'dá kpá òzõ ôkó 'dĩ ãã'dô bí ãcá'á ãrãkã ró trõó rú ãyĩ drê zãã kô, ôkó 'dĩ òlê trá ãgô 'dĩ trõlê 'wãã rí, gólīyí òtrõ rú.

³⁷ Gō'dá òzõ ãgô rí 'dĩ ôkó 'dĩ bê ãbĩ tã rí 'dĩ trá pǐpǐsílí ãlô sī rĩzó tãkō ạnjúlí ró, gō'dá ícã kpá cú íyí rú'bã vó ndrêlé ãvê drí'gá sĩ rí, 'dĩ rĩ'á tãndí ró ãgô 'dĩ drí rĩzó tãkō ôkó rí 'dĩ trõ ãkó.

³⁸ Ítí rí, ãgô gólã tã-drĩ lē 'bã ôkó gólã ndrêlé trá yí drí rí trõzó rí, ãgô rí 'dĩ 'ê 'dĩ tã tãndí 'ì.

Gõ'dá ãgô gólâ tâ ìsũ 'bá òkó gólâ ndrêlé trá yí drí rî trôzó kô rî, 'è 'dĩ kpá tâ tãndí 'î.

³⁹ Ítí rî, òkó gólâ ágó trô 'bá trá rî, rî rĩlí tâ 'bã'bã ágó lâ kê zêlé kâÿÿi ágó drí 'bãzó drê bê lédrê-lédrê ró 'dĩ 'ásĩ ndrĩ. Gõ'dá òzô ágó lâ 'dĩ òdrã trá rî, gólâ gõ'dá trá drĩ-bálayÿi bê ãgô ãzã tâ lâ drí sũlÿ gólâ rú rî trôlé, òzô ãgô rî 'dĩ ã'dô krístô 'bá 'î òzô gólâ tí rî.

⁴⁰ Gõ'dá tâ 'dĩ 'bá yí 'ásĩ ndrĩ rî, tâ ìsũ ámakã 'á rî, tí krístô 'bá gólÿÿi ãÿÿíÿi ró rî 'bá yí, rĩ'á tãndí ró gólÿÿi drí rĩzó cú ìtí ágó ngãtã òkó ãzã trô ãkó. Má ìsũ bê rî, tâ ìsũ-ìsũ ámakã 'dĩ 'bá yí, Líndrí Tãndí Ôvãrí kê rî nĩ â'dálã má drí.

8

Tã ngá gólâ 'bãlé trá pãrãndã tÿ rî nyãzó kô rî tãsí rî

¹ Ngbãângbãno rî, tâ gólâ ãnĩ drí ãgĩlí má drí, kí'á nĩ rî, ãã'dô rĩ'á tãndí ró krístô 'bá drí ngá gólâ fêlé trá pãrãndã tÿ rî nyãzó ngãtã rĩ'á ònjí ró yã rî tãsí rî.* Nĩ ãtã trá tãndí ró kí, ãmã krístô 'bá ãã'dô 'dó ndrĩ tâ nÿnÿ bê. Gbô lé ìtí rî, nĩ ìsũ ãnĩkã bê rî tâ 'dĩ 'bã ãnĩ trá ngá ãnĩ drí lélé rî yí 'èlé, tãlã nĩ nÿ trá kí, ngá gólã lâ'bí ãnĩ ã'bÿÿã yí kê 'dãzó drĩ lâ rî mbãràkã ãkó ãnĩ ìzãlé Ôvãrí rî

* **8:1** 8.1 Pãrãndã Kōrīnītō lé 'bá yí rî ÿÿi kōrōnyã fũlÿ ÿ'dĩ pãrãndã tÿ ngá fêfê ró òvãrí ãbãràdãgō ÿÿikã rî 'bá yí drí. Gõ'dá rãtãã gólÿÿikã òvãrí ãbãràdãgō ÿÿikã 'dĩ 'bá yí drí rî vósí rî, drĩlÿÿi kōrōnyã fũlÿ 'dĩ ã'wã lâ nyãzó ÿÿi ãzi-ãzi lá yí bê. Krístô 'bá yí ÿÿi Póólô kí, ãã'dô tâ ònjí 'î ã'wã pãrãndã tÿ sĩ rî nyãzó yã, tãlã krístô 'bá ãzã 'bá yí kí 'dĩ ãã'dó tâ ònjí 'î kô, tãlã òvãrí ãbãràdãgō 'dĩ ãã'dô rĩ'á ngá tãkó 'î.

lĩfĩ drĩ 'ásĩ rĩ drĩ sĩ. Nĩ ndrê drê, tã nĩnĩ ãníkã rōô 'dĩ 'bá yĩ rĩ ãnĩ 'bãlé â'dólé lómbé-lómbéwá 'bá ró, ĩtĩ rĩ rĩ'á tãndĩ ró tã 'êzó lôvó sĩ ãnĩ ãzĩ-ãzĩ yĩ drĩ. Lõvõ ãníkã ãnĩ ãzĩ-ãzĩ yĩ drĩ rĩ â'dô gólĩyĩ 'bã'á tã lélé Ôvârí 'á pĩpĩsĩlĩ ãlô sĩ.

² Ôzõ õjĩlã ãzã ĩsũ tã kĩ, yĩ ãnĩ tã trá ndrĩ rĩ, gõ'dá gólã tã nĩnĩ ãkó.

³ ĩtĩ rĩ, gõ'dá õjĩlã gólã Ôvârí rĩ lôvó 'bã 'bá rĩ â'dô 'bã'á õjĩlã gólã Ôvârí drĩ tã âtázó gólã rĩ tãsĩ kĩ, gólã ãâ'dô õjĩlã pãtĩ ĩ rĩ ĩ'dĩ.

⁴ Ngbãângbãñõ rĩ, mã â'dô gõ'dá tã âtã'á ngá gólã fêlé trá pãrãndã tĩ rĩ tãsĩ. Mã nĩ trá tãndĩ ró kĩ, ãnĩ á'bĩyã yĩ ôvârí rĩ'á mbãrãkã ãkó. Gõ'dá mã nĩ kpá trá tãndĩ ró kĩ, Ôvârí pãtĩ rĩ bê kó rĩ'á cé ãlô.

⁵ Mã nĩ trá kĩ, ngá bê rĩ'á dũũ ãngó nõ 'á gõ'dá kpá úrũ 'álã tĩbê õjĩlã drĩ rĩ'á ĩrátãlã tã nĩ ãkõ sĩ ôvârí ró kpá kúmú ró rĩ yĩ.

⁶ Gólĩyĩ cú mbãrãkã ãkó, Ôvârí íyĩngã rĩ'á cé ãlô, tĩbê â'dó 'bã ãmã átã úrũ 'álã rĩ ĩ'dĩ. Gólã 'bã ngã ãngó nõ 'á nõ 'bã yĩ nĩ ndrĩ, mã rĩ nõ cé tã gólãkã rĩ 'êlé ĩ'dĩ. Gõ'dá Kúmú ąngĩ ãmãkã bê kpã rĩ'á cé ãlô, Yésũ Krístõ ĩ'dĩ. Ôvârí 'bã ngã ndrĩ ãngó 'á nõ gólã rĩ drĩ sĩ. Gólã tĩ ãmã drĩ tã õnjĩ ãmãkã 'ásĩ, tãlã mã õrĩ ró bê ądũkũ ãkó.

⁷ Kpálé ĩtĩ rĩ, krístõ 'bã ãzã 'bã yĩ nĩ tã 'dĩ dódó kô. Gólĩyĩ rĩ zãã ĩyĩ á'bĩyã yĩ ôvârí yĩ ndrêlé ôvârí pãtĩ ró mbãrãkã bê. Gõ'dá ĩtĩ rĩ, õzõ gólĩyĩ õnyã ngã pãrãndã kã rĩ, kĩ tã ĩsũ gólĩyĩkã 'á rĩ, gólĩyĩ ĩnjĩ ĩyĩ á'bĩyã yĩ ôvârí yĩ trá. ĩtĩ rĩ, gólĩyĩ â'dô 'bã'á tã ĩsũ ró, tãlã tã ĩsũ gólĩyĩkã 'á rĩ, ãâ'dô õnjĩ ró.

8 Gõ'dá ngá nyānyā āzā 'bá yī nyāzó ngātá nyāzó lâ kô yā rī, rī'á cú ítí mbârākā ākó òjilā 'bālē â'dólé ònjí ró ngātá tândí ró Ôvârí rī lĩfĩ drĩ 'á.

9 Ānī krístō 'bá yī gólīyī tā įsū 'bá kī'á nī rī yī āā'dô tā nĩnĩ bê rī, nī árī drē. Tā įsū ānīkā 'á rī, ānī āā'dô drĩ-băláyī bê ngá ndrĩ 'élé ngātá ngá pārāndā kâ rī nyālē. Gõ'dá má kī ānī drí rī, nī ndrē tândí ró, tālā drĩ-băláyī ānīkā tā 'dī kâ 'dĩ òzó òjilā āzī gólīyī tā nĩnĩ ānīkā 'dĩ tí rī ākó rī yī 'bāā ngá gólīyī drí ndrēlé įyī lĩfĩ tā ònjí ró rī yī 'élé kô. Nī 'bā gólīyī drĩ lĩjālē tā ítí 'dĩ 'bá yī sī.

10 Gõ'dá mâ drē tā 'dī ífĩ lâ ngī'á ānī drí tândí ró. Òzō nī ònyā ngá pārāndā kâ gõ'dá krístō 'bá āzā 'bá yī gólīyī tā įsū 'bá kī'á nī rī tā 'dī ngá ònjí 'i rī, òndrē ānī rī, gólīyī â'dô kī'á nī rī, nī ò'dā 'dĩ lâ'bí pārāndā kâ ĩ'dī. Gõ'dá gólīyī â'dô kī'á nī rī, tā ānī drí 'élé 'dĩ āā'dô trá tā tândí 'i krístō 'bá drí 'élé. Gõ'dá drĩlīyī kpá rīzó tā 'dī 'élé. Gõ'dá ítí rī, gólīyī drĩ â'dô lĩjā'á lĩjā. Gõ'dá ícá įyī kô nĩlā dódó kī, tā gólā Ôvârí drí lēlé įyī drí 'élé rī įyíkā ángô rī ĩ'dī yā.

11 Gõ'dá ítí rī, ānī gólīyī tā nĩnĩ bê rī 'bá yī įzā tā lēlé ānī āzī-āzī gólīyī tā nĩnĩ bê dā rī kâ trá. Tā 'dī â'dô tā āmbá ró, tālā Yēsū Krístō drā trá gólā rī pālē.

12 Ítí rī, 'dĩ nī 'ê tā ònjí trá Yēsū Krístō rú, tālā tā gólā ānī drí 'élé 'dĩ 'bā ānī âdrúpĩ yī gólīyī krístō 'bá āzī ró rī yī trá tā ònjí 'élé. Tā ānī drí 'élé 'dĩ įzā tā įsū gólīyíkā tā ònjí rī nĩzó rī trá.

13 Gõ'dá òzō ā'dô trá ítí rī, ámákā rī, ngá má drí nyālē rī drí ámā āzī-āzī yī 'bāzó tā ònjí 'élé

rî, gō'dá má lēé kó kô ngá rî 'dĩ nyälé ãlôwálâ.

9

Tã drî-âcê Póólō kâ â'dózó lājó'bá Yésū kâ ró rî tāsī

¹ Ôvâri fēé drî-âcê má drî tã má drî lēlé rî 'ézó kô yā? Má â'dó lājó'bá Yésū Krístō kâ ĩ'dĩ kô yā? Má ndrē Yésū âmâ ĩfĩ sī kô yā? Nĩ âcâ â'dólé ôjílâ Ôvâri kâ ró 'dĩ â'dó kô lôsī Kúmú âmákâ Yésū Krístō kâ má drî 'élé ânī drī rī tāsī kô yā?

² Gbō lé ôzō ôjílâ âzâ 'bá yī ôgā mâ dó â'dólé lājó'bá Yésū Krístō kâ ró rî, nĩ ícá kô âmâ gālé dó â'dólé lājó'bá Yésū Krístō kâ ró. Tã gólâ 'ê 'bá â'dálâ ôjílâ drī kī pätĩĩ mâ lājó'bá Yésū kâ ĩ'dĩ rī ânī ĩ'dĩ, tãlâ nĩ âcâ trá ngá ãlô ró Yésū Krístō bê úlĩ gólâkâ má drī pēlé ânī drī rī sī.

³ Ôzō ôjílâ ââtâ ĩyī tã trá má drī kī, má ãâ'dó kô lājó'bá Yésū Krístō kâ ĩ'dĩ rī, má â'dô tã-drī lôgō'á gólĩyī drī nōtí.

⁴ Ícá kô ngá nyānyā fēzó âmâ drī ngá mvũmvũ bê lôsī âmákâ nō 'ērē lâ Bārānábâ bê rī 'á yā?

⁵ Má ícá kô ôkó trólé rīzó lāmúlĩ ĩ'dĩ bê lâ ôzō lājó'bá âzâ 'bá yī kâtí yā? Pētērō yī, Kúmú âmákâ Yésū rī âdrúpĩ bê gō'dá kpá lājó'bá âzâ 'bá yī bê rī ĩyī âcī tólé ĩyī ôkó yī bê.

⁶ Ítí rī, âmâ Bārānábâ bê, mã rī âmákâ nĩ, rī'á lôsī 'élé âmâ drī sī, â'dô ró bê âmâ drī âmâ tĩ nyázó tãlâ â'dô 'ĩ yā?

⁷ Ájú 'bū 'bá yī gólĩyī rī ngá nyānyā gĩlĩ âđĩ ĩyíká sī yā? Ôzō ôjílâ âzâ ĩ'đĩ ngá-ĩyínyâ ámvú 'á rī, gólâ ícá kô ãlôwálâ nyälé yā? Ôzō kábĩlĩkĩ vó ndrē 'bá ôtírĩ rĩ kábĩlĩkĩ vó ndrēlé rī, gólâ

îcá kô bã ãmvû kâbîlîkî 'dî 'bá yî kâ 'dî mvûlî yã? Gõ'dá õzõ ã'dô trá ãtî rî, îcâ trá ãmâ drî ngá trõzõ lôsî ãmákâ 'êlé 'dî drî.

⁸ Tã gólâ má drî âtálé 'dî cé tã ãsû õjîlã ãngó nõ kâ rî 'bá yî kâ ã'dî yã? Â'dó kô ãtî, Ôvârí âtâ kpá trá ãtî búkû íyîkâ 'á.

⁹ Músã kî nî rî,

“Ní âyé kōrōnyã ánikâ 'bã kâ rî 'bá yî ngá nyãlé dódó, tãlã gólîyî rî nî ání pãlé.”

Tã 'Bã'bã Ândâ 25.4

Úlî gólâ Ôvârí drî âtálé 'dî 'á rî, Ôvârí rî íyîkâ 'dî cé kōrōnyã 'bã kâ yî tã âtálé ã'dî pãlé yã?

¹⁰ Úlî 'dî 'bá yî rî'á ãmâ tãsî, tãlã õjîlã gólâ ngá-îyínyâ íyîkâ ã'dî 'bá trá ámvú íyîkâ 'á rî, 'bã íyî ãfî nyé ngá-îyínyâ íyîkâ gólâ 'ê 'bá âfôlé ámvú 'dî 'ásî 'dî drî íyî pãlé. Ôjîlã gólîyî 'ê 'bá ádrúgú 'dî áñôlé ámvú lésî, gõ'dá 'ê 'bá cãlã rî, ã'dô 'bã'á íyî kpá 'dó ãfî 'bã'bã bê ádrúgú 'dî fêlé íyî drî.

¹¹ Má ã'dî úlî Ôvârí kâ kpá trá ãní 'á. ãtî rî, îcá kô ãmâ drî ngá ãsúzó ãní drîgá sî yã?

¹² Ôjîlã ãzã 'bá yî ãsû ngá trá ãní drîgá sî. Â'dó kô mbî ãmâ drî kpá ngá ãsúzó ãní drîgá sî gãrã õjîlã 'dî 'bá yî drî sî yã? Gbõ lé ãtî rî, ãmákâ rî, mã ícî ãní kô ícî ngá fêlé ãmâ drî mbârâkã sî. ãtî rî, mã rî trá ngá ákó lé 'bá ró, tãlã mã õzõ kô tã lêlé ánikâ Yésû Krístõ 'á 'dî ãzã ngá zîzî ãní tî rî sî.

¹³ Nî nî drê, õjîlã gólîyî rî 'bá rî'á lôsî 'êlé jó ángî Ôvârí kâ 'á rî, gõ'dá kpá drî-'bá jó ángî Ôvârí kâ rî kâ yî bê gólîyî rî ngá nyãnyã gólîyî fêlé ngá fêfê ró Ôvârí drî rî nyãlé ã'dî.

14 Kpá ìtí, Kúmú àmákâ Yésù Krístò 'bã tã trá kî, àmâ gólìyî tìbê rî 'bá tã àtî-àtî tãndí íyíkâ rî pèlé rî, ìcâ-ìcâ àmâ drí ngá gólìyî àmâ drí lèlé rîzò rî ùsúzò lòsì àmâ drí rî'á 'èlâ 'dî 'ásì.

15 Gõ'dá àmákâ rî, mã zì ngá kò ànî tì sî fèlé, à'dò ró bè àmâ pàlé lòsì Yésù Krístò kâ nò 'èrè 'á. Mã lè àmákâ tákányî lòsì 'èlé Ôvârí drí tãkó ìtí, cú ìtí ngá trò àkó drî lá òjílã mvá drìgá sî. 'Dî kâ rî tí rî, tã ìsù àmákâ 'á rî, rî'á tãndí ró má drí drázò lófò sî gólâ má drí nìzò nî'á ngá zìlì ànî tì sî rî drî sî. Má lèé kò òjílã àlólâ drí tã àmákâ lòsì 'è kâ tãkó Ôvârí drí tìbê àmâ 'bã 'bá àyìkò ró 'dî jàlé à'dólé ngî.

16 Ìtí rî, lòsì àmákâ má drí rî'á 'èlâ rìzò tã àtî-àtî tãndí Ôvârí kâ nò pèlé tãkó ngá àkó 'dî, à'dó ngá má drí rìzò àmâ lòmbélé drî lá rî ì'dî kò, tãlâ Yésù Krístò 'bã tã lá nî má drí 'èlé ìtí. Gõ'dá òzò má ìcâ kò tã Ôvârí kâ pèlé rî, 'dî mã à'dò à'dó'á ìzã ró.

17 Tí òzò má òrî lòsì tã àtî-àtî tãndí pè kâ nò 'èlé tã lèlé àmákâ rî tí rî, gõ'dá ìcâ trá ódrí ngá fèlé má drí lòsì 'dî tãsì. Gõ'dá Ôvârí nî mã trá, mã òpè ró tã àtî-àtî tãndí nò rãgî gólákâ ró. Ìtí rî, gõ'dá óòfè drî-'à má drí yã?

18 Ngá 'è'á fèlâ mã drí drî-'à ró rî ì'dî nò. Mã cú àndrà-tãndí bè úlì Ôvârí kâ pè kâ òjílã drí tãkó ìtí ngá zì àkó gólìyî tì fèlé má drí.

19 Ìtí rî, mã à'dò tã gólâ má drí lèlé 'èlé rî 'è'á drî-báláyî ró. Òjílã àzâ yù'dáwá àngó nò 'á nongá àmâ lîpî ró. Gõ'dá mã 'bã mã à'dólé òzò rãgî òjílã ndrî kâ kâtí, tãlâ mã òjâ ró òjílã

lâràkô ngíngî rî 'bá yî bê ndrî 'dó â'dólé òjílâ Yésũ Krístô kâ ró.

²⁰ Ítí rî, òzô má òrî 'bâsúrú Yúdâ yí kâ lâfálé rî, má rî â'dólé nyé òzô òjílâ Yúdâ yí kâ kátí, tâlá má òjâ ró gólíyî bê â'dólé òjílâ pătî-pătî Yésũ Krístô kâ ró. Gbõ lé ã'dô bê kô má drí tâ lậnjî-lậnjî ró òzô má ìnñjî tâ 'bã'bã Músã kâ rî kô rî, má 'dâ lâ'bí Yúdâ yí kâ 'dĩ 'bá yî ndrî kậyî má drí rĩzó gólíyî lâfálé rî sī. Má 'ê tâ 'dĩ 'bá yî ìtí 'dĩ rî, tâlá òjílâ Yúdâ yí kâ 'dĩ 'bá yî òlê ró ìyî tâ bê Yésũ Krístô 'á 'díyî pã 'bá gólâ Ôvârí drí ájólé rî ró.

²¹ Kpá ìtí, òzô má òrî 'bâsúrú ãzâ 'bá yí lâfálé rî, má 'dá lâ'bí òjílâ Yúdâ yí kâ 'dĩ 'bá yí kâ rî kô, tâlá òlê ró ìyî tâ kpá bê Yésũ Krístô 'á. Má gãã tâ 'bã'bã Ôvârí kâ kô dó. Pătî ró, mã rî bê-rî tâ 'bã'bã Yésũ Krístô kâ rôlé ì'dĩ.

²² Ítí rî, òzô má òtírî rî òjílâ gólíyî tâ lələ gólíyíkâ drí 'bãlé cé fínyáwá rî lâfálé rî, gõ'dá má 'é tâ gólíyî drí ndrêlé ìyî ìfî ányâ ró rî kô, tâlá má ìcâ ró bê gólíyî ájílí Yésũ Krístô ngálâ, Yésũ Krístô òpâ ró gólíyî bê tâ ònjí gólíyíkâ 'ásí.

²³ Má rî tâ 'dĩ 'bá yî 'élé ìtí 'dĩ rî, tâlá tâ âtî-âtî tândí Ôvârí kâ nō òlậ'bú ró bê vō 'ásí 'bâsúrú ngíngî drí ndrî. Ítí rî, gõ'dá mã ùsù ró òrê gólâ Ôvârí drí 'ê'á fêlâ òjílâ íyíkâ drí rî bê gólíyî bê.

²⁴ Nĩ ndrê drê, ìcâ trá ãnî drí ãnî nyáanyâ sêlé nĩlî ãtî 'álâ nĩlî zãã drí-â ùsúlí.

²⁵ Ítí rî, gõ'dá òjílâ gólâ lē 'bá ngu rãlé gõ'dá yí ò'dê ró sísí ãzî-ãzî drí ndrî rî, gólâ rî kậyî vósí cé zãã rí'á íyî rú'bá ùjũlî ngu rãrã sī dódó. Gólâ rî tâ 'dĩ 'élé ìtí 'dĩ rî, yí ùsù ró drí-â, gbõ lé drí-â rî ãã'dô 'ê'á rú ìzãlé 'wãã rî. Gõ'dá ãmákâ rî,

mã rî ãmákâ lôsĩ 'êlé rōô nõ rî, mã ûsû ró drĩ-'â Ôvârí drĩ 'ẽ'á fêlé ãmâ drĩ rî bê. Drĩ-'â rî gógó 'dĩ izãá rû kô ãlôlá.

²⁶ Ítĩ rî, mã 'ê lôsĩ Ôvârí drĩ mbârâkâ sĩ kpá pĩpĩsílĩ ãlô sĩ, òzõ ngú rã 'bá gólâ rĩ 'bá rãlé zãã mbî cãzó 'wãã võ nã ãdũkũ lâ 'álâ sísĩ rî kâtĩ. Gõ'dá mã kpá òzõ òjílã gólâ rĩ 'bá ăwă 'êlé iyĩ ăjũ-'bá-ăzí bê, gõ'dá rĩ 'bá iyĩkâ iyĩ ăjũ-'bá-ăzí rĩ s̄lĩ iyĩkâ zãã téké-téké rî kâtĩ. Gólâ s̄lĩ iyĩ ăjũ-'bá-ăzí 'dĩ dírĩ-dírĩ kô. Mã rî lôsĩ Ôvârí kâ 'êlé kpá ítĩ dódó.

²⁷ Ítĩ rî, mã 'bã gõ'dá âmâ rú'bạ cé rĩ'á tã sũ 'bá Ôvârí rú rî 'êlé ì'dĩ. Mã ì'dĩ âmâ rú'bạ 'dĩ lípĩ lâ 'î, tãlã mã òtírĩ rĩ tã pélé âmâ ăzí-ăzí yĩ drĩ rî, Ôvârí ìcá kô tã ányâ ûsúlĩ mã rú, gõ'dá drĩ-'â gólâ 'ẽ'á fêlá mã drĩ rî lôgázó dó mã drĩ kô.

10

Tã ôvârí ãbãrãdãgõ ìrátã-ìrátã tãsĩ rî

¹ Âmâ ândrê rî mvá yĩ, nĩ ìsũ drê tã gólâ â'dó 'bá òjílã Yúdă yĩ kâ yĩ drĩ kâyĩ Músă kâ 'á rî. Ôvârí 'dê trá sísĩ gólĩyĩ drĩ mbãrãsãsã 'á, ã'dô ró bê lặtĩ â'dalé gólĩyĩ drĩ nĩzó võ ãgângbêlê 'ásĩ. Gõ'dá Ôvârí câ lĩmvũ ândrê lãfâ kpá trá, ã'dô ró bê gólĩyĩ drĩ lặvũzó 'álâ sĩ 'á'á lé drĩ ăzã rî lésĩ rî 'álâ.

² Ítĩ rî, 'dê'dê mbãrãsãsã kâ gólĩyĩ drĩ sísĩ 'dĩ 'á gõ'dá kpá lặvũ-lặvũ lĩmvũ ândrê lãfâ cã 'bá rĩ 'dĩ 'ásĩ rî, rĩ'á òzõ gólĩyĩ ìbábátízalé trá 'dêlé Músă vósĩ rî kâtĩ. Ítĩ rî, gõ'dá ó'bã gólĩyĩ ngá ãlô

ró Músã bê, òzō ãmâ 'bãrê ngá ãlô ró Yésũ bê bãbātízĩ sĩ rĩ kátĩ.

³ Ítĩ rĩ, òjílã 'dĩ 'bá yĩ nyâ ãyĩ trá ngá nyãnyã ãlô gólã Ôvârí drĩ âfêlé nĩ úrú lésĩ rĩ ã'dĩ.

⁴ Gõ'dá gólĩyĩ mvũ ãyĩ kpá trá ãmvũ ãlô gólã Ôvârí drĩ âfêlé nĩ rĩ ã'dĩ. Gólĩyĩ mvũ trá ãmvũ gólã âfõ 'bá únĩ 'ásĩ Ôvârí drĩ únĩ rĩ 'dĩ 'bãlé rĩ'á nĩlĩ 'dũwã gólĩyĩ bê rĩ ã'dĩ. Nĩ ndrê drẽ, únĩ rĩ 'dĩ trá nyé òzō Yésũ Kristõ tí.

⁵ Gbõ lé Ôvârí rĩ bê nĩ rĩ'á gólĩyĩ pãlé gólĩyĩ òtírĩ rĩ nĩlĩ võ ãgãngbêlẽ 'dĩ 'ásĩ rĩ, ãmbá võ lá yĩ, rĩrĩ gólĩyĩkã sú Ôvârí rĩ ãfĩ drĩ 'á kô. Tã rĩ 'dĩ tãĩ rĩ, Ôvârí 'bã gólĩyĩ trá òdrãlé òmã 'álã.

⁶ Ítĩ rĩ, òdrã òjílã 'dĩ 'bá yĩ kã rĩ tã â'dálé ãmâ drĩ kĩ, mã ò'è gõ'dá tã ònjĩ kô kpá òzō gólĩyĩ kátĩ.

⁷ Gõ'dá òjílã ãzã 'bá yĩ gólĩyĩ ãfálé sĩ rĩ ãyĩkã trá rĩ'á òvârí ãbãrãdãgõ ãrãtãlé ã'dĩ. Nĩ 'è tã ònjĩ gólĩyĩ drĩ 'èlé trá 'dĩ gõ'dá kô. Tã rĩ 'dĩ 'á rĩ, tã ãgĩ Ôvârí kã ãtã tã gólĩyĩkã kĩ, “Gólĩyĩ ê'bê rũ trá gõ'dá gólĩyĩ drĩ rĩzó vũdrĩ kãrãmã nyãlé ngá gólĩyĩ fêlé trá òvârí ãbãrãdãgõ ãnjĩzó rĩ sĩ, gõ'dá kpá rĩzó òdrã lá yĩ mvũlĩ. Tã rĩ 'dĩ vósĩ, gõ'dá òdrã 'dĩ òcĩ gólĩyĩ trá rĩ, gólĩyĩ drĩ ngãzó ãndũ tólé gõ'dá rĩzó ãyĩlĩ òkó bê võ 'dĩ 'á nĩngã.”

⁸ Gõ'dá mã ãyê kpá ãyĩ-ãyĩ òkó gólĩyĩ ã'dó 'bá kô ãmã òkó rĩ 'bá yĩ bê rĩ. Òjílã dũũ gólĩyĩ ãfálé sĩ rĩ 'è ãyĩ tã ònjĩ ãtĩ 'dĩ trá. Ítĩ rĩ, Ôvârí drĩ gólĩyĩ ãfúzó kútũ nyã'dĩ-trã-drĩ-lã-ngã-nã 'dó kãyĩ ãlô sĩ tã gólĩyĩ drĩ 'èlé 'dĩ tãĩ.

9 Gõ'dá nĩ ùjũ Ôvârí kô tâ ònjí 'ě'ě sĩ. Ôjílã 'dĩ 'bá yĩ 'è bê ìtĩ rĩ, Ôvârí âjô ìnjĩ gólĩyĩ ùfúlĩ vólé.

10 Gõ'dá nĩ âtâ úlí ònjí kpá kô drĩ-'bá âníkâ Ôvârí drí 'bãlé trá ânĩ drĩ rĩ yĩ drí. Ôjílã Yúdã yĩ kâ 'dĩ 'bá yĩ 'è bê ìtĩ rĩ, Ôvârí âjô mālāyíkâ ânĩlĩ gólĩyĩ ùfúlĩ vólé.

11 Tã gólĩyĩ ndrĩ rù 'ě 'bá ôjílã Yúdã yĩ kâ 'dĩ 'bá yĩ drí 'dĩ 'bá yĩ, 'è rù 'dĩ, ã'dô ró bê âmã Ìfĩ ìmbálé. Tã â'dó 'bá gólĩyĩ drí 'dĩ rĩ, ìgĩ búkũ 'á 'dĩ rĩ, ã'dô ró bê âmã Ìfĩ ìmbálé, mã òzô kpá kô tâ ònjí ãlô-ãlô 'dĩ 'ěě. Nĩ ìsũ kĩ, kâyĩ ădũkũ ãngó nũ kâ rĩ trá ãnyĩ, tã-vó âmákâ kĩzô.

12 Nĩ gólã kĩ 'bá nĩ rĩ, yĩ ããdrê trá gágá tã lělě íyíkã 'á òzô rákã fê kâtĩ, yĩ ò'é tã ònjí kô rĩ, 'dõvó nĩ ndrê nĩ dódó, nĩ òzô kô 'dëe.

13 Ânĩ ndrĩ, nĩ ârí drê, gõ'dá òzô Sâtánã òtírĩ ânĩ sêe tâ ònjí 'èlé rĩ, gõ'dá nĩ nĩ kpá tãndĩ ró kĩ, tâ gólã rĩ 'bá ânĩ ùjũlĩ 'dĩ rĩ, rĩ kpá trá ôjílã ãzã 'bá yĩ ùjũlĩ ìtĩ. Tã ùjũ rĩ 'dĩ â'dó kô tâ ó'dí 'í. Ôvârí nĩ tâ âníkâ trá. Gólã â'dô ânĩ pã'á, nyé òzô gólã drí 'bãlé trá âmã drí rĩ kâtĩ. Gólã â'dô lãtĩ nĩ'á ânĩ drí fõzô tâ ùjũ-ùjũ 'dĩ 'ásĩ tâ íyíkã rĩ 'èlé ì'dĩ. Gólã ìcã kô tâ ùjũ rĩ gógó 'dĩ âyélé ânĩ 'èlé gãrã ânĩ mbârãkã drĩ sĩ.

Tã gólã Póólô drí kĩ'á nĩ rĩ krístô 'bá yĩ ãã'dô kô ngã ãlô ró

ôvârí ãbãrãdãgõ bê rĩ

14 Ânĩ, âmã rù-lë-ãzí yĩ má drí lělé rõô nũ 'bá yĩ, nĩ 'bã tâ gólã má drí ìgĩlĩ 'dĩ vĩlĩ ânĩ drĩ sĩ kô. Nĩ ìrátã ôvârí ãbãrãdãgõ kô.

15 Má îgĩ tã nô ânî drí nõ, õzõ õjílã gólĩyî tã nĩnĩ bê rî 'bá yí kâtí. Nĩ ìsũ drẽ úlĩ ámakâ 'dĩ dódó, nĩ nĩ ró bê ngátá 'dĩ úlĩ pătĩ 'í yã rî.

16 Nĩ ìsũ drẽ ngá gólã fêlé trá pãrãndã zélé rî tã lâ. Rû âmû tãndí tãsi rî, õzõ mã ùmvû ngá trá îgã gólã Ôvârí drí õrẽ fêzó trá drĩ lâ rî 'á rî, 'dĩ mã rî 'dĩ ãwô-ítí 'è'á Ôvârí drí Yésũ Krístõ rî õdrã tãsi. 'Dĩ mã rî 'dĩ rû âmú'á ngá ãlô ró Yésũ Krístõ rî õdrã bê. Gõ'dá ãmbãtã gólã ãmã drí rĩ'á nyãlã rû âmû tãndí Yésũ rî tã ìsũzó rî 'á 'dĩ, õzõ mã õnyã trá rî, 'dĩ mã rî rû âmú'á ngá ãlô ró Yésũ Krístõ rî rú'bã 'á.

17 ãmbãtã gólã ángí 'bã 'bá kó ãlô rĩ'á 'â lâ ñólé õjílã drí nyãlé 'dĩ, 'dĩ rî tã â'dalé kĩ, ãmã gólĩyî dũũ ãmbãtã ãlô pĩlĩ 'dĩ nyã 'bá 'dĩ, gólĩyî gõ'dá trá ndrĩ ngá ãlô 'í Yésũ Krístõ bê, tãlã mã nyã trá ndrĩ 'dó ãmbãtã ãlô 'dĩ ì'dĩ.

18 Gõ'dá nĩ ìsũ drẽ kpá õjílã Yúdã yí kã tã lâ. Gólĩyî õtírĩ ngá nyãnyã gólĩyî fêlé ngá fêfê ró Ôvârí drí rî ùrúkã lâ nyãã rî, 'dĩ rî â'dalã kĩ, gólĩyî âmû rû trá ngá ãlô ró.

19 Kpá ítí, õzõ nĩ õnyã ngá gólĩyî fêlé pãrãndã zélé 'dĩ trá rî, 'dĩ rî â'dalã kĩ, ânî trá ngá ãlô ró ânî á'bíyã yí ôvârí yí bê. Má âtã tã 'dĩ ítí 'dĩ rî, â'dó kô kĩ, ôvârí 'dĩ 'bá yí cú mbãràkã bê. Gõ'dá má âtã kpá kô kĩ, ngá gólã fêlé pãrãndã zélé rî cú mbãràkã bê.

20 Á'dó kô ítí, tãkõ tã má drí âtálé 'dĩ ífí lâ kĩ, ngá gólã fêlé pãrãndã zélé 'dĩ, ófêé 'dĩ kô Ôvârí pătĩ gólã ùrú 'álã rî drí, ófê 'dĩ ãjú-'bã-ãzi Ôvârí kã rî yí drí. Ítí rî, má lëé kô ânî drí âcálé ngá ãlô ró ãjú-'bã-ãzi Ôvârí kã rî 'bá yí bê.

21 Â'dó kô tândí ró ãnî drí rîzô ngá mvũlî ãgã rî 'ásî, ãgã Kúmú ãmákâ Yésũ Krístõ kâ 'ásî gõ'dá kpá ãgã ôvârí ãbãrãdãgõ kâ 'ásî. Nî ícá kô ngá nyâlê rî rî, rû ãmû tândí Yésũ rî tã ãsũzô rî 'á gõ'dá kpá kãrãmã ôvârí ãbãrãdãgõ drí rî 'á. Mã â'dô 'bã'á ôvârí bê rî, Yésũ Krístõ gõ'dá kpá ôvârí ãbãrãdãgõ 'dî iyíkâ kó ángô tí ró yã?

22 Ítí rî, mã lëé kô Kúmú ãmákâ Yésũ Krístõ rî 'bãlê â'dólê ãwã ró tã 'dî 'á, gólâ ôzô kô lâñõ fêê ãmã drí rõô. Mã nî trá tândí ró kî, mbãrãkã gólãkã lâvũ gãrã ãmákâ drî sî.

Tã gólâ ãmã drí Ôvârí rî 'bãzô ãyîkõ ró ãmã ãzî-ãzî yî lëlê sî rî

23 Gõ'dá ôjîlã ãzã 'bá yî rî iyî trá tã âtalê kî, yî ãã'dô drî-báláyî bê tã ndrî 'êzô ôzô iyî drí lëlê rî kátí. 'Dî rî tã pãtî 'î. Gõ'dá tã ndrî â'dó kô tândí ró ãmã drí 'êlé. Ítí rî, tã ndrî ãmã drí â'dólê drî-báláyî bê 'êrê lâ 'á 'dî yî, ãmbã võ lâ ícá kô ãmã ãzî-ãzî yî pãlé nîlî sîsî 'álã tã lëlê iyíkâ bê.

24 Ítí rî, nî 'ê kô cé tã gólâ 'ê 'bá ãnî ífîfî pãlé rî ã'dî. Nî 'ê tã gólîyî 'ê 'bá ãnî pãlé ndrî ãnî ãzî-ãzî yî bê rî ã'dî.

25 Ôzô gõ'dá nî ãûsû ã'wã võ ngá lâzî kâ ngá gî kâ bê rî 'á rî, nî ãjî tã kô kî'á nî rî, ã'wã 'dî ã'wã gólâ fêlé trá pãrãndã zêlé rî ã'dî yã rî. Nî ícá kpá kô tã ãjîlî kî'á nî rî, rî'á mbî ã'wã 'dî nyãzô yã rî. Nî gî nyâlê.

26 Mã âtã tã 'dî ítí 'dî rî, tãlã ígî trá búkû Ôvârí kâ 'á kî,

“Ngá ndrî ãngó nõ 'á nõ Ôvârí kâ ã'dî.”

Lôngó 24.1

Ítí rî, gólâ âfê ã'wá 'dĩ òjílâ drí nyâlé.

²⁷ Gõ'dá òzō ãnî rû-lê-ãziyã yî â'dó 'bá ìyî krístō 'bá ró kô rî ãzî ãnî ìyî drí 'bã 'álâ ã'wá nyâlé rî, nî nyâ ã'wá rî 'dĩ cú ítí tã ìjî ãkó.

²⁸ Gõ'dá òzō òjílâ ãzâ 'bá yî òsō drî-mbílí trá ãnî ìfî kî, 'dĩ ã'wá fêlé trá pãrãndã zêlé rî ì'dî rî, nî nyâ ã'wá rî gógó 'dĩ gõ'dá kô, tãlâ nî òzô kô òjílâ gólâ tã 'dĩ átá 'bá ãnî drí 'dĩ 'bãã tã ònjí 'èlé.

²⁹ Gbô lé â'dó kô tã ònjí 'î ngá gólâ fêlé trá pãrãndã zêlé rî nyázó ãnî drí tã ìsũ-ìsũ ãníkâ rî vó ró rî, nî nyâ kô, tãlâ nî òzô kô tã ìsũ-ìsũ ãnî ãzî-ãzî yî kâ ngá 'dĩ ndrêzó ìyî ìfî tã ònjí ró 'dĩ ìzãã.

Ítí rî, gõ'dá òjílâ ãzâ 'bá yî ãnî lâfálé sî â'dô tã-drî lôgõ'á kî, "Á'dô ítí rî, tãlâ ã'dô 'î ãmã drí rîzó tã ìsũ-ìsũ ãmã ãzî-ãzî yî kâ 'èlé ì'dî yã?"

³⁰ Gõ'dá òzō mã ò'ê ãwô-ítí trá Ôvârí drí ngá gólâ ãmã drí 'è'á nyâlâ 'dĩ tãsî rî, â'dó kô mbî ãmã drí ngá rî 'dĩ nyázó yã?"

³¹ Gõ'dá má â'dô tã ãníkâ 'dĩ drî lâ lôgõ'á nõtí, tã lâvũ 'bá kó rôô rî cé Ôvârí rî ìnjî-ìnjî ì'dî. Á'dó kô ngá ní drí nyâlé ngátá mvũlî rî ì'dî, nî 'bã tã ndrî ãnî drí rî'á 'èlâ rî ãã'dô tã gólîyî òjílâ 'bã 'bá Ôvârí rî ìnjîlî rî ì'dî.

³² Nî 'è tã gólîyî 'è 'bá òjílâ ãzî 'bãlé tã ònjí 'èlé Ôvârí rú rî ì'dî kô, ngátá òjílâ rî 'dĩ òjílâ Yúdã yî kâ ngátá â'dó kô òjílâ Yúdã yî kâ 'î yã rî, ngátá òjílâ rî 'dĩ òjílâ Ôvârí kâ 'î yã rî. Tã 'dî 'bá yî vô lâ 'á rî, nî 'è tã gólîyî 'è 'bá gólîyî 'bãlé tã lèlé Yésũ Krístō 'á pîpîsílî ãlô sî rî ì'dî.

³³ Mâ rî gógó nyãányâ lâ, má rî ùjũlî ìtú vósì cé zãã rĩ'á tã gólĩyî òjílã äzì 'bã 'bá á'dólé äyĩkõ ró rî 'élé ì'dî. Nĩ ùjũ gõ'dá kpá 'èlâ ìtí. Má á'dó kô cé ngá 'è 'bá cé âmâ nyãányâ pãlé rî 'élé ì'dî. Má ùjũ kpá ngá gólĩyî 'è 'bá òjílã äzì pãlé rî 'élé, tãlã Ôvârí òpâ ró gólĩyî bê tã ònjí gólĩyíkã 'ásì.

11

¹ Nĩ ì'bî âmâ vó ì'dî, kpá òzõ má drí rĩrĩ Yésũ Krístõ rî volé ì'bîlî rî kâtí.

Tã gólã Ôvârí rî ìrátãzó látî mbî 'ásì rî

² Má rĩ'á äyĩkõ ró, tãlã tã âmákã vîî ãnî drîlî sî kô. Nĩ rî trá zãã tã gólã má drí ìmbálé ãnî drí rî 'élé ì'dî.

³ Ìtí rî, gõ'dá má lë ãnî drí tã nô nîlî kî, Yésũ Krístõ ì'dî rĩ'á òjílã drîlî sî ndrî. Gõ'dá kpá ìtí, ägô kpá cú mbârâkã bê ìyî òkó yî drîlî. Gõ'dá Ôvârí íyíkã kpá cú mbârâkã bê Yésũ Krístõ drîlî.

⁴ Gõ'dá ìtí rî, òzõ ägô äzã òrî nî rĩ'á rãtãã 'élé Ôvârí drí ngátã rĩ'á tã âtî-âtî tãndí Ôvârí kã nõ pèlé cú ítã bê yí drîlî rî, ägô rî 'dî 'è 'dî trá tã änyî kã 'ì drî-'bã íyíkã Yésũ Krístõ drí.

⁵ Gõ'dá òzõ òkó äzã òrî nî rĩ'á rãtãã 'élé Ôvârí drí ngátã rĩ'á tã âtî-âtî tãndí Ôvârí kã nõ pèlé cú ìtí ítã äkó yí drîlî rî, 'dîlî òkó rî 'dî 'è trá tã änyî kã 'ì íyî ägó drí. Tãlã tã 'dî rî, trá nyé òzõ òkó

gólâ tā ōnji ānyī kâ 'ě 'bá gōzó drī-'bí lâ fǎlé volé rī kâtí.*

⁶ Ítí rī, gō'dá ōzō ōkó ōgā trá dó íyī drī âkólé kp̄ākū ítá sī ō'bí 'á rī, 'dī ōkó rī 'dī ānyī gólâkâ rī trá nyé ōzō ōkó gólâ drī lâ fǎlé kōlērē ngbángbá rī kâtí. Gō'dá ōzō ōkó ōgā trá dó drī âkólé ítá sī ō'bí 'á rī, rī'á tǎndí ró gō'dá ōkó rī 'dī ōfâ íyī drī gbō volé kúlúró ró ānyī íyíkâ 'dī â'dalé. Ítí rī, ōkó āâyê ìyī drī hūwâ kô.

⁷ Gō'dá â'dó kô ícâ-ícâ ró āgô drí ìyī drī âkózó kp̄ākū, tǎlâ Ôvârí 'bā āgô nyé ōzō íyī ífíí kâtí, ā'dô ró bê ōjílâ drí íyī ìnjízó, yí â'dó 'bá gólâ drīlī rī. Gō'dá ōkó kâ rī, Ôvârí 'bā ōkó, ā'dô ró bê ōjílâ drí ágó lâ rī ìnjílí, ágó lâ â'dó 'bá gólâ drīlī rī.

⁸ Má âtâ tā 'dī ítí 'dī rī, tǎlâ Ôvârí 'bā āgô sísí, gólâ 'bāā āgô kô ōkó fǎ 'ásí, gólâ 'bā bê rī, ōkó ì'dí āgô fǎ 'ásí.

⁹ Gō'dá Ôvârí 'bāā āgô kpá kô ōkó drí, gólâ 'bā bê rī, ōkó ì'dí āgô drí.

¹⁰ Ítí rī, ítá ōkó drí rī'á âkólâ yí drīlī kp̄ākū 'dī rī, rī'á lâmbé 'í tǎ â'dalé kī, ōkó rī 'dī rī trá ágó lâ zélé, rī'á tǎ ágó lâ kâ ârílí ì'dí. Ítí rī, rī'á tǎndí ró ōkó drí ìyī drī âkózó kp̄ākū, tǎlâ mǎlāyíkâ Ôvârí kâ ōndrê ró bê kī, gólīyí ìnjī ìyī ágó yí trá mbì.

---

* **11:5** 11.5 Lâ'bí Yúdâ yí kâ 'á rī, ōkó gólâ drī âkó 'bá kô 'dī rī nyé ōzō ōkó rǔlī āgô bê gōzó drī lâ fǎlé kúlúró ró tā ōnji 'dī drí rī kâtí. Gō'dá ōkó kâ rī, gólīyí drí ìyī drī âkólé kp̄ākū, ā'dô ró bê tā â'dalé kī, gólīyí fē ìyī trá rílí ìyī ágó yí zélé tǎ ágó lâ yí kâ ârílí ì'dí, tǎlâ ōzō ōjílâ āzâ 'bá yí ōndrê gólīyí trá drī bê âkô-âkó ró ítá sī kp̄ākū rī, ōjílâ drí gólīyí ágó yí ìnjízó bê.

11 Gõ'dá Ôvârí 'bälé bê ägô ôkó bê rî, ôkó ícá kô rîlí tândí ró ágó äkó. Gõ'dá ägô ícá kpá kô rîlí tândí ró ôkó äkó.

12 Tã pätĩ ró Ôvârí 'bã ôkó trá ägô rú'bü 'ásĩ, gõ'dá ôkó tĩ ägô kpá nĩ. Ítí rî, ägô äfõ kpá ôkó 'ásĩ. Ôvârí 'bã tã 'dí 'bá yĩ ndrĩ 'dó nĩ.

13 Gõ'dá nĩ nĩ ã'dô 'í tã 'dí tãsí yã? Rĩ'á tã mbĩ 'í ôkó drí rízó rãtãã 'ëlé Ôvârí drí õ'bí 'á cú ítí ítá äkô-äkô äkó yí drĩ kpãäkũ yã?

14 Tã pätĩ ró, rĩ'á tã ãnyĩ kã 'í ägô drí ãyĩ drĩ-'bí äyézó njĩlí 'dũũ'dũ êdé äkó lâ.

15 Gõ'dá ôkó kã rî, ôkó drĩ-'bí ãnjĩ trá kpũyã-kpũyã rî, 'dĩ drí ôkó rî 'dĩ 'bãzó sũlí sũ rõõ. Ítí rî, gõ'dá drĩ-'bí ôkó kã â'dé 'bá kpũyã-kpũyã 'dí rî, rî gólã rî drĩ-fã â'bälé kpãäkũ.

16 Gõ'dá õzõ õjĩlä äzã ôkĩ nĩ rî, tã má drí âtálé 'dí 'bá yĩ ã'dô õnjõ 'í rî, má â'dô kí'á nĩ gólã drí rî, ãmã krístõ 'bá yĩ kãñísã 'ásĩ ndrĩ, 'dĩ trá lâ'bí ãmákã ã'dĩ, ôkó drí ãyĩ drĩ äkólé kpãäkũ ítá sí Ôvârí rî ãrátãlé 'á õ'bí 'á rî.

Tã rû ãmũ tãndí Yésũ rî tã ãsũzó rî tãsí

17 Má lã kpá trá tã äzã âtálé ãnĩ drí. Má ârĩ tã kí nĩ rî, nĩ õrĩ rĩ'á tã ányã 'ëlé ã'dĩ, õzõ nĩ êê'bé rû trá rãtãã rû ãmũ tãndí tã Yésũ kã ãsũzó 'á lâ rî kã 'ëlé rî. Má ícá kô â'dólé ãnĩ bê äyĩkõ ró tã gólã 'dí 'á.

18 Sísí rî, má ârĩ kí, õzõ nĩ õtírĩ rû ê'bé võ ãlõ 'á Ôvârí rî ãrátãlé rî, nĩ rí kô õzõ ngá ãlõ kátí. Nĩ rî ãnĩ lâfálé cãlé ngĩngĩ. Tã ãsũ ámákã 'á rî, tã gólĩyĩ má drí ârĩlí ãnĩ tãsí 'dí rî, rĩ'á tã pätĩ 'í.

19 Tã ìsũ àníkà 'á rî, nĩ lě ànì lãfálé cãlé ngĩngî, tãlã nĩ nĩ ró bê ngátá ángô rî 'bá yî rî ìyíkã nĩ tã gólã Ôvãrí rî 'bã 'bá àyĩkô ró rî 'èlé yã rî.

20 Gõ'dá nĩ òtírî rû è'bé vò ãlô 'á ngá nyãlé ã'dô ró bê rû àmû tãndí Yésũ rî tã ìsũzó rî 'èlé rî, nĩ rî 'èlã lãtî mbî rî 'á kô.

21 Gõ'dá nĩ è'bé rû bê ngá nyãnyã 'dĩ nyãlé rî, òjílã ùrùkã 'bá yî ìtô ìyíkã gõ'dá ngá nyãlé sísí 'wãã'wã. Gólíyî lée ìyî kô ìyî àzì-àzì yî tèle ácálé zãlô. 'Dĩ kã rî tí rî, gõ'dá nyãsá nde gbõ òjílã àzã 'bá yî àyélé rílí lófó sí. Gõ'dá òjílã ùrùkã 'bá yî gõ mvù ìyíkã òdrá kpá rõô, bũũ òdrá drí gólíyî cĩzó cĩ, àzã 'bá yî ùfúzó cú ùfũ.

22 'Dĩ rî tã ònjí 'í. Òzõ òjílã àzã òlê ngá nyãlé rõô ngátá òdrá mvũlì íyî cílí yã rî, gólã ò'è tã 'dĩ 'bá yî yî drí 'bã 'álã. Nĩ lě kãńsã Ôvãrí kã ìzãlé, tãlã nĩ lě òjílã gólíyî ngá nyãnyã àkô 'dĩ 'bá yî ànyĩ ògã ró gólíyî drĩ yã? Má à'dô kí'á nĩ ànì drí tã àníkã 'dĩ 'á rî ã'dô yã? Má ícã kô ànì tã lònógólé tã 'dĩ 'á.

23 Tã gólã tíbê Kúmú àmákã Yésũ Krístõ drí àtálé má drí rû àmû gólã rî tã ìsũzó rî tãsí rî, má à'dô àtã'á lã ànì drí nõtí. Ngãcì gólã rî ãlì ànjõzó 'dĩ sí, gólã drí àmbãtã àzã àtrõzó ìngálé.

24 Gõ'dá drílã àwô-ìtí 'èzó Ôvãrí drí tã lã sí, drílã pĩzó lã, gõ'dá trõzó lã fèlé lãjò'bá ìyíkã rî 'bá yî drí tã àtã-àtã bê kí nĩ rî, "Nĩ trõ nõô, nĩ nyã. Nõô rĩ'á àmã rù'bã gólã má drí 'è'á fèlã ànì pãlé rî ì'dĩ, nĩ 'è zãã nõtí kárã, à'dô ró bê àmã òdrã tã ìsũzó."

25 Gõ'dá kpá ìtí, ngá nyãlé 'dĩ vósí, drílã ìgã mvã òdrã kã àtrõzó ìngálé gõzó fèlã lãjò'bá ìyíkã

'dĩ 'bá yí drí tã âtâ-âtâ bê kĩ, “Ănî ndrĩ, nĩ mvũ nõô. Nõô âmâ ărí 'i tĩbê â'dó 'bá tã-drĩ lĕlĕ ó'dĩ Ôvărĩ kâ ró ănĩ bê rĩ ĩ'dĩ. Nĩ 'ê zăă nõtĩ, nĩ ôtırĩ rĩ mvũlă rĩ, ă'dô ró bê âmâ ôdră tã ĩsũzó.”

²⁶ Nĩ ndrê drê, nĩ ôtırĩ rĩ ămbătă nyălê gô'dă kpá rĩ'á ngá mvũlĩ ĩgă mvá 'dĩ 'ăsĩ rĩ, 'dĩ rĩ nĩ rĩ 'dĩ tã ă'dă'á ôjĩlă drĩ kĩ, Kúmú ămăkă Yésũ Krĩstô dră nô, ă'dô ró bê gólĩyĩ pălê tã ônjĩ gólĩyĩkă 'ăsĩ ndrĩ. Nĩ rĩ tã rĩ 'dĩ 'ĕlê ĩtĩ bũũ kăyĩ gólă Kúmú Yésũ drĩ 'êzó ăgôlê ăngó nõ 'á rĩ sĩ.

²⁷ Tă 'dĩ tăsĩ rĩ, gô'dă ôzô ôjĩlă ălô rũ ê'bé 'bá vő ălô 'á ngá nyălê, ă'dô ró bê rũ ămũ tăndĩ Yésũ rĩ tã ĩsũzó rĩ 'ĕlê 'dĩ ă'dô mbĩ kô rĩ, 'dĩ gólă 'dă Yésũ Krĩstô rĩ rú'bă gô'dă ărĩ lâ bê 'dĩ trá.

²⁸ Ă'dô gô'dă bê trá ĩtĩ rĩ, nĩ êdê ănĩ pĩpĩsĩlĩ zălô drê sĩsĩ ănĩ drĩ rũ ămũ Yésũ rĩ tã ĩsũzó 'dĩ 'ĕ ăkô.

²⁹ Nĩ ndrê drê, ôzô ôjĩlă ônyă Yésũ rĩ rú'bă 'dĩ trá gô'dă ũmvũ kpá ărĩ lâ 'dĩ trá cú tã ônjĩ bê rĩ, 'dĩ gólă ăsê tã trá yĩ drĩ, tălă gólă ĩză tã-drĩ lĕlĕ ó'dĩ Yésũ drĩ 'bălê 'dĩ trá.

³⁰ ĩtĩ rĩ, ôjĩlă dũũ ănĩ lăfălê sĩ rĩ, gólĩyĩ ăsê tã trá ĩyĩ drĩ, tã gólĩyĩ drĩ ăsélê ĩyĩ drĩ rĩ drĩ sĩ ĩ'dĩ, drĩlĩyĩ rĩzó rĩlĩ mbărăkă ăkô gô'dă ngá lăzé drĩ kpá rĩzó gólĩyĩ 'ĕlê kără, gô'dă ăză 'bá yĩ drĩ rĩzó ôdrălê 'dĩ.

³¹ ĩtĩ rĩ, mă ărĩ ămă vó sĩsĩ, ămă drĩ nĩzó lâ zălô dódó kĩ, ămă rĩ'á tã ônjĩ ăkô Yésũ ăndră rĩ, 'dĩ mă ĩcă kô tã ăsélê ămă drĩ.

³² Gô'dă gbô lé Yésũ ôfĕ lăņô ămă drĩ tã ônjĩ ămăkă 'ĕlê 'dĩ tăsĩ rĩ, 'dĩ rĩ'á tăndĩ ró, ă'dô ró bê lĩfĩ lőmbă fĕlê ămă drĩ, mă ăgô ró bê tã tăndĩ rĩ 'ĕlê ĩ'dĩ, gólă ôzó kô lăņô ăngĩ rĩ fĕê ămă drĩ kăyĩ

gólâ drí 'êzó âgôlé tâ-vó ôjílâ gólîyî íyî ìnjî 'bá kô
 ângó nõ 'á rî yí kâ kílî rî tú.

³³ Ítî rî, âmâ âdrúpî yî âmâ îzó yí bê, ôzô nî
 êê'bê rû trá kpākâ âlô ngá nyâlê, ã'dô ró bê rû
 âmû tândí Yésû rî tâ ìsûzó rî 'êzó rî, nî rî tû ânî
 âzî-âzî yî têlé, nî nyâ ró ngá bê 'dûwâ.

³⁴ Ôzô ôjílâ âzâ ânî lâfálê sî ã'dô lôfó ró rî, gólâ
 ônyâ ngá zâlô yí drí 'bã lésî, tâlâ gólâ ôzó kô ânî
 rî'á ngá nyâlê ôzô lâbâgû kâtî, Ôvârí ôzó kô tâ-
 vó gólâkâ kîî ônjí ró, nî ôtírî rû ê'bê rî'á rû âmû
 tândí Yésû rî tâ ìsûzó 'dî nyâlê rî. Gõ'dá ã'dô tâ
 gólâ âzâ ânî drí îgîlí má drí 'dî 'á rî, má ã'dô tâ
 lâ âtá'á trá ânî drí, ôzô má ôtírî cââ tólâ nî'á ânî
 ndrêlé rî.

12

*Tâ tâ Líndrí Tândí Ôvârí kâ drí mbârâkâ fêzó
 ngîngî ôjílâ drí*

rî tāsî

¹ Âmâ âdrúpî yî âmâ îzó yí bê, tâ gólâ ânî drí
 îjílî má tî Líndrí Tândí Ôvârí kâ drí mbârâkâ
 ngîngî rî fêzó ôjílâ drí 'dî tāsî rî, má lē tâ ìsû
 ânîkâ 'bâlê mbî.

² Nî nî trá tândí ró, drê sîsî ânî drí tâ lêzó
 tâ Yésû Krîstô kâ 'á kô rî, ôjílâ âdô ânî trá
 lâtî ngîngî 'ásî, gõ'dá ânî drí rîzó lâ'bî ôvârí
 âbârâdâgô gólâ 'bã 'bá mbârâkâ âkó rî kâ 'dâlê
 î'dî.

³ Gõ'dá bê trá ítî rî, má lē tâ gólâ tîbê tâ pătîî
 nîzó rî â'dâlê ânî drí. Ôzô ôjílâ ôrî tâ âtálê Líndrí
 Tândí Ôvârí kâ rî sî rî, ôjílâ rî gógó 'dî ícá gõ'dá

kpá kô Yésũ Krístõ rî 'dãlé. Kpá ìtí rî, òjílã à'dô tã àtá'á kî, “Yésũ Krístõ Kúmú àmákã ì'dí” rî, té òzõ Líndrí Tãndí Ôvârí kã à'dô bè gólã 'á gólã rî 'bãlé tã lélé pîpîsílí ãlô sî rî.

⁴ Ôvârí fẽ mbârâkã trá krístõ 'bá yî drí ngíngí Líndrí Tãndí íyíkã sî. Gõ'dá ìtí rî, Líndrí Tãndí Ôvârí kã ãlô 'dî fẽ mbârâkã ngíngí 'dî 'dó nî.

⁵ Gõ'dá krístõ 'bá yî rî kpá trá lósî ngíngí 'èlé, gõ'dá gólíyí 'dó rî'á rû ì'bũ 'bá Kúmú àmákã ãlô Yésũ kã rî 'bá yî ró.

⁶ Gõ'dá kpá Ôvârí drí tã 'èzó krístõ 'bá yî drí ngíngí gõ'dá Ôvârí rî'á 'dó Ôvârí ãlô 'dî ì'dí.

⁷ Ìtí rî, Líndrí Tãndí Ôvârí kã fẽ mbârâkã trá ngíngí krístõ 'bá yî drí. Gólã fẽ mbârâkã 'dî, à'dô ró bè gólíyí drí krístõ 'bá àzî pázó ì'dí sî lá.

⁸ Mbârâkã gólã Líndrí Tãndí drí fèlé 'dî rî'á òzõ nõô 'bá yî tí. Òjílã àzã drí rî, Líndrí Tãndí Ôvârí kã fẽ íyíkã mbârâkã gólã drí tã ìgílí búkũ Ôvârí kã 'á rî ífí lá nîzó dódó. Gõ'dá Líndrí Tãndí Ôvârí kã fẽ íyíkã mbârâkã òjílã àzã rî drí gólã rî 'bãlé tã gólã Ôvârí drí lélé òjílã íyíkã drí 'èlé rî nîlî.

⁹ Gõ'dá Líndrí Tãndí Ôvârí kã ãlô-ãlô 'dî fẽ kpá mbârâkã tã lã kã Ôvârí 'á pîpîsílí ãlô sî kî, Ôvârí àã'dô ícá'á cú tã àzã 'bá yî 'èlé. Gõ'dá Líndrí Tãndí Ôvârí kã ãlô-ãlô 'dî fẽ kpá mbârâkã òjílã ìngã kã ngá lâzé 'ásî rî kã òjílã ùrúkã 'bá yî drí.

¹⁰ Gõ'dá gólã fẽ kpá mbârâkã tã lâràkô àzã 'bá yî 'è kã òjílã ùrúkã 'bá yî drí. Gõ'dá òjílã àzã drí rî, Líndrí Tãndí fẽ íyíkã mbârâkã gólã rîzó tã àtálé Ôvârí rî tî sî òjílã yî Ôvârí kã drí rî ì'dí. Gõ'dá gólã fẽ íyíkã mbârâkã òjílã àzã 'bá yî drí

rĩzó úlĩ òjílã kã rĩ'á átálã rĩ nĩlĩ, ngátá gólã rĩ úlĩ Línđrí Tãndĩ kã rĩ átálé ĩ'dĩ, ngátá línđrí ònjĩ kã 'ĩ yã rĩ. Gõ'dá gólã 'bã òjílã ãzã 'bá yĩ tị gólĩyĩ drĩ nĩlĩ kô rĩ 'bá yĩ átálé. Gõ'dá gólã 'bã òjílã ãzã 'bá yĩ tị gólĩyĩ drĩ nĩlĩ kô rĩ ífĩ lâ ârĩlí lôfôlé ãzĩ-ãzĩ drĩ.

¹¹ Ītĩ rĩ, Línđrí Tãndĩ Ôvãrĩ kã ãlô 'dĩ lě nĩ mbârãkã ngĩngĩ 'dĩ 'bá yĩ fělé òjílã drĩ ngĩngĩ, òzõ tã íyĩkã lělé rĩ tí.

Tã krístõ 'bá yĩ drĩ â'dózó ngã ãlô ró rĩ

¹² Āmã rú'bạ yĩ rĩ'á ngã ãlô 'ĩ, gõ'dá rĩ'á rũ ìcũmạ bê ngĩngĩ. Gõ'dá kpá rĩ'á ĩtĩ ãmã krístõ 'bá yĩ kpá rĩ'á òzõ rũ ìcũmạ Yésũ Krístõ rĩ rú'bạ kã ró rĩ tí, ê'bê rũ kpá âcálé ngã ãlô ró, â'dó 'bá Yésũ Krístõ ĩ'dĩ rĩ.

¹³ Kpá ĩtĩ, ãmã krístõ 'bá yĩ dũũ nõ yĩ rĩ'á ndrĩ 'dó ngã ãlô 'ĩ Yésũ Krístõ bê, ngátá ãmã Yúdã yĩ ĩ'dĩ ngátá ãmã 'bãsurũ ngĩ 'ásĩ yã rĩ, ngátá ãmã rãgĩĩ 'ĩ ngátá ápĩ 'ĩ yã rĩ. Ó'ê bãbãtĩzĩ ãmã drĩ ndrĩ Línđrí Tãndĩ Ôvãrĩ kã ãlô 'dĩ sĩ ãmã drĩ â'dózó bê ngã ãlô ró Yésũ bê. Gõ'dá Ôvãrĩ fě Línđrí Tãndĩ íyĩkã 'dĩ trá ndrĩ ãmã drĩ, rĩlí ãmã 'á mbârãkã fělé ãmã drĩ.

¹⁴ Nĩ ndrê drě, rũ ìcũmạ rú'bạ kã rĩ â'dó kô cé ãlô. Rũ ìcũmạ bê rĩ'á dũũ.

¹⁵ Ītĩ rĩ gõ'dá, pá òkĩ nĩ rĩ, yĩ ãã'dó ùrũkạ rú'bạ kã 'ĩ kô, tãlã yĩ ãã'dó kô drĩ ĩ'dĩ rĩ, 'dĩ rĩ'á úlĩ ãzã-ãzã 'ĩ, gõ'dá úlĩ rĩ 'dĩ ícã kô pá rĩ 'bãlé â'dolé ngĩ rú'bạ rũ sĩ.

¹⁶ Gõ'dá òzõ bĩ ããtã kpá kĩ, yĩ ãã'dó kô ùrũkạ rú'bạ kã 'ĩ, tãlã yĩ ãã'dó kô lĩfĩ ĩ'dĩ rĩ, úlĩ gólãkã

'dĩ 'bá yí ìcá kpá kô gólâ rî 'bâlê â'dólé ngĩ rú'bá rú sī.

17 Ítí rî, gō'dá òzō òjílâ rú'bá ã'dô gō'dá ndrĩ cé lĩfĩ ì'dĩ àngí ró ãlô rî, òjílâ rî 'dĩ â'dô gō'dá tã àrì'á íyíkâ ã'dô sī yã? Gō'dá òzō òjílâ rú'bá ndrĩ ã'dô cé bí ì'dĩ àngí ró ãlô rî, òjílâ rî 'dĩ â'dô íyíkâ gō'dá ngá àngũ'á kó drē ã'dô sī yã?

18 Vô lâ 'á rî, Ôvârí 'bã ngá 'dĩ 'bá yí ngĩngĩ ìtí â'dólé 'dó rú'bá rú 'dĩ rî, gólâ lē rú'bá ò'è ró lôsĩ bê ndrĩ 'dó tãndí ró.

19 Tí òjílâ rú'bá òró 'bãâ cé ngá-tì ãlô rî ì'dĩ rî, â'dô lôsĩ 'ē'á àngô tí yã?

20 Tã â'dó 'bá bê pãtĩ rí ì'dĩ nō, rú'bá rĩ'á ngá bê dũu yí rú, 'dó lôsĩ bê ngĩngĩ rĩ'á lôsĩ 'èlé rú'bá drí.

21 Gō'dá â'dô bê trá ìtí rî, ìcá kô lĩfĩ drí âtázó lâ drí drí kī, “Má lēé nî kô.” Gō'dá ìcá kpá kô drí drí tã âtázó pá drí kī, “Má lēé nî kô.”

22 Nĩ ndrê drē, ngá ãzâ 'bá yí ãmâ rú'bá 'á rî, rî ìyî lëndrélé ãmâ lĩfĩ lôsĩ ãkó, gō'dá mã ìcá kô lôsĩ 'èlé tãndí ró òzō ngá 'dĩ 'bá yí ã'dô yû rî.

23 Gō'dá ngá ãzâ 'bá yí bê ãmâ rú'bá 'á, lëndré ãmâ lĩfĩ sūsũ ró kô, gō'dá mã rî ãmákâ vó lâ yí ndrêlé dódó. Gō'dá ngá ãzâ 'bá yí ãmâ rú'bá 'á rî yí, mã rí â'dálâ ìyî ò'bí 'á kô. Mã rî rĩ'á ítá sũlĩ ì'dĩ drí lâ ìyî.

24 Gō'dá ngá ãzâ 'bá yí ãmâ rú'bá 'á rî mã rí lãpílâ kô. Gō'dá ìtí rî, Ôvârí 'bã ngá ngĩngĩ 'dĩ 'bá yí trá 'dó rú ìcúlĩ rú'bá ãlô rú, tãlâ mã rí ró bê tã rōrō 'èlé ngá ãmâ rú'bá 'á gólĩyî rĩ 'bá ndrêlá kô rî 'bá yí drí, gō'dá kpá vó lâ ìyî ndrêlé dódó.

25 Gō'dá ìtí rî, ngá rú'bá kâ ngĩngĩ 'dĩ 'bá yí,

cá ÿyî lâfálé kô. Gõ'dá rî ÿyî âtĩlĩ ÿyî vō 'ásĩ.

²⁶ Gõ'dá õzõ ngá ãlô rú'bá 'á rî ã'dô trá lâzê-lâzê ró rî, 'dĩĩ, rú'bá kpá trá ndrĩ lâzê-lâzê ró. Gõ'dá õzõ ngá ãlô rú'bá 'á rî ã'dô trá ã'dĩ ró rî, 'dĩĩ rî rú'bá kpá trá ndrĩ ã'dĩ ró.

²⁷ Nĩ ndrê drê, krístõ 'bá ndrĩ rû ïcú 'bá â'dolé ngá ãkó ró rî, rĩ'á Yésũ rî rú'bá 'î. ãnĩ ãlô-ãlô rĩ'á ngĩngĩ. Gõ'dá lē bê rî, ãnĩ ãlô-ãlô 'dĩ drí rû ïcúlĩ ãzĩ-ãzĩ rú.

²⁸ Gõ'dá nõõ rĩ'á lōsĩ ngĩngĩ õjĩlã kãñĩsã kã drí rĩ'á 'êlã rî ï'dĩ.

Sĩsĩ rî, rĩ'á ÿyĩkã lâjõ'bá yî ï'dĩ.

Gõ'dá rĩ lâ ró rî, ÿyĩkã tã ãngũ 'bá yî, õjĩlã gólĩyî rĩ 'bá úlĩ âtalé Ôvãrí rî tĩ sĩ rî yî ï'dĩ.

Gõ'dá nã lâ ÿyĩkã lĩfĩ ïcí 'bá yî ï'dĩ.

Gõ'dá gólã 'bã ãzã 'bá yî rĩ'á tã lâràkô 'êlé.

Gõ'dá gólã 'bã ãzã 'bá yî rĩ'á ngá lâzé 'bá ãngálé ngá lâzé ÿyĩkã 'ásĩ.

Gõ'dá gólã 'bã ãzã 'bá yî kpá trá rĩ'á õjĩlã ãzĩ pãlé.

Gólã 'bã ãzã 'bá yî kpá trá mbãràkã bê 'dêlé sĩsĩ lōsĩ krístõ 'bá kã êdêlé.

Gõ'dá gólã 'bã ãzã 'bá yî kpá trá tĩ gólĩyî drí nĩlĩ kô rî 'bá yî âtalé.

²⁹ Krístõ 'bá yî â'dó kô ndrĩ 'dó lâjõ'bá Yésũ Krístõ kã ï'dĩ. Krístõ 'bá yî â'dó kô kpá ndrĩ tã ãngũ 'bá 'î. Krístõ 'bá yî â'dó kô ndrĩ 'dó tã ãmbã 'bá 'î úlĩ ïfĩ Ôvãrí kã ãmbálé õjĩlã drí. Krístõ 'bá yî â'dó kô ndrĩ 'dó mbãràkã tã lâràkô 'ê kã bê.

³⁰ Krístõ 'bá yî â'dó kô ndrĩ 'dó mbãràkã õjĩlã ãngã kã bê ngá lâzé 'ásĩ. Krístõ 'bá yî â'dó kô ndrĩ 'dó mbãràkã tĩ gólĩyî drí nĩlĩ kô rî ãtã kã bê

gõ'dá tã n̄n̄ t̄ gól̄ȳi dr̄i n̄l̄i kô r̄i âr̄i kâ bê íf̄i lâ lôḡól̄é âz̄i-âz̄i dr̄i.

³¹ Ít̄i r̄i, gõ'dá mbârâkâ gólâ ícá 'bá ân̄i dr̄i l̄élé r̄i, mbârâkâ gólâ ngá l̄ậvũ 'bá ḡặặ r̄i 'êz̄ó r̄i ì'di.

Tã òjilã lôvó 'bã kâ

Ngbângbânõ r̄i, má l̄ế trá tã òjilã âz̄i lôvó 'bã kâ t̄ibê l̄ậvũ 'bá ḡặặ mbârâkâ gólâ Líndr̄i Tãndi Ôvâr̄i kâ dr̄i f̄élé trá ân̄i dr̄i 'd̄i dr̄i s̄i r̄i âtálé ân̄i dr̄i.

13

¹ Gõ'dá òz̄ó n̄i âz̄á, gbõ lé ní ââtâ áníkâ t̄i gól̄ȳi ní dr̄i n̄l̄i kô r̄i 'bá ȳi ndr̄i, gbõ lé ní ââtâ t̄i m̄l̄âȳíkâ gól̄ȳi úr̄u 'álâ r̄i 'bá ȳi kâ ndr̄i, gõ'dá òz̄ó ní òr̄i t̄i r̄i 'd̄i 'bá ȳi âtálé cú ìt̄i lôvó òjilã âz̄i kâ ãkó r̄i, 'd̄i ùl̄i áníkâ r̄i'á âtálâ 'd̄i r̄i'á nyé òz̄ó ãr̄iwá ãwó kât̄i.

² Òz̄ó gõ'dá ní ââtâ tã ât̄i-ât̄i tãndi Ôvâr̄i kâ n̄o òjilã dr̄i òz̄ó tã ậngũ 'bá kât̄i, gõ'dá ní òr̄i tã ât̄i-ât̄i r̄i âtálé lôvó ãkó r̄i, 'd̄i tã áníkâ r̄i'á âtálâ 'd̄i 'bá ȳi 'dó tã tãkó 'i. Òz̄ó gõ'dá ní ùn̄i áníkâ tã gbõ ndr̄i ní dr̄i tã Ôvâr̄i kâ l̄ập̄il̄i l̄ập̄i r̄i 'bá ȳi n̄ịz̄ó ndr̄i, gõ'dá ní ã'dô lôvó ãkó r̄i, 'd̄i 'bá ȳi ndr̄i tã tãkó 'i. Ít̄i r̄i, ní òl̄ế áníkâ gbõ lé tã Yésũ Kr̄istõ kâ p̄i p̄i s̄il̄i ãlô s̄i, gõ'dá ní dr̄i tã âtázó ùn̄i dr̄i k̄i, gólâ êêsé r̄u v̄o gólâ ȳi dr̄i 'bãz̄ó 'álâ s̄i 'd̄i 'ás̄i v̄o âz̄á 'á, ùn̄i r̄i 'd̄i dr̄i r̄u êséz̄ó, gõ'dá òz̄ó ní ò'bã òjilã âz̄i lôvó kô r̄i, 'd̄i ndr̄i 'dó tã tãkó 'i gõ'dá tã l̄élé áníkâ ãmbá 'd̄i trá 'dó tã tãkó 'i Ôvâr̄i r̄i l̄ịf̄i dr̄i 'á.

³ Ít̄i r̄i, gõ'dá òz̄ó ní òf̄ế kpá té ngá 'bã 'bá bê ní dr̄igá r̄i ȳi ndr̄i òjilã ngá ãkó lé 'bá ró r̄i p̄áz̄ó,

ōzō gō'dá ní ò'ê tā rî 'dĩ lówó ãkó rî, 'dĩĩ tā tãndí ánikâ 'ëlé 'dĩ íyíkâ trá ndrĩ tãkó ítí Ôvârí rî lĩfĩ drĩ 'á. Gō'dá gbō lé nî ãzâ, ní òfê ání rú'bá ání ãjú-'bá-ãzí yî drí fũlĩ tā Yésũ Krístõ kâ 'á, gō'dá òzō ní ò'bã kpá ãjú-'bá-ãzí 'dĩ 'bá yî lówó lâ yî kô rî, 'dĩĩ òdrã ánikâ 'dĩ íyíkâ trá vó tãkó 'á Ôvârí rî lĩfĩ drĩ 'á.

4⁵ Ngá lělē ánikâ ání ází-ãzí yî drí rî ãã'dô nõtí, nĩ âtũ fĩĩ ání ází-ãzí yî lězó, òzō kpálé gólĩyî ò'ê tā ònjí ání drí rî. Nĩ lē ání ází-ãzí yí, â'dó kô pĩpĩsílí 'bázó ì'dĩ gólĩyî rú, gō'dá â'dó kpá kô ání ârúlí gólĩyî drí, ngátá úlí ònjí-ònjí lôgólé ì'dĩ gólĩyî drí. Nĩ lē ání ází-ãzí yí, â'dó kô ání 'bálé sísí 'álá gólĩyî drí. Nĩ rî kô rĩ'á ngálé ãwã ró, gō'dá kpá rĩ'á tā ònjí ání ází-ãzí yî drí 'ëlé ání drí rî rĩ'á tā lâ 'bálé ání drĩĩ.

6 Nĩ â'dô kô ãyĩkô ró òzō ngá gólĩyî ònjí-ònjí rî 'bá yî ã'dô trá ání ází-ãzí yî drí rî. Bê-rî, ngá gólĩyî 'ê 'bá ání 'bálé ãyĩkô ró rî, ãã'dô tā gólĩyî mbĩmbĩ tãndí ró rî 'bá yî drí â'dólé nĩ. 'Dĩĩ rĩ'á tā gólá lówó kâ rî ì'dĩ.

7 Òzō nĩ ò'bã òjílã ází lówó trá rî, nĩ â'dô fĩĩ âtũ'á tā ònjí ndrĩ gólĩyî drí rĩ'á 'ëlá ání drí rî yí 'ásí. Gbō lé gólĩyî ò'ê tā ònjí ání drí rî, lówó ánikâ gólĩyî drí rî òjá rú kô. Nĩ â'dô ánikâ kó zãã rĩ'á lĩfĩ 'bálé bê-rî ì'dĩ Ôvârí drĩĩ lànõ rî 'dĩ 'bá yí 'ásí ndrĩ. Gō'dá ání drí rĩzó bê-rî kpá cé lĩfĩ 'bálé ì'dĩ ngá gólĩyî tā lâ 'bálé trá 'ê'á 'ëlá ání drí rî drĩĩ.

8 Ítí rî, tā gólá òjílã ází lówó 'bã kâ 'dĩ rî, lãvũ gãrã mbârãkã ndrĩ Líndrí Tãndí Ôvârí kâ drí fêlé ngá ngúingí 'ézó rî drĩĩ sĩ, tãlã lówó ndéé rú kô.

Tã gólĩyĩ Ôvârí drí âtálé tã ângũ 'bá íyíkâ rí yí drí pėlé ânĩ drí, 'dĩ â'dô 'è'á rú ndélé. Tã nĩnĩ gólâ tĩ ngĩngĩ ânĩ drí nĩlĩ kô rí âtâ kâ 'dĩ â'dô kpá rú ndě'á. Gõ'dá tã nĩnĩ tã Ôvârí kâ ìmbâ kâ 'dĩ â'dô kpá rú ndě'á.

⁹ Tã rí 'dĩ â'dô â'dó'á ìtí, tãlâ mã nĩ tã Ôvârí kâ cé fínyáwá ìtí. Mã nĩ tã gólĩyĩ Ôvârí drí 'è'á 'èlâ ìzátú tólâ rí kô. Gõ'dá Ôvârí rí kpá cé tã ngá âzâ 'bá yí kâ tã lâ â'dalé ì'dí tã ângũ 'bá íyíkâ drí âtálé òjílâ drí. Gólâ âtá tã yí drí 'è'á 'èlâ rí yí ndrĩ kô.

¹⁰ Gõ'dá òzô Ôvârí èèdê ngá yí drí lələ rí yí trá ndrĩ rí, ngá 'dĩ 'bá yí â'dô 'è'á rú ndélé ndrĩ.

¹¹ Kãyĩ sísí rí, má rí rĩ'á tã âtálé òzô 'dĩyímvá kâtí. Gõ'dá má rí kpá rĩ'á tã ìsũlĩ òzô 'dĩyímvá kâtí. Gõ'dá ìtí rí, ngbãângbânô rí, má mbâ gõ'dá trá â'dólé tã lələ bē ãmbá, gõ'dá tã gólĩyĩ má drí rĩ'á 'èlâ òzô 'dĩyímvá kâtí rí ndě trá. Gõ'dá ìtí rí, nĩ â'dô òzô 'dĩyímvá kâtí tã ìsũ âníkâ rí 'á.

¹² Ìtí rí, ngbãângbânô rí, mã rí tã Ôvârí kâ rí ndrėlé òzô líndrí gólĩyĩ ãmâ drí rĩ'á ndrėlâ ngãnã 'á cé fũyã-fũyã rí kâtí. Gõ'dá ìzátú rí, mã â'dô 'è'á âdrélé cú Ôvârí ândrá ãmâ drí gôzó gólâ rí ndrėlé dódó ãmâ nyãnyã sĩ. Ngbãângbânô rí, mã nĩ tã trá fínyáwá ìtí Ôvârí rí tãsĩ. Gõ'dá ìzátú rí, mã â'dô 'è'á gólâ rí nĩlĩ tãndí ró dódó ìtí.

¹³ Ìtölé ândrô nô nĩlĩ zã sísí 'álâ, tã gólĩyĩ ãmâ drí 'bálé drĩ 'á 'èlê zãâ bậđĩ nĩzó ì'dí bē lâ sísí 'álâ rí ì'dí nô 'bá yí, tã lələ Yésũ á pĩpĩsílĩ ãlô sĩ, ìfĩ 'bálé âgô-âgô gólâkâ drĩ, gõ'dá òjílâ ázĩ lôvó 'bã'bã. Tã gólĩyĩ nã 'dĩ 'bá yí 'ásĩ rí, tã gólâ òjílâ

ãzí lôvó 'bã kê 'dĩ lậvũ tã rĩ 'dĩ 'bá yĩ đrĩ sĩ ndrĩ.

14

*Tã tã mbârâkã Líndrí Tãndí Ôvârí kê drí fêlê
ngũngĩ òjílã drí*

tã 'êzó rĩ tãsĩ

¹ Tã gólã tã sísí ró, gō'dá lậvũ 'bá bê gặặ rĩ rĩ'á ãnĩ drí ãnĩ ãzí-ãzí yĩ lôvó 'bãlé. Gō'dá nĩ ãnĩ ró Ôvârí ãáfê ró mbârâkã gólã Líndrí Tãndí drí rĩ'á fêlã nã ãnĩ drí, gō'dá kôrô rĩ, mbârâkã gólã rĩzô tã âátalé Ôvârí rĩ tĩ sĩ 'dĩ.

² Má âtã tã 'dĩ ítĩ 'dĩ, tãlã ôzô nĩ ãâtã úlĩ tĩ òjílã ãzí drí nĩlĩ kô rĩ sĩ rĩ, úlĩ rĩ ãnĩ drí rĩ'á âátalã 'dĩ rĩ Ôvârí ârĩ ífĩ lâ cé nĩ êlêwálã, òjílã ãzí ârĩ kô. Gō'dá nĩ rĩ gógó rĩ 'bá úlĩ 'dĩ âátalé 'dĩ nĩlĩ úlĩ rĩ gógó ífĩ lâ kpá kô, tãlã úlĩ rĩ 'dĩ â'dó kô úlĩ tã ãsũ òjílã kê 'ásĩ rĩ ã'dĩ, gō'dá â'dô 'bã'á tã lârákô 'ĩ.

³ Kpálé ítĩ rĩ, gólã rĩ 'bá tã âtĩ-âtĩ Ôvârí ngá lésĩ rĩ pêlé ã'dĩ òjílã drí, gólĩyĩ ãârĩ ró rĩ, gólã pã 'dĩ ãzí-ãzí 'ĩ. Úlĩ Ôvârí kê rĩ 'dĩ â'dô mbârâkã sô'á òjílã 'á tã lêzô Yésũ 'á pĩpĩsĩlĩ ãlô sĩ, gō'dá gólĩyĩ pĩpĩsĩlĩ 'bãlé kpá â'dólé ã'dĩ ró.

⁴ Gō'dá gólã rĩ 'bá tã âátalé tĩ òjílã drí nĩlĩ kô rĩ sĩ 'dĩ rĩ, gólã pã íyĩkã 'dĩ cé íyĩ nyãnyã ã'dĩ. Gō'dá òjílã rĩ 'bá tã âtĩ-âtĩ Ôvârí ngá lésĩ rĩ pêlé ãzí-ãzí drí, ãzí-ãzí ãârĩ ró bê rĩ, 'dĩ gólã pã òjílã ãzí trá ndrĩ, gō'dá sô mbârâkã kpá trá òjílã 'dĩ 'bá yĩ 'á tã lêzô Yésũ 'á pĩpĩsĩlĩ ãlô sĩ.

⁵ Ítĩ rĩ, rĩ'á tãndĩ ró òjílã drí â'dózô cú mbârâkã tĩ nĩlĩ kô rĩ âtã kê bê. Kpálé ítĩ rĩ, lậvũ 'bá gặặ lâ òjílã ã'dô cú mbârâkã tã âtĩ-âtĩ Ôvârí ngá lésĩ

rî pē kâ òjílã àârî ró rî bê rî, â'dô òjílã pã'á gãrã, té òzō óólôgō tî rî nîlî kô 'dĩ trá, tãlã òjílã àârî ró ìyî úlî rî 'dĩ ífí lâ bê rî ì'dí.

⁶ Âmâ ândrê rî mvá yî, tí má òró á cá tã âtî-âti ãzâ Ôvâri ngá lésî rî pélé ãnî drí tî gólâ ãnî drí nîlî kô rî sî rî, tã gólâ má drí pélé ãnî drí 'dĩ â'dô ãnî pã'á ángô tí ró yã? Gõ'dá òzō má òpê tã âtî-âti Ôvâri ngá lésî rî ì'dí ãnî drí, ngátá má ãâ'dâ tã nîñî ãzâ 'bá yî Ôvâri ngá lésî rî ì'dí, ngátá má ìĩmbâ ãnî ì'dí tã ãzâ 'bá yî sî tî gólâ ãnî drí nîlî trá rî sî rî, gõ'dá ìtí rî, 'dĩ tã gólâ 'ẽ 'bá ãnî pélé rî yî ì'dí.

⁷ Nî ndrê drê, úlî Ôvâri kâ nō ârî-ârî lâ tî nîlî kô rî sî rî, rĩ'á âmbâ-âmbâ ró. Rĩ'á nyé òzō òjílã gólâ rĩ 'bá lóngó cãlé lậ rí sî rî kâtí. Gõ'dá òzō òjílã 'dĩ òcã lậ rí dódó kô rî, òjílã â'dô lóngó ngõ'á gōzō ândú tôle tãndí ró rî íyíkã ángô tí yã?

⁸ Òzō gõ'dá òjílã òvô gûnìyá ãjú 'bũ kâ dódó kô rî, òjílã â'dô ìyî êdé'á njãã, nĩ'á ãjú 'bũlî ìyî ãjú-'bá-ãzì yí bê rî ángô tí yã?

⁹ Kpá ìtí, òzō gõ'dá nĩ àâtã tã Ôvâri kâ tî gólâ òjílã drí nîlî kô rî sî rî, òjílã â'dô úlî 'dĩ ífí lâ ârí'á tãndí ró ángô tí yã? Úlî ãnìkã rĩ'á âtálã 'dĩ â'dô 'bã'á vō tãkó 'á, òjílã â'dô rĩ'á ìyî ârìlã nyé òzō ârìwá áwó kâtí, gõ'dá ìlî drí trözó lâ vólé ákpã nĩngá.

¹⁰ Tî ndrĩ ángô nō 'á nō 'bá yî rĩ'á cú ìyî ífí lâ ngĩngî bê òjílã drí ârìlî.

¹¹ Gõ'dá òzō mã àârî tî òjílã drí rĩ'á âtálã rî kô rî, 'dĩ mã â'dô òjílã rî 'dĩ ndrê'á òjílã áwã ró, gõ'dá gólâ â'dô âmâ ndrê'á kpá òjílã áwã ró.

12 Ítí rí, òzō nī òlě trá Ôvârí rí ìjílí mbârâkâ tâ ngíngî 'ě kâ félé ãní drí rí, nī ìjî gólâ òfě ró mbârâkâ ãní drí Líndrí Tândí gólâkâ rí sī, mbârâkâ gólâ rí 'bá òjílâ ázî pâlé gō'dá mbârâkâ sôlé gólîyî 'ásî ndrî tâ lələ Yésū 'á pîpîsílî ãlô sī rí ì'dí.

13 Ítí rí, òjílâ gólîyî Ôvârí drí mbârâkâ tî nîlî kô rí âtâ kâ félé trá gólîyî drí rí, gō'dá gólîyî ìjî kápá Ôvârí rí mbârâkâ tî gólîyî drí nîlî trá 'dî lôgô-lôgô lâ kâ félé gólîyî drí tî rí 'dî ífí lâ lôgôzô òjílâ drí ífí lâ ârízó bē.

14 Nī ndrê drē, òzō nī òrî râtáâ 'élé tî ãní drí nîlî kô rí sī rí, 'dî rí ãní pîpîsílî rí cé nī, rí'á râtáâ 'dî 'élé gō'dá tâ ìsū ãníkâ râtáâ rí 'dî 'á yû, tâlâ nī ârí úlî râtáâ 'dî kâ 'dî ífí lâ kô.

15 Gō'dá â'dô bē trá ítí rí, nī â'dô â'dô 'ě'á ì'dí yā? Ítí rí, rí'á îcâ-îcâ ró ãní drí rîzó râtáâ rí 'dî 'élé ãní pîpîsílî sī gō'dá kápá tâ ìsū sī kpārâtî, tâlâ nī nî ró ífí lâ bē. Gō'dá kápá rí'á tândí ró ãní drí lôngó râtáâ 'dî kâ 'dî ngôzô ãní pîpîsílî sī ndrî gō'dá kápá tâ ìsū sī ndrî.

16 Ôzô gō'dá nī ùlûyî Ôvârí cé ãní pîpîsílî sī tî ãní drí nîlî kô rí sī, gō'dá òjílâ ázâ 'bá yî tî 'dî nî 'bá kô rí, â'dô ìyî tî ãníkâ Ôvârí rí lûyîzó 'dî kô'á ángô tí yā? Gólîyî îcá kô úlî ãníkâ Ôvârí rí lûyî kâ 'dî ífí lâ ârílî.

17 Tí úlî ãníkâ râtáâ 'dî 'á 'dî â'dô 'bã'á tândí ró rí, gō'dá îcá kô òjílâ pâlê, tâlâ gólîyî ârí úlî rí 'dî ífí lâ kô.

18 Mâ rí gógó nyãányâ lâ, má 'ê âwô-ítí âmbá Ôvârí drí, tâlâ Líndrí Tândí gólâkâ fē mbârâkâ trá má drí, má ââtâ ró tî má drí nîlî kô rí 'bá yî

gãrã ãnî drîi sî.

19 Ítî rî, gō'dá òzō òjílã èè'bê rû trá vō ãlô 'á Ôvârí rî ìnjílí rî, rî'á tãndí ró gólîyî drí tã ãlô má drí âtalé gólîyî drí rî ífí lâ ârízó dódó, gólâ má drí tã âtázó dũu gólîyî drí ífí lâ ârízó kô rî drîi sî.

20 Ámâ ândré rî mvá yî, nî âyê tã ìsũ ãníkâ òzō 'dîyímvá kâtí kî'á nî rî, tî âtalé òjílã âzí drí nîlî kô 'dî òrî 'dîyî 'bãlé òjílã ãmbá ró 'dî. Gō'dá cé â'dô ãníkâ rî ãâ'dô íyíkâ òzō 'dîyímvá tã ònjí 'è 'bá dũu òjílã âzâ drí kô rî yî kâtí.

21 Gō'dá nî ìsũ drê úlî ìgílí búkũ Ôvârí kâ 'á kî nî rî,

“Má â'dô òjílã ãwã âjó'á òjílã ámakâ rî 'bá yî ngálá tã âtalé gólîyî drí tî gólîyî drí nîlî kô rî sî.

Gbō lé má ò'è ìtî rî, gólîyî â'dô volé gã'á zãâ dó úlî ámakâ ârílî.”

Ìsáyã 28.11-12

22 Ítî rî, gō'dá tã âtâ-âtâ tî nîlî kô rî sî rî rî'á drî-mbílí sôsô Ôvârí kâ ì'dí 'èzó lâṅô fêlé òjílã gólîyî tã gólâkâ lê 'bá kô rî yî drí, gō'dá ãadî ró ìyî drí tã ònjí 'ásî. Á'dó kô drî-mbílí sôsô 'ì òjílã tã Ôvârí kâ lê 'bá rî yî drí. Gō'dá mbârâkâ gólâ tã âtî-âtî Ôvârí kâ pē kâ òjílã drí 'dî rî, rî tã ìmbalé òjílã gólîyî tã lê 'bá trá Yésũ 'á rî yî drí, gólîyî ùnî ró tã gólâkâ bê dódó, â'dó kô gólîyî tã lê 'bá kô Yésũ 'á rî yî pâlê.

23 Ítî rî, gō'dá nî òtírî rû è'bé kpākã ãlô Ôvârí rî ìnjílí rî, òzō gō'dá òjílã ãzâ 'bá yî ìitô trá 'dó ìtú-pá rî 'dî 'á tî ngúngî drílîyî nîlî kô rî yî âtalé ì'dî rî, gō'dá ìtî rî, òzō òjílã gólîyî tã lê 'bá kô rî

yí ã'dô ÿyí bê nĩngá rí, gólĩyí ã'dô ðsũ'á lâ kĩ, ãnĩ rĩ 'bá tị nĩlĩ kô 'dĩ 'bá yí ãtálé 'dĩ òlĩfō ÿyí trá.

²⁴ Gõ'dá òzō nĩ òrĩ úlĩ Òvârí ngá lésĩ rĩ ã'dalé òjĩlã drí, tị gólĩyí òjĩlã drí nĩlĩ trá rĩ sĩ rĩ, 'dĩ òjĩlã gólĩyí tĩbê drē tâ lē 'bá Yésũ 'á kô rĩ yí òfĩ úlĩ rĩ 'dĩ ãrĩlĩ rĩ, gólĩyí ã'dô ífĩ lâ ãrĩ'á. Gõ'dá úlĩ 'dĩ ã'dô òjĩlã gólĩyí tâ lē 'bá kô 'dĩ 'bá yí 'bã'á tâ ònjĩ ÿyíkã nĩlĩ, gõ'dá ãã'dô tâ-vó gólĩyíkã kĩ'á.

²⁵ Gõ'dá gólĩyí òtírĩ ãnĩ ãrĩ tâ pē'á tâ ònjĩ ÿyíkã tĩbê rĩ'á 'èlã gõ'dá rĩ'á kpá lậpĩlã ÿyí pĩpĩsĩlĩ 'á rĩ yí tãsĩ rĩ, kôrô drĩlĩyí tâ ònjĩ ÿyíkã 'dĩ lófōzó gõ'dá ãyézó lâ 'dēzó vũdrĩ Òvârí rĩ ãrátãlé. Gõ'dá drĩlĩyí nĩzó lâ kĩ, Òvârí bê ãnĩ lãfálé nĩngá.

Tã tã Òvârí rĩ ðnjĩ-ðnjĩ kã lậtị mbị 'ásĩ rĩ tãsĩ

²⁶ Âmã ãndrê rĩ mvá yí, má ã'dã drē lậtị mbị gólã tĩbê rĩzó Òvârí rĩ ãrátãlé, òzō nĩ ãê'bê rũ trá vō ãlô 'á gólã rĩ ðnjĩlĩ rĩ ãnĩ drí. Nĩ ã'dô ngã'á ndrĩ ãlô-ãlô Òvârí rĩ ðnjĩlĩ mbãrãkã gólã drí fēlé trá ãnĩ drí rĩ vó ró. Òjĩlã ãlô ã'dô ÿyíkã lôngó ngõ'á. ãzã ã'dô ÿyíkã tâ ãmbã'á ã'dĩ. ãzã ã'dô ÿyíkã tâ gólã Òvârí drí ã'dalé trá gólã drí ã'dalé òjĩlã drí rĩ pē'á ã'dĩ. ãzã ã'dô ÿyíkã tâ ãtĩ-ãtĩ nō pē'á ã'dĩ tị gólã nĩlĩ kô rĩ sĩ. Gõ'dá ãzã ã'dô ÿyíkã úlĩ gólã ãtálé tị nĩlĩ kô rĩ sĩ 'dĩ ífĩ lâ lófō'á ã'dĩ. Ítĩ rĩ, tâ gólĩyí ndrĩ òjĩlã 'dĩ 'bá yí drí 'ézó ãnĩlĩ ã'dĩ bê lâ 'dĩ 'bá yí ãã'dô ndrĩ tâ gólĩyí 'ē 'bá krístō 'bã ãzĩ 'dĩ 'bã yí pãlé rĩ ã'dĩ.

²⁷ Òzō òjĩlã ãzã 'bã yí ã'dô ÿyí bê òlē ÿyí úlĩ ãtálé tị gólĩyí drí nĩlĩ kô rĩ sĩ rĩ, òjĩlã rĩ ngãtã nã ããtã úlĩ rĩ 'dĩ cé nĩ tị nĩlĩ kô 'dĩ sĩ krístō 'bã ãzĩ yí drí,

gõ'dá gólīyī ò'è ìyī trá úlī rī 'dī àtálé rī, gólīyī àâtâ àlô-àlô. Òjílâ àlô àâtâ íyíkâ trá ndĕlé rī, àzâ ògō ró íyíkâ àtálé, gõ'dá òjílâ àlô òlôgō ró tã ífí lâ.

28 Ítí rī, òzō òjílâ àzâ ã'dô yù'dawá 'è 'bá úlī 'è'á àtálâ tị nịlị kô rī sī 'dī ífí lâ lògôlé rī, òjílâ gólīyī 'è 'bá úlī rī 'dī 'bá yī àtálé tị nịlị kô rī sī 'dī òrī ìyī tị, àâtâ ìyī úlī rī 'dī kô. Gõ'dá gólīyī àâtâ úlī rī 'dī cé Ôvârí drí tị rī 'dī sī ìyī pịpịsịlị 'á tólâ títị ró.

29 Gõ'dá òjílâ rị ngátá nâ àã'dâ ìyī tã àtì-àtì Ôvârí ngá lésī à'dalé òjílâ àzị drí rī, gõ'dá àzâ 'bá yī òrī ìyíkâ rī'á úlī gólīyī drí rī'á à'dalâ 'dī 'bá yī ífí lâ ìsùlị ngátá tã gólīyī drí rī'á àtálâ 'dī tã mbị 'í yā rī.

30 Gõ'dá òzō òjílâ àzâ ã'dô trá rī'á tã àtì-àtì Ôvârí ngá lésī 'dī à'dá'á gõ'dá Ôvârí àã'dâ tã àtì-àtì ngī kپá trá 'wāá ró òjílâ àzâ drí à'dalé rī, òjílâ gólâ túbê rī 'bá tã à'dalé sịsị 'dī òndĕ úlī íyíkâ 'dī, òjílâ rī gógó Ôvârí drí tã àtì-àtì à'dázó drílâ 'wāá ró 'dī òngâ ró íyíkâ 'dī à'dalé.

31 Ítí rī, ànī gólīyī à'dó 'bá úlī bĕ 'è'á à'dalâ krístō 'bá yī drí rī 'bá yī, àâtâ ìyī àlô-àlô, tãlâ úlī ànī drí rī'á àtálâ 'dī òjílâ 'dī 'bá yī ìmbâ ró tã bĕ 'á lâ sī gõ'dá òsō ró mbârākâ kپá bĕ gólīyī 'á tã lĕzó bĕ Yĕsū 'á pịpịsịlị àlô sī.

32 Gõ'dá gólīyī Líndrī Tãndí Ôvârí kâ drí mbârākâ tã àtì-àtì à'dâ kâ fĕzó trá drīlīyī tã à'dázó òjílâ àzị drí Ôvârí rī tị sī rī yī, ã'dô ìyī ícá'á cú rīlị tị òzō drīlīyī lĕlé rī tị,

33 tãlâ Ôvârí rī tã íyíkâ rī 'bá yī 'ĕlé 'dó lạtị mbị rī 'ásī.

À'dô gō'dá bê trá ítí rî, nî òtírî rû ê'bé vō ãlô 'á Ôvârí rî ìnjílî rî,

³⁴ òkó òrî ìyíkâ títî. Má âtâ tâ rî 'dî ítí 'dî rî, tâlâ â'dó kô mbî gólîyî drí rîzó úlî âtálé kânisâ 'á. Gólîyî òrî drî-âcê ìyî ágó yí kâ zêlé, nyé òzô Músâ drí 'bâlé trá gólîyî drí 'èlé rî kâtî.

³⁵ Òzô gólîyî òlê tâ âzâ 'bá yî nîlî tâ Ôvârí kâ tâsî rî, gólîyî ìjî ìyî ágó yî. Má âtâ tâ 'dî ítí 'dî, tâlâ â'dó kô mbî òkó drí rîzó tâ âtálé kânisâ 'á.

³⁶ Ítî rî, ânî Kōrinītō lé 'bá yî, nî ìsû drê tâ nô â'dô trá cé ânî ì'dî tâ Ôvârí kâ nô nî 'bá lâ 'î yã? Nî nî trá kî, má ìmbâ tâ Ôvârí kâ nô nî ânî drí. 'Dôvó nî ârî úlî ámakâ.

³⁷ Òzô gō'dá òjílâ âzâ òkî, yí ââ'dô cú tâ âtî-âtî bê Ôvârí ngá lésî âtálé ngâtá òkî Líndrí Tândí Ôvârí kâ òfê mbârâkâ trá yí drí tâ âzâ 'bá yî 'ézó rî, òjílâ rî 'dî ùnî kî, tâ má drí ìgílî ânî drí 'dî 'bá yî rî'á tâ gólîyî Ôvârí drí 'bâlé ânî drí 'èlé rî yí ì'dî.

³⁸ Òzô gō'dá òjílâ rî 'dî ògâ volé trá dó úlî ámakâ 'dî 'bá yî ndrêlé tâ Ôvârí ngá lésî rî ró rî, gō'dá nî ndrê òjílâ rî 'dî kô lâjóbá Ôvârí kâ ró.

³⁹ Ámâ ândré rî mvá yî, tâ ãdükû ámakâ ânî drí tâ gólâ tâ âtî-âtî Ôvârí ngá lésî rî âtâ kâ gō'dá kpá úlî âtâ-âtâ tî gólâ nîlî kô rî sî 'dî tâsî rî ì'dî nô 'bá yî. Nî ndâ mbârâkâ gólâ tâ âtî-âtî Ôvârí rî tî sî âtázó rî ì'dî gâřă, gō'dá nî âtâ tâ kô òjílâ drí kî, ólêé kô gólîyî drí tâ âtálé tî nîlî kô rî sî.

⁴⁰ Ítî rî, nî lê tâ rî 'dî 'bá yî 'èlé ndrî lâtî mbî 'ásî tâ ã'dî sî, gō'dá cú ítí tâ 'è'è bārábányá rî âkó.

15

Tā âfō-âfō Yésū kâ ôdrã 'ásī rî tāsī

¹ Ámâ ândré rî mvá yî, nî îsū drē tā gólâ má drí pèlé ânî drí Yésū Krístō rî tāsī rî, ânî drí tā lēzó trá 'á lâ p̄p̄s̄il̄î ālō s̄î 'dî, gō'dá tā lēlē âníkâ âdrézó trá 'á lâ gágá rákâ fê kâtí 'dî.

² Gō'dá nî njū bē trá gágá tā âtî-âtî tândí Yésū rî tāsī 'dî rú rî, Ôvârí â'dô ânî pã'á tā ònjí âníkâ 'ásī. Tí òró 'bãâ ìtí kô rî, tā lēlē âníkâ Yésū Krístō 'á 'dî trá vō tãkó 'á.

³ Tā gólâ má drí ìmbálé ânî drí rî rî'á tā lậvũ 'bá gãrã rî ì'dî, gō'dá kpá tā ālô-ālô gólâ Yésū Krístō drí átálé má drí kī'á nî rî, yí ôdrã nô âmâ pālé tā ònjí âmákâ 'ásī rî ì'dî, òzō Ôvârí drí 'bãlé trá búkũ íyíkâ 'á rî kâtí.

⁴ Gō'dá Yésū rî āvō 'bãzó 'bú 'á. 'Dĩ vósí rî, gólâ drí âfōzó āvō 'ásī kâyî nâ lâ 'á, òzō Ôvârí drí 'bãlé trá búkũ íyíkâ 'á rî kâtí.

⁵ Nĩngá s̄î rî, Yésū Krístō drí íyî â'dázó lédrē-lédrē ró Pétērō drí, gō'dá 'dĩ vósí rî, lājó'bá íyíkâ mûdrí-drí-lâ-ngâ-rî 'dî 'bá yî drí.

⁶ 'Dĩ vósí rî, gólâ drí kpá íyî nyãányã â'dázó gólíyî 'dē 'bá trá gólâ vó dũũ kámá-njî rû ê'bé 'bá ndrĩ vō ālô 'á rî 'bá yî drí. Āndrō nô rî, òjílã rî 'dĩ 'bá yî āmbá vō lâ yî drē zãâ bē lédrē-lédrē ró, ũrúkâ 'bá yî trá ì'dî gō'dá ã'dí 'î.

⁷ 'Dĩ 'bá yî vósí rî, gólâ drí kpá íyî â'dázó íyî âdrúp̄î Yākóbã drí, gō'dá kpá lājó'bá íyíkâ drí ndrĩ kpá ó'dí.

⁸ Gō'dá ãdũkũ lâ ró gólâ drí gōzó íyî â'dalé nyĩ ró má drí òzō mvá ãdũkũ t̄l̄î rî kâtí.

9 Mâ ámakâ mvá ãdú 'î, gō'dá ãmbã ázi-ázi yí kâ rí lãvũ gãrã ámakâ rí drĩ sĩ. Gō'dá má ícá kpá kô ndrélé lãjó'bá Yésũ kâ ró, tãlã má rí trá sísí rĩ'á lãñõ félé òjílã gólĩyí tã lã 'bá Yésũ 'á rí yí drí rõõ.

10 Gbõ lé má 'ê tã ònjí ìtí bẽ rí, Ôvârí â'dâ 'â ã'dí íyíkâ trá má drí. Tã 'dí tãsí rí, gólã drí ámã jãzó â'dólé òjílã íyíkâ ró òzõ ãndrõ nõ kâtí nõ. Tã tãndí gólã drí 'êlé má drí 'dĩ â'dó kô tãkó ìtí, tãlã má 'ê lôsí gãrã lãjó'bá ázi drĩ sĩ, gbõ lé má rí bẽ lôsí rí 'dĩ 'êlé mbârãkã ámakâ sĩ kô rí. Mbârãkã Ôvârí kâ rí nĩ lôsí 'dĩ 'êlé má 'á 'dĩ.

11 Nĩ nĩ tãndí ró kĩ, tã âtĩ-âtĩ Ôvârí ngá lésĩ nõ rĩ'á tã pãtĩ 'î. Gbõ lé má òpẽ má ngãtã òjílã ãzã òpẽ nĩ yã rí, nĩ lã tã 'á lã tã pãtĩ-pãtĩ ró.

Tã âfõ-âfõ krístõ 'bá yí kâ òdrã 'ásĩ rí tãsí

12 Gō'dá òzõ tã âtĩ-âtĩ pãtĩ ró ãmã drí rĩ'á pëlã rí â'dô ì'dĩ kĩ, Yésũ Krístõ ãâfõ trá lédrẽ-lédrẽ ró òdrã 'ásĩ rí, gō'dá òjílã ãzã 'bá yí ãnĩ lãfálé 'ásĩ rí â'dô kĩ'á nĩ rí, òjílã ãâfõ kô òdrã 'ásĩ 'dĩ ángó tí yã?

13 Òzõ tí gō'dá òjílã ìncã âfõlé òdrã 'ásĩ kô rí, tí Yésũ Krístõ ícá kpá kô âfõlé òdrã 'ásĩ.

14 Gō'dá tí Yésũ Krístõ pãtĩ òró âfõ òdrã 'ásĩ kô rí, tã âtĩ-âtĩ má drí pëlé rí â'dô 'bã'á tã tãkó 'î, gō'dá nĩ â'dô 'bã'á kpá tã tãndí ãkó tã lãzó 'á lã.

15-16 'Dĩ â'dô â'dálã kĩ, mã rí 'dĩ ònjõ âtã'á ì'dĩ Ôvârí rí tãsí, tãlã mã pẽ tã trá kĩ, pãtĩ Ôvârí ìngã Yésũ Krístõ trá òdrã 'ásĩ lédrẽ-lédrẽ ró. Nĩ ndrẽ drẽ, tí òzõ òjílã ìncã kô âfõlé òdrã 'ásĩ rí, tí Ôvârí ícá Yésũ rí ìngálé òdrã 'ásĩ kô.

17 Tí ōró 'bāā nō ítí rí, Yésū Krístō â'dô 'bā'á nō drē zāā āvō ró, gō'dá tā lēlē āníkâ â'dô 'bā'á nō tí vō tākó 'á. Gō'dá tí ōdrā Yésū Krístō kâ rí â'dô 'bā'á mbârâkâ ākó ānī pālē tā ōnjī āníkâ 'ásī. Tí nī âvī nō trá zāā látī Ôvârí kâ 'ásī, gō'dá nī â'dô 'bā'á nō drē zāā lậjị-lậjị lậjị tā ōnjī āníkâ kâ njị'á.

18 Tí ōró 'bāā nō pậtị kị, Yésū āâ'dô nō drē zāā āvō ró rí, gō'dá tā lē 'bá gólīyī drā 'bá Yésū 'á rí ícá iyī lédrē-lédrē ậđūkū ākó rí úsúlí kô. Gō'dá lậjị Ôvârí kâ â'dô 'bā'á nō, rí'á gólīyī 'ế'á āndrō nō rồ.

19 Tí ốzồ mả ốró lịjị 'bāā nō cé tā tẩndị gólīyī Yésū drí 'ếlé āmả drí ẩngó nồ 'á rí đrị ỉ'dị rí, gō'dá tí mả â'dô 'bā'á ngá ẩjị 'bázó đrị lá ẩzậtồ ẩlồwálat. 'Đẩ ẩzẩ kồkồ 'ỉ.

20 Ítí rí, gō'dá tā pậtị rí ỉ'dị nồ, Yésū Krístồ ngá trá ốdrả 'ásỉ. Gólả ỉ'dị ốjỉlả ngả 'bá sỉsỉ ốdrả 'ásỉ â'dálatẩ āmả đrỉ kị, ốjỉlả gólảkả đrả 'bá trá ngá ẩlồ rô gólả bê rí, â'dô iyī kpá ngả'á ốdrả 'ásỉ gólả kậtỉ.

21 Nỉ ndrê drê, ốzồ ốjỉlả ẩlồ đrỉ ốdrả pá ẩsếrế nỉ ốjỉlả ndrỉ đrị rí tí rí, gō'dá ngầngầ ốdrả 'ásỉ rí ẩcả kpá trá ốjỉlả ẩlồ sỉ.

22 Nỉ ndrê drê, tá rí gógó 'đỉ â'dô trá nồtỉ. Áđầmả gả bê dó tá Ôvârí đrỉ 'bảlé đrỉlả rí 'ếlé rí, tá ẩrỉ ẩkồ gólảkả 'đỉ ẩsế ốdrả pá trá gólả rí ózồwá yỉ đrị ndrỉ. Kpá ítỉ, Yésū Krístồ đrả bê gō'dá ngầzó kpá lédrế-lédrế ró ốdrả 'ásỉ rí, gólả njị látị kpá trá ốjỉlả gólīyī tá lế 'bá trá gólả 'á rí yỉ đrỉ ngầzó ốdrả 'ásỉ lédrế-lédrế ró.

23 Ítí rí, gō'dá ốjỉlả â'dô ngả'á ốdrả 'ásỉ kậyị

gólâ Ôvârí drí 'bâlé rî 'á. Sísí rî, Ôvârí 'bã trá Yésū ĩ'dí âfōlé ôdrã 'ásĩ. Ītí rî, gō'dá Yésū Krístō òtírí âgōô ângó nō 'á rî, krístō 'bá yî ndrĩ ôdrã 'bá rî yî â'dô lîdrí'á ôdrã 'ásĩ.

24 Gō'dá Yésū Krístō drí ôjílã ndrĩ ângó nō drĩ gólíyî rû já 'bá trá Ôvârí rú rî 'bá yî gō'dá kpá lîndrí ônjí ndrĩ gólíyî ângó nō drĩlî rî yî pězó ndrĩ. Gō'dá gólâ drí ângó nō fězó kúmũ íyíkâ bê ndrĩ íyî átá Ôvârí drígá. Ītí rî, ângó nō drí rû ndězó.

25 Nĩ ndrê drê, Yésū Krístō â'dô rĩ'á ângó nō drĩ kúmú ró, bũũ gólâ drí íyî ãjú-'bá-ãzí yî pězó ndrĩ 'bâlé íyî pá zêlé 'á.

26 Ītí rî, ãjú-'bá-ãzí ãdũkũ gólâ drí 'ě'á ízâlâ vólé rî ôdrã ĩ'dí, tâlá krístō 'bá yî ôzó gō drãã kô kâyî rî nã 'bá yî 'á.

27 Mã nĩ tâ rî 'dĩ 'bá yî â'dólé tâ pãtĩ ró, tâlá tâ Ôvârí kâ búkũ 'á tâ âtá 'bá kí'á nĩ rî, “Ôvârí 'bã Yésū trá â'dólé ngá ndrĩ drĩlî”, rĩ'á cé Ôvârí rî ífífí ĩ'dí Yésū drí â'dózó kúmú ró drĩlî lâ 'á kô rî.

28 Gō'dá ôzō Ôvârí ô'bã ngá trá ndrĩ Krístō zêlé gólâ drí â'dózó kúmú ró gólíyî drĩlî rî, gō'dá Krístō rî gógó drí gōzó íyî nyãányã 'bâlé Ôvârí zêlé, Ôvârí ôgō ró ngá ndrĩ rûlî 'bũ.

29 Tí ôzō gō'dá ôjílã ããfō ôdrã 'ásĩ kô rî, ãní ũrúkâ 'bá yî gō'dá rĩ'á bãbãtízĩ 'élé ãní nyãányã drí ãní áró ôdrã 'bá rî yî vō lâ 'á ã'dô drí yã? Gō'dá bãbãtízĩ rî gógó 'dĩ â'dô 'ě'á ôjílã ãníkâ ôdrã 'bá trá 'ě 'bá âfōlé kô 'dĩ pã'á ângó tí yã?

30 ã'dô ĩtí rî, gō'dá ãmã rû ì'bũ 'bá Yésū kâ ró

nō, mā â'dô gō'dá kó rĩ'á âmâ 'bālê rĩ'á tã âtî-âtî 'dĩ pėlê Yésũ rĩ tāsĩ kâyî vósĩ cé, gō'dá ôjĩlã 'bālê 'ê'á âmâ úfúlĩ 'dĩ íyíkã kó ã'dô tāsĩ yã? Tí òzō mā òró ìsũlã kĩ, âmâ rú'bạ ãâfōó òdrã 'ásĩ kô rĩ, tí mã ícã kô tã 'dĩ 'êlê ìtí.

³¹ Âmâ ândrê rĩ mvá yî, má âtâ ânî drĩ, lâṅṅ gólã âmâ 'ê 'bá má drĩ 'êzô drālê kâyî vósĩ cé nō, má âtâ nō tã mbị 'î, mã rĩ'á njãã drālê tã tãndĩ gólã Kúmú Yésũ Krístô drĩ 'êlê ânî drĩ rĩ tāsĩ.

³² Òzō gō'dá ôjĩlã ãâfō kô òdrã 'ásĩ rĩ, gō'dá kó tãlã íyíkã ã'dô 'î má drĩ lâṅṅ úsúzó Êfêsô 'álã âmâ âjú-'bá-âzĩ yî drĩgã sĩ, nyé òzō lâṅṅ gólã ôjĩlã gólã kãmị drĩ 'dêlê drĩ lâ rĩ drĩ úsúlĩ rĩ kâtĩ yã? Tã ìsũ ôjĩlã kã 'á rĩ, tã tãndĩ má drĩ 'ê'á úsũlã ângó nō 'á tã ạngĩ má drĩ 'êlê 'dĩ 'á rĩ íyíkã kó ã'dô 'î yã? ã'dô ìtĩ rĩ, rĩ'á tãndĩ ró má drĩ cé tã gólĩyĩ 'ê 'bá âmâ 'bālê âyĩkô ró rĩ 'êlê ì'dĩ, òzô âtalê trá búkũ Ôvãrĩ kã 'á rĩ kâtĩ kĩ,
 “Mã òrĩ cé rĩ'á ngá nyãlê gō'dá kpá ngá mvũlĩ ì'dĩ, ã'dô ró bê âmâ 'bālê âyĩkô ró,
 tãlã ìdrú rĩ âmâ trá 'ê'á drālê, òdrã rĩ'á njãã âmâ tẽ'á.”

Ìsáyã 22.13

³³ Nĩ âyê ôjĩlã âzã 'bá yî kô ânî ádólê tã ányã 'dĩ sĩ, tã pãtĩ rĩ 'bá yî ì'dĩ rĩ'á nō 'bá yî, “Ânĩ âzĩ-âzĩ yî rĩ 'bá íyĩ tã ònjĩ 'êlê 'dĩ 'bá yî, ã'dô ìyĩ ânî ìzã'á tã tãndĩ âníkã rĩ'á 'êlê 'dĩ 'ásĩ gō'dá rú jãlê tã ònjĩ ìyíkã rĩ'á 'êlã rĩ 'bá yî 'êlê ì'dĩ.”

³⁴ Ìtĩ rĩ, ânî ìfĩfĩ òmbã ânî drĩ, nĩ jã tã ìsũ-ìsũ âníkã. Gō'dá nĩ âyê tã ònjĩ âníkã. Má sô drĩ-mbílĩ ânĩ ìfĩfĩ. Má kĩ, ânĩ ùrũkã 'bá yî nĩ Ôvãrĩ kô ãlólã.

Tā rú'bạ lâràkô 'ê 'bá âfôlé ôdră 'ásĩ rĩ tāsĩ

³⁵ Gõ'dá gbõ lé má pẽ bê tâ lĩdrĩ-lĩdrĩ kâ ôdră 'ásĩ rĩ ânĩ drĩ rĩ, ôjĩlă ũrũkâ 'bá yĩ ânĩ lâfálé sĩ ãyĩkâ kpá zăâ tâ ãjĩ'á kĩ, ôjĩlă â'dô ãyĩkâ lĩdrĩ'á ôdră 'ásĩ 'dĩ kó ángô tí ró yă? Ôzô ôjĩlă ô'ê lĩdrĩlĩ ôdră 'ásĩ rĩ, rú'bạ lâràkô gólĩyĩ drĩ 'êzô lĩdrĩlĩ ã'dĩ bê lâ 'dĩ â'dô 'bă'á ãyĩkâ kó ángô tí yă?

³⁶ Tă nĩ âkô ânĩkâ ãtĩ 'dĩ â'dô kâ 'ĩ yă? Nĩ ãsũ drẽ tâ ngá ífĩ kâ. Ôzô nĩ ãdĩ ngá ífĩ trá 'bũ 'á rĩ, â'dô dră'á zălô drĩlă gôzô âfôlé mbălé bĩ bê ãrũ ró kă'dạ-kă'dạ. Âmă rú'bạ â'dô dră'á kpá ãtĩ, gõ'dá Ôvărĩ ôtĩrĩ âmă 'băâ lĩdrĩlĩ ó'dĩ ôdră 'ásĩ rĩ, gólă drĩ rú'bạ ó'dĩ âfêzô âmă drĩ.

³⁷ Ngá gólă ânĩ drĩ ãdĩlĩ 'dĩ rĩ'á cé ngá ífĩ 'ĩ ôzô mbámũ kătĩ, cé fĩnyáwá gõ'dá ngá gólă âfô 'bá mbălé ũrũ rĩ, lâràkô lâ rĩ'á ngĩ ngá ífĩ rũ sĩ.

³⁸ Gõ'dá Ôvărĩ fê lâràkô trá ngá ífĩ 'dĩ 'bá yĩ drĩ ngĩngĩ nyé ôzô gólă drĩ lėlé rĩ kătĩ âkũ ró.

³⁹ Gõ'dá kpá ãtĩ, ngá gólĩyĩ lédřé-lédřé ró Ôvărĩ drĩ 'bălé rĩ, kpá trá ãyĩ rú'bạ lâràkô ngĩngĩ bê. Ôjĩlă mvá trá rú'bạ lâràkô bê ngĩ. Kōrōnyă kpá trá rú'bạ lâràkô bê ngĩ ôjĩlă mvá rũ sĩ. Ārĩwá kpá trá rú'bạ lâràkô bê ngĩ, gõ'dá ãbĩ kpá trá rú'bạ lâràkô ãyĩkâ bê ngĩ kōrōnyă äză 'bá yĩ drĩ sĩ.

⁴⁰ Gõ'dá kpá ãtĩ, ngá gólĩyĩ ũrũ 'álă rĩ 'bá yĩ lâràkô lâ kpá ngĩ ngá gólĩyĩ ängó nõ 'á nõ 'bá yĩ rũ sĩ. Ngá gólĩyĩ ũrũ 'álă rĩ 'bá yĩ sũsũ lâ kpá ngĩ ngá gólĩyĩ ängó nõ kâ rĩ 'bá yĩ rũ sĩ.

⁴¹ Gõ'dá mvẽmvẽ ãtũ kâ rĩ ngĩ mvẽmvẽ párá kâ rĩ rũ sĩ, gõ'dá kpá ngĩ lậgũ-lậgũ ãbĩ'ậwá kâ

rî rú sī. Ítí rî, gólĩyî rî lâgúlí 'dó ngĩngî. Lé ítí rî, lâgû-lâgû ì'bì'bìwá ká ìyî vò 'ásí rî kpá rî'á ngĩngî, àlô rî lâgû ìyíká kpá gãrã ìyî àzì-àzì drĩ sī.

⁴² Gõ'dá â'dô 'bã'á kpá ítí, Ôvârí â'dô 'è'á òjílã gólâ drí 'è'á ìngálâ òdrã 'ásí rî ìyî rú'bạ lâ yí òjálé ngĩ. Rú'bạ gólâ 'bãlé 'bú 'á 'dĩ rĩ'á ngá gólâ drã 'bá trá gõ'dá 'è 'bá ñalé rî ì'dí. Gõ'dá rú'bạ gólâ Ôvârí drí 'è'á lĩdrílâ òdrã 'ásí rî, ñá kô. Â'dô 'è'á â'dólé rú'bạ gólâ tĩbê 'è 'bá drãlé kô gõ'dá 'è 'bá ñalé kpá kô rî ì'dí.

⁴³ Ítí rî, rú'bạ gólâ tĩbê ãngó nò ká 'bãlé 'bú 'á 'dĩ rî fãfã ãkó, rĩ'á rú'bạ lâñô ká 'ì, gõ'dá Ôvârí òtĩrĩ lĩdrílâ òdrã 'ásí rî, â'dô 'è'á 'bãlé lâñô ãkó. Kậyì 'bãzó lâ 'bú 'á rî, mbâràkã lâ yû, gõ'dá Ôvârí òtĩrĩ lĩdrílâ rî, â'dô 'bã'á cú mbâràkã bê gãrã.

⁴⁴ Kậyì 'bãzó lâ 'bú 'á rî, rĩ'á ngá ãngó nò ká 'ì. Gõ'dá Ôvârí òtĩrĩ lĩdrílâ rî, â'dô 'bã'á gõ'dá ngá 'bũu ká 'ì. Gõ'dá â'dô bê trá kí'á nĩ rî, rú'bạ ãmákã nò ãâ'dô ngá ãngó nò ká 'ì rî, gõ'dá rĩ'á tã pậtĩ 'ì ãmâ rú'bạ ó'dí rî â'dô 'è'á 'bãlé rú'bạ vò ùrú 'álâ rî ká ì'dí.

⁴⁵ Ádãmã bê rĩ'á rĩ. Úlĩ Ôvârí ká âtâ tã trá ãmâ drí Ádãmã sịsị rî tāsĩ kĩ,
“Ôvârí 'bã Ádãmã sịsị rî trá â'dólé òjílã mvá ró.”

Tã Ómvó Ngá 2.7

Gõ'dá Ôvârí 'bã Ádãmã rĩ lâ ró rî, Yésũ Krístô ì'dí tĩbê 'è 'bá òjílã 'bãlé lédrê-lédrê ró rú'bạ lâràkô ó'dí bê rî.

⁴⁶ Ítí rî, rú'bạ lâràkô sịsị Ôvârí drí 'bãlé ãmâ drí nò rĩ'á rú'bạ ãngó nò ká 'ì, rú'bạ nò vósĩ rî, gólâ

â'dô rú'bə vō úrú 'álâ rî kâ fê'á ãmâ drí.

47 Ôvârí 'bã Ádãmã síjí rî trá ñnyákú 'ásĩ. Ádãmã rî 'dĩ rĩ'á òjílã àngó nō kâ 'ì. Gõ'dá Yésũ Kristõ â'dó 'bá Ádãmã rĩ lâ ró rî, íyíkâ úrú lésĩ. Kâyî Ôvârí drí gólâ rî ñngázó òdrã 'ásĩ rî, Ôvârí fê rú'bə lâràkô ó'dí rĩ kâ úrú 'álâ rî trá gólâ drí.

48 Ítí rî, ãmâ ndrĩ òjílã gólíyî àngó nō 'á nō rĩ'á ñyî rú'bə ñnyákú bê, òzõ Ádãmã gólâ 'bãlê ñnyákú 'ásĩ rî kâtí. Gõ'dá rú'bə 'ẽ'á fêlã ãmâ drí ícázó rílí úrú 'álâ rî, lâràkô lâ â'dô 'ẽ'á 'bãlé òzõ Yésũ Kristõ kâ rî tí.

49 Ítí rî, ngbãangbânõ rî, ãmâ cú rú'bə bê òzõ Ádãmã kâtí tìbê 'bãlé ñnyákú 'ásĩ rî, gõ'dá â'dô 'ẽ'á drãlê drã. Ítí rî, gõ'dá mã â'dô bê trá ngá ãlõ 'ì Yésũ Kristõ bê rî, gõ'dá mã â'dô lídrí'á òdrã 'ásĩ rú'bə ó'dí bê òzõ Yésũ Kristõ kâtí, tãlã ãmâ drí rĩzó bê úrú 'álâ gólâ bê.

50 Ámâ àndré rî mvá yî, má âtã ãní drí, rú'bə ãmákã ãmâ drí â'dózó ì'dí bê lâ àngó nō 'á nō, ícã kô filí rílí úrú 'álâ vō gólâ Ôvârí drí 'bãzó ì'dí kúmú ró ngã ndrĩ drĩlĩ rî 'á, tãlã rú'bə rî 'dĩ rĩ'á cé ã'wã 'ì ãrí bê. Ámâ rú'bə tìbê 'ẽ 'bã drãlê gõ'dá ñlê nō, ícã kô rílí zãã. Ítí rî, mã lê rú'bə ó'dí ì'dí rĩzó úrú 'álâ.

51-52 Nĩ ãrí drê, má âtã drê tã lâràkô nō ãní drí. Yésũ Kristõ â'dô àgõ'á ãmã àzã 'bã yî úsúlí drê zãã lédrê-lédrê ró. Ítí rî, gõ'dá mãlãyíkã Ôvârí kâ òtírĩ gũnyá vōõ rî, Ôvârí drí ãmã rú'bə òjázó ndrĩ â'dólê rú'bə ó'dí ró. Tã rî 'dĩ â'dô 'ẽ'á rú 'êlé 'wãã ró, nyé òzõ lífí àcãrê kâtí. Gõ'dá òtírĩ gũnyá rî 'dĩ vōõ rî, òjílã gólíyî ãmã lâfálê sí òdrã

'bá trá rî yî drí lîdrízó òdrā 'ásî lédrê-lédrê ró kpá ó'dí. Gõ'dá â'dólé cú rú'bá ó'dí tîbê 'ê 'bá drâlé kpá ó'dí kô rî bê. Gõ'dá âmâ âmúbúkū gólîyî lédrê-lédrê ró òdrā 'bá drê kô'dáwá 'dî 'bá yî, Ôvârí â'dô kpá âmâ ôjá'á rú'bá ó'dí âfêzó âmâ drí.

⁵³ Tā lâ rî'á îcâ-îcâ ró, Ôvârí drí âmâ rú'bá gólîyî rî 'bá òdrâlé òdrā gõ'dá ñâlé kpá ñâ nô 'bá yî ôjálé rú'bá ó'dí gólîyî tîbê 'ê 'bá òdrâlé kô rî 'bá yî 'á.

⁵⁴ Gõ'dá tā rî 'dî òtîrî rû 'êê rî, gõ'dá úlî gólâ búkū Ôvârí kâ drí âtalé rî drí âcázó tā pătîî ró kî 'bá nî rî,

“Ôvârí îzâ âjú-'bá-âzí íyîkâ, Ôdrâ-trá.

Gólâ 'bâ tā trá, ôjîlâ ôzó òdrââ kô.

Gólâ ndê òdrâ rî mbârâkâ trá ndrî.”

Īsáyâ 25.8

⁵⁵ Ītî rî, gõ'dá Ôvârí âtâ tā kpá trá búkū íyîkâ 'á kî,

“Ôdrâ, mbârâkâ áníkâ rîzó âmâ úfúlî rî gõ'dá â'dô 'á yâ?

Mbârâkâ áníkâ âmâ drîlî rî ndê trá.

Ní îcá gõ'dá âmâ úfúlî kô.”

Ôséyâ 13.14

⁵⁶ Tā ònjî âmákâ rî'á 'êlâ rî, rî nî rî'á mbârâkâ fêlé òdrâ drí rîzó âmâ úfúlî nô. Gõ'dá tā gólîyî Ôvârí drí 'bâlé trá âmâ drí 'êlé rî, rî nî tā â'dalé âmâ drí kî, òdrâ cú mbârâkâ bê âmâ pèzó, ĩ'dî âmâ drí rîzó drâlé nô, tâlâ tā 'bâ'bâ rî 'dî rî tā â'dalé kî, Ôvârí ââ'dô lâṅō fê'á âmâ drí tā ònjî âmákâ rî'á 'êlâ 'dî 'bá yî tāsî.

57 Ítí rî, nî 'dê, mã ngâ ndrî 'dó Ôvârí rî lûyílí, tâlá gólâ 'bã ãmâ nî ôdrã rî pêlé tâ ònjí bê, tâlá tâ gólâ Yésũ Krístõ drí âfõzó ôdrã 'ásí nô tãsí.

58 Âmâ ândré rî mvá yî, ã'dô gõ'dá trá ítí rî, 'dõvó nî 'dê, mã njû tâ lèlè ãmákâ rú gágá, gõ'dá mã âdrê ró õzõ rákã fê kâtí. Nî rî gõ'dá zãã lôsî Yésũ Krístõ kã rî 'èlé ì'dî dódó. Nî nî tãndí ró kî, lôsî 'è'è Yésũ Krístõ drí rî â'dó kô tâ tãkó 'í.

16

Tã lãfã ê'bê kã jölé krístõ 'bá Yērõsãlémã 'álâ rî 'bá yî drí rî

1 Tã lãfã ê'bê kã jölé krístõ 'bá gólíyî Yērõsãlémã 'álâ rî 'bá yî pãzó rî tãsí rî, nî 'è kpá nyé õzõ má drí âtálé õjílã gólíyî Gãlãtíyã 'álâ rî 'bá yî drí 'èlé rî kâtí.

2 Kãyî rãtãã kã vósí cé rî, õjílã ãlô òcã lãfã íyíkã lãfálã lãfã ndrî gólâ drí úsúlí rî 'bá yî 'ásí trölé fèlé drî-'bã ãníkã drígá, gólíyî õndrê ró vó lá búúú kãyî má drí 'èzó cãlé ãní ngáá tólã rî 'á. Nî 'è tã rî 'dî ítí, tâlá mã õtírí cãã tólã rî, mã õzó kô kpá rî lãfã zílí ãní tî sî.

3 Gõ'dá õzõ mã òcã trá tólã rî, má gõ ró cé wãrãgã ígílí ì'dî fèlé õjílã gólíyî ãní drí njílí trá lãfã 'dî ãjílí rî Yērõsãlémã 'álâ rî 'bá yî drígá, ã'dô ró bê gólíyî â'dalé kî, gólíyî lãjõ'bã ãníkã ãní drí jölé rî yî ì'dî.

4 Õzõ ñcã trá má drí kpá nîzó õjílã rî 'dî 'bá yî bê kãyî rî 'dî 'á rî, gõ'dá má drí nîzó.

Tã Póólõ drí 'è'á 'èlã rî

5 Má lè nílí Mèkèdóníyã 'álâ, nî'á õjílã Ôvârí kã tólã nã 'bá yî ndrèlé. Õzõ má õtírí nî

Mēkēdónīyā 'alā rī, gō'dá 'dīi vósī rī, má â'dô 'ē'á cālē būúũ ānī ngáá tólâ.

⁶ Ōzō má ōcâ trá ānī ngálâ tólâ rī, má lē rīlī ānī bê kâÿî āmbá sī, â'dô 'bā'á būúũ cālē mīlī ãdūkū 'á. Gō'dá 'dīi â'dô ānī 'bā'á cú lãfâ úsúlī āmâ pãzó âçí amákâ má drí 'ē'á tólâ nīzó sīsī 'alā nã 'á.

⁷ Ngbāangbânō rī, mā nīi drē tólâ kô, tãlâ má lēē kô rīlī ānī bê cé kâÿî dã sī ōzō má ōcâ trá ānī ngáá tólâ rī. Ōzō Ôvârí òlôpê mâ trá cālē tólâ rī, má lē 'elâ ānī bê kâÿî dūũ.

⁸ Má â'dô 'ē'á rīlī Ēfēsō 'á nōngá cālē būúũ kâÿî kārāmā Pēnītākósītī kâ 'á,*

⁹ tãlâ mâ drē cú ândrâ-tândī bê lôsī Ôvârí kâ 'ēzó nōngá. Gō'dá òjílã dūũ rī'á tã lē'á tã Ôvârí kâ 'á. Gbō lé amâ âjúj-'bá-âzí yī â'dô bê rī'á lãtī lōndã'á 'ēzó lôsī má drí rī'á 'elâ 'dī îzãzó rī.

¹⁰⁻¹¹ Ītī rī, Tīmátīyã òtírī cãâ ānī ngáá tólâ rī, nī lãgú gólâ kpá, nyé ōzō ānī drí 'ērē amâ lãgúlī rī kâtī, gólâ rī kpá lôsī Kúmú amákâ Yésū Kristō kâ ãlô-ãlô má drí rī'á 'elâ nō 'elē ĩ'dī. Nī ndrē gólâ òjílã tãkó ró kô. Nī pâ gólâ lãfâ sī, â'dô ró bê gólâ drí âçí iyíkâ 'ē'á tólâ 'dī tōzó p̄p̄s̄l̄l̄ tãndī sī tã ìsū ãkó, tãlâ gólâ ããgō ró bê 'wãã má ngáá nólé âdrúp̄i ázi ázã 'bá yí bê.

¹² Gō'dá amâ âdrúp̄i Āpólō rī tãsī rī, má âtã tã trá kp̄l̄i gólâ drí nīzó amâ âdrúp̄i gólīyī nī 'bá 'dī 'bá yí bê ānī ngálâ, gólâ lēē nīlī ānī ndrēlé

* **16:8** 16.8 Pēnītākósītī 'Dīi rī'á kārāmā Yúdã yí kâ ĩ'dī, gō'dá kristō 'bá yí ìsū iyíkâ kâÿî Líndrī Tãndī drí ânizó gólīyī dr̄l̄l̄ sī rī tã lã ĩ'dī.

ngbãângbânõ kô. Gõ'dá gólâ â'dô nĩ'á trá, õzõ Ôvârí õlẽ trá gólâ drí rí.

Úlĩ ãdũkũ Póõlõ kâ

¹³ ãnĩ lĩfĩ õmbâ ãnĩ rú, nĩ âdrê gágá õzõ rákã fê kátí tã lèlé pĩpĩsílí ãlô sĩ Yésũ Krístõ 'á, nĩ âtũ fĩĩ lâņõ 'ásĩ ndrĩ mbârâkã Ôvârí kâ sĩ.

¹⁴ Nĩ rí tã 'èlé ãnĩ âzĩ-âzĩ yĩ drí ndrĩ 'dó lôvó sĩ.

¹⁵ Ámâ ândré rí mvá yĩ, nĩ nĩ tã Sītĩfãnasĩ yĩ kâ trá tãndí ró. Gólĩyĩ õjílã drĩ-káká tã lẽ 'bá Yésũ Krístõ 'á Gĩrĩkĩ 'álâ rí ĩ'dĩ, õjílã 'dĩ 'bá yĩ 'bã ĩyĩ trá lôsĩ 'èlé õjílã Ôvârí kâ drí pĩpĩsílí ãlô sĩ.

¹⁶ Má lô'bã rú'bá ãnĩ drí, nĩ rí ró bê drĩ-'bá tãndí ãníkã õzõ Sītĩfãnasĩ yĩ kátí rí 'bá yĩ zèlé õjílã gólĩyĩ rĩ 'bá lôsĩ 'èlé gólâ bê Ôvârí drí rí 'bá yĩ bê.

¹⁷ Mã rĩ'á äyĩkõ ró, tãlã Sītĩfãnasĩ, Fõrõtõnátõ gõ'dá Äkãyíkã yĩ ácã ĩyĩ trá âmã ngálã âmã pãlé, õzõ má õtĩrĩ rĩĩ ãnĩ tã ĩsũlĩ ãnĩ ndrẽ äkõ drí rí.

¹⁸ Gólĩyĩ rí trá mbârâkã sölẽ má 'á, õzõ drĩlĩyĩ rĩrĩ 'èlã ãnĩ drí tólã nã kátí. Ītĩ rí, nĩ ĩnĩjĩ gólĩyĩ tãndí ró.

Nĩ-bê-yã ãdũkũ Póõlõ kâ

¹⁹ Krístõ 'bá gólĩyĩ Ásĩyã 'álâ rí 'bá yĩ 'è ĩyĩ nĩ-bê-yã ãnĩ drí rõõ. Äkõwílã yĩ Pĩrĩsílã bê krístõ 'bá gólĩyĩ rú è'bé 'bá Ôvârí rí ĩrátãlé gólĩyĩ drí 'bã 'álâ rí 'bá yĩ bê 'è ĩyĩ nĩ-bê-yã ãnĩ drí, Kúmú âmákã Yésũ Krístõ rí rú sĩ.

²⁰ Gõ'dá kpá ãnĩ âzĩ-âzĩ yĩ ndrĩ tĩbê tã lẽ 'bá trá Yésũ Krístõ 'á rí yĩ 'è ĩyĩ nĩ-bê-yã kpá ãnĩ drí

ndrĩ. Nĩ òtírĩ rû ê'bé vō ãlô 'á rî, nĩ 'ê nî-bê-yã
ãmâ âdrúpĩ yî drí lôvó sî.

²¹ Mâ Póólô, má îgĩ nî-bê-yã nô cú ámâ drĩ sî
ãnî drí.

²² Ôzô òjílã ãlô ãnî lâfálé sî ò'bã Kúmú ãmákâ
Yésũ rî lôvó kô rî, lânõ â'dô gólâ rî 'ê'á. Kúmú
ãmákâ Yésũ Krístô ãâgõ 'wãã.

²³ Kúmú ãmákâ Yésũ Krístô òfê òrê ãnî drí.

²⁴ Má lē ãnî ndrĩ, tâlã ãmâ ãní bê trá ndrĩ ngá
ãlô 'î Yésũ Krístô bê. Ĩ'dî 'dĩ.

Tã-drĩ Lěľě Ó'dí Óvârí Kâ

Avokaya: Tã-drĩ Lěľě Ó'dí Óvârí Kâ New Testament

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Avokaya)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

87931ba7-0e83-5f4d-bd6e-8c45876fc354